

Občanský zákoník - úplné znění online (zákon č. 40/1964 Sb.)

40

OBČANSKÝ ZÁKONÍK

ze dne 26. února 1964

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo na tomto zákoně:

Zásady občanskoprávních vztahůzrušeno

Článek I - Článek VIIIzrušeno

ČÁST PRVNÍ

OBEČNÁ USTANOVENÍ

Hlava první

OBČANSKOPRÁVNÍ VZTAHY A JEJICH OCHRANA

§ 1

- (1) Úprava občanskoprávních vztahů přispívá k naplňování občanských práv a svobod, zejména ochrany osobnosti a nedotknutelnosti vlastnictví.
- (2) Občanský zákoník upravuje majetkové vztahy fyzických a právnických osob, majetkové vztahy mezi těmito osobami a státem, jakož i vztahy vyplývající z práva na ochranu osob, pokud tyto občanskoprávní vztahy neupravují jiné zákony.1)
- (3) Právní vztahy vznikající z výsledků duševní tvořivé činnosti upravují zvláštní zákony.

§ 2

- (1) Občanskoprávní vztahy vznikají z právních úkonů nebo z jiných skutečností, s nimiž zákon vznik těchto vztahů spojuje.
- (2) V občanskoprávních vztazích mají účastníci rovné postavení.
- (3) Účastníci občanskoprávních vztahů si mohou vzájemná práva a povinnosti upravit dohodou odchylně od zákona, jestliže to zákon výslovně nezakazuje a jestliže z povahy ustanovení zákona nevyplývá, že se od něj nelze odchýlit.

§ 3

- (1) Výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných a nesmí být v rozporu s dobrými mravy.
- (2) Fyzické a právnické osoby, státní orgány a orgány místní samosprávy dbají o to, aby nedocházelo k ohrožování a porušování práv z občanskoprávních vztahů a aby případné rozpory mezi účastníky byly odstraněny především jejich dohodou.

§ 4

Proti tomu, kdo právo ohrozí nebo poruší, lze se domáhat ochrany u orgánu, který je k tomu povolán. Není-li v zákoně stanoveno něco jiného, je tímto orgánem soud.

§ 5

Došlo-li ke zřejmému zásahu do pokojného stavu, lze se domáhat ochrany u příslušného orgánu státní správy. Ten může předběžně zásah zakázat nebo uložit, aby byl obnoven předešlý stav. Tím není dotčeno právo domáhat se ochrany u soudu.

§ 6

Jestliže hrozí neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může ten, kdo je takto ohrožen, přiměřeným způsobem zásah sám odvrátit.

Hlava druhá

ÚČASTNÍCI OBČANSKOPRÁVNÍCH VZTAHŮ

Oddíl první

Fyzické osoby

§ 7

(1) Způsobilost fyzické osoby mít práva a povinnosti vzniká narozením. Tuto způsobilost má i počaté dítě, narodí-li se živé.

(2) Smrtí tato způsobilost zanikne. Jestliže smrt nelze prokázat předepsaným způsobem, soud fyzickou osobu prohlásí za mrtvou, zjistí-li její smrt jinak. Za mrtvou soud prohlásí také nezvěstnou fyzickou osobu, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem usoudit, že již nežije.

§ 8

(1) Způsobilost fyzické osoby vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti (způsobilost k právním úkonům) vzniká v plném rozsahu zletilostí.

(2) Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku. Před dosažením tohoto věku se zletilosti nabývá jen uzavřením manželství. Takto nabytá zletilost se neztrácí ani zánikem manželství ani prohlášením manželství za neplatné.

§ 9

Nezletilí mají způsobilost jen k takovým právním úkonům, které jsou svou povahou přiměřené rozumové a volní vyspělosti odpovídající jejich věku.

§ 10

(1) Jestliže fyzická osoba pro duševní poruchu, která není jen přechodná, není vůbec schopna činit právní úkony, soud ji způsobilosti k právním úkonům zbaví.

(2) Jestliže fyzická osoba pro duševní poruchu, která není jen přechodná, anebo pro nadměrné požívání alkoholických nápojů nebo omamných prostředků či jedů je schopna činit jen některé právní úkony, soud její způsobilost k právním úkonům omezí a rozsah omezení v rozhodnutí určí.

(3) Soud zbavení nebo omezení způsobilosti změní nebo zruší, změní-li se nebo odpadnou-li důvody, které k nim vedly.

Ochrana osobnosti

§ 11

Fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.

§ 12

(1) Písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby nebo jejích projevů osobní povahy smějí být pořízeny nebo použity jen s jejím svolením.

(2) Svolení není třeba, použijí-li se písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky nebo obrazové a zvukové záznamy k účelům úředním na základě zákona.

(3) Podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy se mohou bez svolení fyzické osoby pořídit nebo použít přiměřeným způsobem též pro vědecké a umělecké účely a pro tiskové, filmové, rozhlasové a televizní zpravodajství. Ani takové použití však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy fyzické osoby.

§ 13

(1) Fyzická osoba má právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění.

(2) Pokud by se nejevilo postačujícím zadostiučinění podle odstavce 1 zejména proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích.

(3) Výši náhrady podle odstavce 2 určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo.

§ 14zrušeno

§ 15

Po smrti fyzické osoby přísluší uplatňovat právo na ochranu její osobnosti manželu nebo partnerovi(a) a dětem, a není-li jich, jejím rodičům.

§ 16

Kdo neoprávněným zásahem do práva na ochranu osobnosti způsobí škodu, odpovídá za ni podle ustanovení tohoto zákona o odpovědnosti za škodu.

§ 17zrušeno

Oddíl druhý

Právnícké osoby

§ 18

(1) Způsobilost mít práva a povinnosti mají i právnícké osoby.

(2) Právníckými osobami jsou

- a) sdružení fyzických nebo právníckých osob,
- b) účelová sdružení majetku,
- c) jednotky územní samosprávy,

d) jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon.

§ 19

(1) Ke zřízení právnické osoby je potřebná písemná smlouva nebo zakládací listina, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

(2) Právnické osoby vznikají dnem, ke kterému jsou zapsány do obchodního nebo do jiného zákonem určeného rejstříku, pokud zvláštní zákon nestanoví jejich vznik jinak.

§ 19a

(1) Způsobilost právnické osoby nabývat práva a povinnosti může být omezena jen zákonem.

(2) Právnické osoby, které se zapisují do obchodního nebo do jiného zákonem určeného rejstříku, mohou nabývat práva a povinnosti ode dne účinnosti zápisu do tohoto rejstříku, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

§ 19b

(1) Právnické osoby mají svůj název, který musí být určen při jejich zřízení.

(2) Při neoprávněném použití názvu právnické osoby je možné se domáhat u soudu, aby se neoprávněný uživatel zdržel jeho užívání a odstranil závadný stav; je možné se též domáhat přiměřeného zadostiučinění, které může být požadováno i v penězích.

(3) Odstavec 2 platí přiměřeně i pro neoprávněný zásah do dobré pověsti právnické osoby.

§ 19c

(1) Při zřízení právnické osoby se určí její sídlo. Sídlo právnické osoby nesmí být v bytě, pokud to odporuje povaze právnické osoby nebo rozsahu její činnosti.

(2) Zapisuje-li se právnická osoba do veřejného rejstříku, postačí, uvede-li její zakladatelský dokument název obce, kde je sídlo právnické osoby. Plnou adresu sídla navrhne právnická osoba zapsat do veřejného rejstříku.

(3) Každý se může dovolat skutečného sídla právnické osoby. Proti tomu, kdo se dovolá sídla zapsaného ve veřejném rejstříku, nemůže právnická osoba namítat, že má skutečné sídlo v jiném místě.

§ 20

(1) Právní úkony právnické osoby ve všech věcech činí ti, kteří k tomu jsou oprávněni smlouvou o zřízení právnické osoby, zakládací listinou nebo zákonem (statutární orgány).

(2) Za právnickou osobu mohou činit právní úkony i jiní její pracovníci nebo členové, pokud je to stanoveno ve vnitřních předpisech právnické osoby nebo je to vzhledem k jejich pracovnímu zařazení obvyklé. Překročí-li tyto osoby své oprávnění, vznikají práva a povinnosti právnické osobě, jen pokud se právní úkon týká předmětu činnosti právnické osoby a jen tehdy, jde-li o překročení, o kterém druhý účastník nemohl vědět.

§ 20a

(1) Právnická osoba se zrušuje dohodou, uplynutím doby nebo splněním účelu, pro který byla zřízena, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

(2) Právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku nebo v jiném zákonem určeném rejstříku zaniká dnem výmazu z tohoto rejstříku, pokud zvláštní zákony nestanoví jinak.

(3) Před zánikem právnické osoby se vyžaduje její likvidace, pokud celé její jmění nenabývá právní nástupce nebo zvláštní zákon nestanoví jinak.

(4) Ustanovení obchodního zákoníku o likvidaci obchodních společností se přiměřeně použijí i pro likvidaci jiné právnické osoby, pokud z ustanovení upravujících tyto právnické osoby nevyplývá něco jiného.

Nadacezrušeno

§ 20b - § 20ezrušeno

Zájmová sdružení právnických osob

§ 20f

K ochraně svých zájmů nebo k dosažení jiného účelu mohou právnické osoby vytvářet zájmová sdružení právnických osob (dále jen "sdružení").

§ 20g

K založení sdružení se vyžaduje písemná zakladatelská smlouva uzavřená zakladateli nebo schválení založení sdružení na ustavující členské schůzi. O založení sdružení na této schůzi se sepíše zápis obsahující seznam zakládajících členů sdružení s uvedením jejich jména (názevu) a bydliště (sídla) a podpisy členů. Ke smlouvě nebo zápisu o ustavující členské schůzi musí být přiloženy stanovy a určení osob oprávněných jednat jménem sdružení, jež schválí zakladatelé nebo ustavující schůze.

§ 20h

(1) Stanovy sdružení určí název, sídlo a předmět činnosti sdružení, úpravu majetkových poměrů, vznik a zánik členství, práva a povinnosti členů, orgány sdružení a vymezení jejich působnosti, způsob zrušení sdružení a naložení s jeho likvidačním zůstatkem. Členství ve sdružení lze vázat na určitý členský příspěvek.

(2) Stanovy schvalují zakladatelé nebo ustavující členská schůze. Stanovy určí způsob, jímž se stanovy mění a doplňují.

§ 20i

(1) Sdružení je právnickou osobou, jež odpovídá svým majetkem za nesplnění svých povinností.

(2) Sdružení nabývá právní způsobilosti zápisem do registru sdružení vedeného u krajského úřadu²) příslušného podle sídla sdružení. Do registru se zapisuje název a sídlo sdružení, identifikační číslo osoby (dále jen „identifikační číslo“) sdružení poskytnuté správcem základního registru osob^{2a}), předmět činnosti sdružení, orgány, kterými sdružení jedná, a jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození a adresa trvalého pobytu osob vykonávajících jejich působnost.

(3) K návrhu na zápis do registru se přikládá zakladatelská smlouva nebo zápis o ustavující členské schůzi spolu se stanovami. Návrh podává osoba zmocněná zakladateli nebo ustavující členskou schůzí.

§ 20j

(1) Před zánikem sdružení se vyžaduje likvidace, jestliže jmění sdružení nepřechází na právního nástupce.

(2) Sdružení zaniká výmazem z registrace. Před provedením výmazu krajský úřad zkoumá, zda jeho provedení nebrání probíhající trestní stíhání proti sdružení nebo výkon trestu, který mu byl uložen podle zvláštního právního předpisu.

§ 20k

(1) Pro výkon státní správy na úseku sdružení může krajský úřad využívat ze základního registru obyvatel tyto referenční údaje:

- a) příjmení,
- b) jméno, popřípadě jména,
- c) adresa místa pobytu,
- d) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum narození a stát, kde se narodil.

(2) Pro výkon státní správy na úseku sdružení může krajský úřad využívat z informačního systému cizinců tyto údaje:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení,
- b) datum narození,
- c) místo a stát, kde se cizinec narodil; v případě, že se cizinec narodil na území České republiky, místo a okres narození,
- d) adresa místa pobytu na území České republiky.

(3) Z údajů podle odstavců 1 a 2 lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu. Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

§ 21

Pokud je účastníkem občanskoprávních vztahů stát, je právnickou osobou.

Hlava třetí

ZASTOUPENÍ

§ 22

(1) Zástupcem je ten, kdo je oprávněn jednat za jiného jeho jménem. Ze zastoupení vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému.

(2) Zastupovat jiného nemůže ten, kdo sám není způsobilý k právnímu úkonu, o který jde, ani ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného.

§ 23

Zastoupení vzniká na základě zákona nebo rozhodnutí státního orgánu (zákonné zastoupení) anebo na základě dohody o plné moci.

§ 24

Zástupce musí jednat osobně; dalšího zástupce si může ustanovit, jen jestliže je to právním předpisem stanoveno nebo účastníky dohodnuto. I z právních úkonů dalšího zástupce vznikají

práva a povinnosti přímo zastoupenému.

§ 25zrušeno

Zákonné zastoupení

§ 26

Pokud nejsou fyzické osoby k právním úkonům způsobilé, jednají za ně jejich zákonní zástupci.

§ 27

(1) Kdo je zákonným zástupcem nezletilého dítěte, upravuje zákon o rodině.

(2) Zákonným zástupcem fyzické osoby, která byla rozhodnutím soudu zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům byla rozhodnutím soudu omezena, je soudem ustanovený opatrovník.

(3) Nemůže-li být opatrovníkem ustanoven příbuzný fyzické osoby ani jiná osoba, která splňuje podmínky pro ustanovení opatrovníkem, ustanoví soud opatrovníkem orgán místní správy, popřípadě jeho zařízení, jestliže je oprávněno vystupovat svým jménem (§ 18 odst. 1).

§ 28

Jestliže zákonní zástupci jsou povinni též spravovat majetek těch, které zastupují, a nejde-li o běžnou záležitost, je k nakládání s majetkem třeba schválení soudu.

§ 29

Soud může ustanovit opatrovníka také tomu, jehož pobyt není znám, jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů nebo vyžaduje-li to veřejný zájem. Za týchž podmínek může soud ustanovit opatrovníka i tehdy, jestliže je to třeba z jiného vážného důvodu.

§ 30

Dojde-li ke střetnutí zájmů zákonného zástupce se zájmy zastoupeného nebo ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni tímž zákonným zástupcem, ustanoví soud zvláštního zástupce.

Zastoupení na základě plné moci

§ 31

(1) Při právním úkonu je možné dát se zastoupit fyzickou nebo právnickou osobou. Zmocnitel udělí za tímto účelem plnou moc zmocněnci, v níž musí být uveden rozsah zmocněncova oprávnění.

(2) Při plné moci udělené právnické osobě vzniká právo jednat za zmocnitele statutárním orgánem této osoby nebo osobě, které tento orgán udělí plnou moc.

(3) Plnou moc lze udělit i několika zmocněncům společně. Není-li v plné moci udělené několika zmocněncům určeno jinak, musí jednat všichni společně.

(4) Je-li třeba, aby právní úkon byl učiněn v písemné formě, musí být plná moc udělena písemně. Písemně musí být plná moc udělena i tehdy, netýká-li se jen určitého právního úkonu.

§ 32

(1) Nevyplývá-li z právního úkonu, že někdo jedná za někoho jiného, platí, že jedná vlastním jménem.

(2) Jedná-li zmocněnec jménem zmocnitele v mezích oprávnění zastupovat, vzniknou tím práva a povinnosti přímo zmocniteli. Pokyny dané zmocněnci, které nevyplývají z plné moci, nemají vliv na právní účinky jednání, ledaže by byly známé osobám, vůči kterým zmocněnec jednal.

(3) Je-li zmocnitel v dobré víře anebo věděl-li nebo musel vědět o určité okolnosti, přihlíží se k tomu i u zmocněnce, ledaže jde o okolnosti, o kterých se zmocněnec dozvěděl před udělením plné moci. Zmocnitel, který není v dobré víře, nemůže se dovolávat dobré víry zmocněnce.

§ 33

(1) Překročil-li zmocněnec své oprávnění vyplývající z plné moci, je zmocnitel vázán, jen pokud toto překročení schválil. Neoznámí-li však zmocnitel osobě, se kterou zmocněnec jednal, svůj nesouhlas bez zbytečného odkladu po tom, co se o překročení oprávnění dozvěděl, platí, že překročení schválil.

(2) Překročil-li zmocněnec při jednání své oprávnění jednat za zmocnitele nebo jedná-li někdo za jiného bez plné moci, je z tohoto jednání zavázán sám, ledaže ten, za koho bylo jednáno, právní úkon dodatečně bez zbytečného odkladu schválí. Neschválí-li zmocnitel překročení plné moci nebo jednání bez plné moci, může osoba, se kterou bylo jednáno, na zmocněnci požadovat buď splnění závazku nebo náhradu škody způsobené jeho jednáním.

(3) Ustanovení odstavce 2 neplatí, jestliže osoba, se kterou bylo jednáno, o nedostatku plné moci věděla.

§ 33a

(1) Zmocněnec je oprávněn udělit plnou moc jiné osobě, aby místo něho jednala za zmocnitele,

- a) je-li výslovně oprávněn podle plné moci udělit plnou moc jiné osobě,
- b) je-li zmocněncem právnická osoba.

(2) Z právních úkonů dalšího zmocněnce je zavázán přímo zmocnitel.

§ 33b

(1) Plná moc zanikne

- a) provedením úkonu, na který byla omezena,
- b) je-li odvolána zmocnitelem,
- c) je-li vypovězena zmocněncem,
- d) zemře-li zmocněnec.

(2) Plná moc zaniká smrtí zmocnitele, nevyplývá-li z jejího obsahu něco jiného, pokud zvláštní zákon^{2e} nestanoví jinak. Zánikem právnické osoby, jež je zmocněncem nebo zmocnitelem, zaniká plná moc jen tehdy, nepřecházejí-li její práva a závazky na jinou osobu.

(3) Zmocnitel se nemůže platně vzdát práva plnou moc kdykoliv odvolat.

(4) Dokud odvolání plné moci není zmocněnci známé, mají jeho právní úkony účinky, jako kdyby plná moc ještě trvala. Tohoto ustanovení se však nemůže dovolávat ten, kdo o odvolání

plné moci věděl nebo musel vědět.

(5) Oznamil-li zmocnitel jiné osobě, že udělil plnou moc zmocněnci na určité úkony, může se vůči ní dovolávat odvolání plné moci, jen oznámil-li jí toto odvolání před jednáním zmocněnce nebo když tato osoba v době jednání zmocněnce o tomto odvolání věděla.

(6) Zemře-li zmocnitel nebo vypoví-li zmocněnec plnou moc, je zmocněnec povinen učinit ještě vše, co nesnese odkladu, aby zmocnitel nebo jeho právní nástupce neutrpěl újmu na svých právech. Úkony takto učiněné mají stejné právní účinky, jako kdyby zastoupení ještě trvalo, pokud neodporují tomu, co zařídil zmocnitel nebo jeho právní nástupci.

Hlava čtvrtá

PRÁVNÍ ÚKONY

§ 34

Právní úkon je projev vůle směřující zejména ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují.

§ 35

(1) Projev vůle může být učiněn jednáním nebo opomenutím; může se stát výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, co chtěl účastník projevit.

(2) Právní úkony vyjádřené slovy je třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem.

(3) Právní úkony vyjádřené jinak než slovy se vykládají podle toho, co způsob jejich vyjádření obvykle znamená. Přitom se přihlíží k vůli toho, kdo právní úkon učinil, a chrání se dobrá víra toho, komu byl právní úkon určen.

§ 36

(1) Vznik, změnu nebo zánik práva či povinnosti lze vázat na splnění podmínky. K podmínce nemožné, na kterou je vázán zánik práva nebo povinnosti, se nepřihlíží.

(2) Podmínka je odkládací, jestliže na jejím splnění závisí, zda právní následky úkonu nastanou. Podmínka je rozvazovací, jestliže na jejím splnění závisí, zda následky již nastalé pominou.

(3) Jestliže účastník, jemuž je nesplnění podmínky na prospěch, její splnění záměrně zmaří, stane se právní úkon nepodmíněným.

(4) K splnění podmínky se nepřihlíží, způsobí-li její splnění záměrně účastník, který neměl právo tak učinit a jemuž je její splnění na prospěch.

(5) Nevyplývá-li z právního úkonu nebo jeho povahy něco jiného, má se za to, že podmínka je odkládací.

§ 37

(1) Právní úkon musí být učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně; jinak je neplatný.

(2) Právní úkon, jehož předmětem je plnění nemožné, je neplatný.

(3) Právní úkon není neplatný pro chyby v psaní a počtech, je-li jeho význam nepochybný.

§ 38

(1) Neplatný je právní úkon, pokud ten, kdo jej učinil, nemá způsobilost k právním úkonům.

(2) Rovněž je neplatný právní úkon osoby jednající v duševní poruše, která ji činí k tomuto právnímu úkonu neschopnou.

§ 39

Neplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přičí dobrým mravům.

§ 40

(1) Nebyl-li právní úkon učiněn ve formě, kterou vyžaduje zákon nebo dohoda účastníků, je neplatný.

(2) Písemně uzavřená dohoda může být změněna nebo zrušena pouze písemně.

(3) Písemný právní úkon je platný, je-li podepsán jednající osobou; činí-li právní úkon více osob, nemusí být jejich podpisy na téže listině, ledaže právní předpis stanoví jinak. Podpis může být nahrazen mechanickými prostředky v případech, kdy je to obvyklé. Je-li právní úkon učiněn elektronickými prostředky, může být podepsán elektronicky podle zvláštních předpisů.

(4) Písemná forma je zachována, je-li právní úkon učiněn telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení obsahu právního úkonu a určení osoby, která právní úkon učinila.

(5) K písemným právním úkonům těch, kteří nemohou číst a psát, je třeba úředního zápisu. Úřední zápis se nevyžaduje, má-li ten, kdo nemůže číst nebo psát, schopnost seznámit se s obsahem právního úkonu s pomocí přístrojů nebo speciálních pomůcek nebo prostřednictvím jiné osoby, kterou si zvolí, a je schopný vlastnoručně listinu podepsat.

§ 40a

Jde-li o důvod neplatnosti právního úkonu podle ustanovení § 49a, 140, § 145 odst. 2, § 479, 589, § 701 odst. 1, § 775 a § 852b odst. 2 a 3, považuje se právní úkon za platný, pokud se ten, kdo je takovým úkonem dotčen, neplatnosti právního úkonu nedovolá. Neplatnosti se nemůže dovolávat ten, kdo ji sám způsobil. Totéž platí, nebyl-li právní úkon učiněn ve formě, kterou vyžaduje dohoda účastníků (§ 40). Je-li právní úkon v rozporu s obecně závazným právním předpisem o cenách, je neplatný pouze v rozsahu, ve kterém odporuje tomuto předpisu, jestliže se ten, kdo je takovým úkonem dotčen, neplatnosti dovolá.

§ 41

Vztahuje-li se důvod neplatnosti jen na část právního úkonu, je neplatnou jen tato část, pokud z povahy právního úkonu nebo z jeho obsahu anebo z okolností, za nichž k němu došlo, nevyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu.

§ 41a

(1) Má-li neplatný právní úkon náležitosti jiného právního úkonu, který je platný, lze se jej dovolat, je-li z okolností zřejmé, že vyjadřuje vůli jednající osoby.

(2) Má-li být právním úkonem zastřen právní úkon jiný, platí tento jiný úkon, odpovídá-li to vůli účastníků a jsou-li splněny všechny jeho náležitosti. Neplatnosti takového právního úkonu se nelze dovolávat vůči účastníku, který jej považoval za nezastřený.

§ 42

Vznikne-li pro neplatnost právního úkonu škoda, odpovídá se za ni podle ustanovení tohoto zákona o odpovědnosti za škodu.

§ 42a

Odporovatelnost

(1) Věřitel se může domáhat, aby soud určil, že dlužníkovy právní úkony, pokud zkracují uspokojení jeho vymahatelné pohledávky, jsou vůči němu právně neúčinné. Toto právo má věřitel i tehdy, je-li nárok proti dlužníkovi z jeho odporovatelného úkonu již vymahatelný anebo byl-li již uspokojen.

(2) Odporovat je možné právním úkonům, které dlužník učinil v posledních třech letech v úmyslu zkrátit své věřitele, musel-li být tento úmysl druhé straně znám a právním úkonům, kterými byli věřitelé dlužníka zkráceni a k nimž došlo v posledních třech letech mezi dlužníkem a osobami jemu blízkými (§ 116, 117), nebo které dlužník učinil v uvedeném čase ve prospěch těchto osob, s výjimkou případu, když druhá strana tehdy dlužníkům úmysl zkrátit věřitele i při náležitě pečlivosti nemohla poznat.

(3) Právo odporovat právním úkonům lze uplatnit vůči osobě, v jejíž prospěch byl právní úkon učiněn, nebo které vznikl z odporovatelného úkonu dlužníka prospěch.

(4) Právní úkon, kterému věřitel s úspěchem odporoval, je vůči němu neúčinný potud, že věřitel může požadovat uspokojení své pohledávky z toho, co odporovatelným právním úkonem ušlo z dlužníkovy majetku; není-li to dobře možné, má právo na náhradu vůči tomu, kdo měl z tohoto úkonu prospěch.

Smlouvy

§ 43

Účastníci jsou povinni dbát, aby při úpravě smluvních vztahů bylo odstraněno vše, co by mohlo vést ke vzniku rozporů.

Návrh na uzavření smlouvy

§ 43a

(1) Projev vůle směřující k uzavření smlouvy, jenž je určen jedné nebo více určitým osobám, je návrhem na uzavření smlouvy (dále jen "návrh"), jestliže je dostatečně určitý a vyplývá z něj vůle navrhovatele, aby byl vázán v případě jeho přijetí.

(2) Návrh působí od doby, kdy dojde osobě, které je určen. Návrh, i když je neodvolatelný, může navrhovatel zrušit, dojde-li projev o zrušení osobě, které je určen, dříve nebo alespoň současně s návrhem.

(3) Dokud nebyla smlouva uzavřena, může být návrh odvolán, jestliže odvolání dojde osobě, které je určeno, dříve, než tato osoba odeslala přijetí návrhu.

(4) Návrh nemůže být odvolán

a) během lhůty, která je v něm stanovena pro přijetí, ledaže z jeho obsahu vyplývá právo jej odvolat i před uplynutím této lhůty, nebo

b) je-li v něm vyjádřena neodvolatelnost.

§ 43b

(1) Návrh, i když je neodvolatelný, zaniká

a) uplynutím lhůty, která v něm byla určena pro přijetí,

b) uplynutím přiměřené doby s přihlédnutím k povaze navrhované smlouvy a k rychlosti prostředků, které navrhovatel použil pro zaslání návrhu, nebo

c) dojitím projevu o odmítnutí návrhu navrhovateli.

(2) Ústní návrh zaniká, není-li přijat ihned, ledaže z jeho obsahu vyplývá něco jiného.

(3) Lhůta pro přijetí návrhu určená navrhovatelem v telegramu počíná běžet od okamžiku, kdy je telegram podán k odeslání, a lhůta určená v dopisu od data v něm uvedeného, a není-li v něm datum uvedeno, od data uvedeného na obálce. Lhůta pro přijetí návrhu určená navrhovatelem telefonicky, dálnopisně nebo jinými prostředky umožňujícími okamžité sdělení začíná běžet od okamžiku, kdy návrh dojde osobě, které je určen.

Přijetí návrhu

§ 43c

(1) Včasné prohlášení učiněné osobou, které byl návrh určen, nebo jiné její včasné jednání, z něhož lze dovodit její souhlas, je přijetím návrhu.

(2) Včasné přijetí návrhu nabývá účinnosti okamžikem, kdy vyjádření souhlasu s obsahem návrhu dojde navrhovateli. Přijetí lze odvolat, jestliže odvolání dojde navrhovateli nejpozději současně s přijetím.

(3) Pozdní přijetí má přesto účinky včasného přijetí, jestliže navrhovatel o tom bez odkladu vyrozumí osobu, které byl návrh učiněn, a to ústně nebo odesláním zprávy.

(4) Jestliže z dopisu nebo jiné písemnosti, jež vyjadřují přijetí návrhu, vyplývá, že byly odeslány za takových okolností, že by došly navrhovateli včas, kdyby jejich přeprava probíhala obvyklým způsobem, má pozdní přijetí účinky včasného přijetí, ledaže navrhovatel bez odkladu vyrozumí ústně osobu, které byl návrh určen, že považuje návrh za zaniklý, nebo jí v tomto smyslu odešle zprávu.

§ 44

(1) Smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí návrhu na uzavření smlouvy nabývá účinnosti. Mlčení nebo nečinnost samy o sobě neznamenaají přijetí návrhu.

(2) Přijetí návrhu, které obsahuje dodatky, výhrady, omezení nebo jiné změny, je odmítnutím návrhu a považuje se za nový návrh. Přijetím návrhu je však odpověď, jež vymezuje obsah navrhované smlouvy jinými slovy, jestliže z odpovědi nevyplývá změna obsahu navrhované smlouvy.

(3) Je-li návrh určen dvěma nebo více osobám a z jeho obsahu vyplývá, že úmyslem navrhovatele je, aby všechny osoby, kterým je návrh určen, se staly stranou smlouvy, je smlouva uzavřena, jestliže všechny tyto osoby návrh přijmou.

§ 45

(1) Projev vůle působí vůči nepřítomné osobě od okamžiku, kdy jí dojde.

(2) Dojde-li projev vůle změněný vlivem prostředků, které navrhovatel použil, nebo jiných okolností nastalých během jeho přepravy, posuzuje se podle ustanovení o omylu (§ 49a).

§ 46

(1) Písemnou formu musí mít smlouvy o převodech nemovitostí, jakož i jiné smlouvy, pro něž to vyžaduje zákon nebo dohoda účastníků.

(2) Pro uzavření smlouvy písemnou formou stačí, dojde-li k písemnému návrhu a k jeho písemnému přijetí. Jde-li o smlouvu o převodu nemovitosti, musí být projevy účastníků na téže listině.

§ 47

(1) Jestliže zákon stanoví, že ke smlouvě je třeba rozhodnutí příslušného orgánu, je smlouva účinná tímto rozhodnutím.

(2) Nebyl-li podán do tří let od uzavření smlouvy návrh na rozhodnutí podle odstavce 1, platí, že účastníci od smlouvy odstoupili.

§ 48

(1) Od smlouvy může účastník odstoupit, jen jestliže je to v tomto zákoně stanoveno nebo účastníky dohodnuto.

(2) Odstoupením od smlouvy se smlouva od počátku ruší, není-li právním předpisem stanoveno nebo účastníky dohodnuto jinak.

§ 49

Účastník, který uzavřel smlouvu v tísní za nápadně nevýhodných podmínek, má právo od smlouvy odstoupit.

§ 49a

Právní úkon je neplatný, jestliže jej jednající osoba učinila v omylu, vycházejícím ze skutečnosti, jež je pro jeho uskutečnění rozhodující, a osoba, které byl právní úkon určen, tento omyl vyvolala nebo o něm musela vědět. Právní úkon je rovněž neplatný, jestliže omyl byl touto osobou vyvolán úmyslně. Omyl v pohnutce právní úkon neplatným nečiní.

§ 50

(1) Účastníci mohou uzavřít smlouvu také ve prospěch třetí osoby.

(2) Není-li v tomto zákoně stanoveno nebo účastníky dohodnuto jinak, je tato osoba ze smlouvy oprávněna okamžikem, kdy s ní projeví souhlas. Dlužník má proti ní tytéž námitky jako proti tomu, s kým smlouvu uzavřel. Vzdá-li se tato osoba svého práva, zanikne dluh, nebylo-li dohodnuto, že v tomto případě má být plněno tomu, s nímž dlužník smlouvu uzavřel.

(3) Dokud třetí osoba nedá souhlas, platí smlouva jen mezi těmi, kdo ji uzavřeli; právo na plnění má účastník, který plnění ve prospěch třetí osoby vyhradí, nebylo-li dohodnuto jinak. Totéž platí, jestliže třetí osoba souhlas odepřela.

§ 50a

(1) Účastníci se mohou písemně zavázat, že do dohodnuté doby uzavřou smlouvu; musí se však přitom dohodnout o jejich podstatných náležitostech.

(2) Nedojde-li do dohodnuté doby k uzavření smlouvy, lze se do jednoho roku domáhat u soudu, aby prohlášení vůle bylo nahrazeno soudním rozhodnutím. Právo na náhradu škody tím není dotčeno.

(3) Tento závazek zaniká, pokud okolnosti, ze kterých účastníci při vzniku závazku vycházeli, se do té míry změnily, že nelze spravedlivě požadovat, aby smlouva byla uzavřena.

§ 50b

Ustanovení § 50a se použije přiměřeně i na smlouvy, kterými se účastníci dohodli, že obsah smlouvy bude ještě doplněn, pokud přitom dali nepochybně najevo, že smlouva má platit, i kdyby k dohodě o zbytku obsahu smlouvy nedošlo.

§ 51

Účastníci mohou uzavřít i takovou smlouvu, která není zvláště upravena; smlouva však nesmí odporovat obsahu nebo účelu tohoto zákona.

Hlava pátá

SPOTŘEBITELSKÉ SMLOUVY

§ 51a

Tato hlava zpracovává příslušné předpisy Evropských společenství^{2b}) a upravuje ochranu spotřebitele ve spotřebitelských smlouvách a některé povinnosti při uzavírání spotřebitelských smluv.

§ 52

- (1) Spotřebitelskými smlouvami jsou smlouvy kupní, smlouvy o dílo, případně jiné smlouvy, pokud smluvními stranami jsou na jedné straně spotřebitel a na druhé straně dodavatel.
- (2) Dodavatelem je osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.
- (3) Spotřebitelem je fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.

§ 53

- (1) Pro uzavření smlouvy mohou být použity prostředky komunikace na dálku, které umožňují uzavřít smlouvu bez současné fyzické přítomnosti smluvních stran. Prostředky komunikace na dálku se rozumí zejména neadresovaný tisk, adresovaný tisk, typový dopis, reklama v tisku s objednávkovým tiskopisem, katalog, telefon s (lidskou) obsluhou, telefon bez (lidské) obsluhy (automatický volací přístroj, audiotext), rozhlas, videotelefon (telefon s obrazovkou), videotext (mikropočítač a televizní obrazovka), elektronická pošta, faxový přístroj, televize (televizní nákup, teleshopping), veřejná komunikační síť, například internet.
- (2) Prostředky komunikace na dálku umožňující individuální jednání mohou být použity jen tehdy, jestliže spotřebitel jejich použití neodmítl. Pouze s předchozím výslovným souhlasem spotřebitele mohou být použity automatické telefonní systémy bez (lidské) obsluhy, faxové přístroje a automatické rozesílání elektronické pošty. Použitím těchto prostředků komunikace na dálku nesmí spotřebiteli vzniknout žádné náklady.
- (3) Při použití prostředků komunikace na dálku musí být obsahem návrhu informace nutné k uzavření smlouvy ve smyslu obecných náležitostí smlouvy upravených v této části a podstatných náležitostí smlouvy stanovených v části osmé zákona. Tyto informace musí být poskytnuty určitým a srozumitelným způsobem s přihlédnutím k zásadám dobré víry a k ochraně osob, zejména nezletilých nebo spotřebitelů.
- (4) Při jednání prostřednictvím některého prostředku komunikace na dálku musí být spotřebiteli s dostatečným předstihem před uzavřením smlouvy poskytnuty zejména tyto informace:

- a) obchodní firma nebo jména a příjmení a identifikační číslo dodavatele, sídlo právnické osoby a bydliště v případě fyzické osoby, u zahraniční osoby rovněž adresu podniku nebo organizační složky na území České republiky, byly-li zřízeny, údaj o zápisu v obchodním rejstříku nebo jiné obdobné evidenci, včetně spisové značky, pokud je přidělena, a kontaktní údaje, zejména poštovní adresu pro doručování, telefonní číslo, případně adresu pro doručování elektronické pošty,
- b) údaje o příslušném kontrolním orgánu, podléhá-li činnost dodavatele režimu povolení,
- c) název a hlavní charakteristiky zboží nebo služeb,
- d) cena zboží nebo služeb, z níž jednoznačně vyplývá, zda je uvedena včetně všech daní a poplatků, mají-li k ní být připočítávány,
- e) náklady na dodání,
- f) způsob platby, dodání nebo plnění,
- g) poučení o právu na odstoupení, s výjimkou případů podle odstavce 8,
- h) náklady na použití komunikačních prostředků na dálku,
- i) doba, po kterou zůstává nabídka nebo cena v platnosti.

K informacím podle písmen a) a b) zajistí dodavatel trvalý veřejný přístup; nedodržení této povinnosti se považuje za nepředání informací podle § 53 odst. 7.

(5) Podá-li spotřebitel objednávku prostřednictvím některého prostředku komunikace na dálku, je dodavatel povinen prostřednictvím některého prostředku komunikace na dálku neprodleně potvrdit její obdržení; to neplatí při uzavírání smlouvy výlučně výměnou elektronické pošty nebo obdobnou individuální komunikací. Objedávka a potvrzení jejího obdržení jsou považovány za doručené, pokud se s nimi strany, jimž byly určeny, mohou seznámit.

(6) Po uzavření smlouvy při použití prostředků komunikace na dálku, nejpozději však před plněním, musí být spotřebiteli písemně poskytnuty tyto informace:

- a) obchodní jméno a identifikační číslo dodavatele, sídlo právnické osoby a bydliště v případě fyzické osoby,
- b) informace o podmínkách a postupech pro uplatnění práva odstoupit od smlouvy,
- c) informace o službách po prodeji a o zárukách,
- d) podmínky pro zrušení smlouvy, pokud není určena doba platnosti nebo platnost je delší než 1 rok.

(7) Byla-li smlouva uzavřena při použití prostředků komunikace na dálku, má spotřebitel právo od smlouvy odstoupit bez uvedení důvodu a bez jakékoliv sankce do 14 dnů od převzetí plnění. V případě, že dodavatel nepředal spotřebiteli informace, které je povinen předat písemně nebo jiným obdobným způsobem podle ustanovení odstavců 4 a 6, činí tato lhůta pro odstoupení 3 měsíce od převzetí plnění. Jestliže však jsou informace řádně předány v jejím průběhu, dochází k ukončení tříměsíční lhůty a počíná od té doby běžet lhůta čtrnáctidenní.

(8) Kromě případů, kdy je odstoupení od smlouvy výslovně ujednáno, nemůže spotřebitel odstoupit podle odstavce 7 od smluv

- a) na poskytování služeb, jestliže s jejich plněním bylo s jeho souhlasem započato před uplynutím lhůty 14 dnů od převzetí plnění,

- b) na dodávku zboží nebo služeb, jejichž cena závisí na výchylných finančního trhu nezávisle na vůli dodavatele,
- c) na dodávku zboží upraveného podle přání spotřebitele nebo pro jeho osobu, jakož i zboží, které podléhá rychlé zkáze, opotřebení nebo zastarání,
- d) na dodávku audio a video nahrávek a počítačových programů, porušil-li spotřebitel jejich originální obal,
- e) na dodávku novin, periodik a časopisů,
- f) spočívajících ve hře nebo loterii.

(9) Poskytne-li dodavatel plnění spotřebiteli bez objednávky, není spotřebitel povinen dodavateli jeho plnění vrátit ani jej o tom vyrozumět.

(10) Uplatní-li spotřebitel právo na odstoupení od smlouvy podle odstavce 7, má dodavatel právo pouze na náhradu skutečně vynaložených nákladů spojených s vrácením zboží. Dodavatel je zároveň povinen vrátit spotřebiteli zaplacené finanční částky nejpozději do 30 dnů od odstoupení.

§ 53a

(1) Při použití elektronických prostředků^{2e}) musí být součástí návrhu kromě informací podle § 53 odst. 3 rovněž informace o tom, zda je smlouva po svém uzavření dodavatelem archivována a zda je přístupná, informace o jednotlivých technických krocích vedoucích k uzavření smlouvy, informace o jazycích, v nichž lze smlouvu uzavřít, informace o možnosti zjištění a opravování chyb vzniklých při zadávání dat před podáním objednávky a informace o kodexech chování, které jsou pro něj závazné nebo které dobrovolně dodržuje, a jejich přístupnosti při použití elektronických prostředků; to neplatí při jednání výlučně výměnou elektronické pošty nebo obdobnou individuální komunikací.

(2) Před podáním objednávky musí být při použití elektronických prostředků spotřebiteli umožněno zkontrolovat a měnit vstupní údaje v ní obsažené, které do objednávky vložil; to neplatí při jednání výlučně výměnou elektronické pošty nebo obdobnou individuální komunikací.

(3) Smlouva a všeobecné obchodní podmínky musí být spotřebiteli poskytnuty ve formě, která umožňuje archivaci a reprodukci.

(4) Pro odstoupení od smlouvy platí § 53 odst. 7 obdobně.

§ 54

Ustanovení o smlouvách sjednávaných podle § 53 odst. 2 až 9 a § 53a se nevztahují na smlouvy

- a) o finančních službách (§ 54a); ustanovení § 53 odst. 1 až 3 a 5 a § 53a se na tyto smlouvy použijí,
- b) uzavírané prostřednictvím prodejních automatů nebo automatizovaných obchodních provozoven,
- c) uzavírané provozovateli prostředků komunikace na dálku prostřednictvím veřejných telefonů,
- d) uzavírané na výstavbu či prodej nemovitosti nebo týkající se jiných práv k nemovitosti, s výjimkou nájmu,
- e) uzavírané na základě dražeb,

f) na dodávku potravin, nápojů nebo jiného zboží běžné spotřeby dodávaného stálými doručovateli do domácnosti nebo sídla spotřebitele,

g) o ubytování, dopravě, stravování nebo využití volného času, pokud dodavatel poskytuje tato plnění v určeném termínu nebo době.

§ 54a

Smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku

(1) Smlouvami o finančních službách se pro účely smluv uzavíraných na dálku upravených v tomto zákoně rozumí smlouvy týkající se bankovních, platebních, úvěrových nebo pojistných služeb, smlouvy týkající se penzijního připojištění, doplňkového penzijního spoření, smlouvy týkající se poskytování investičních služeb nebo smlouvy týkající se obchodů na trhu s investičními nástroji. V případě pochybností se má za to, že za smlouvu o finančních službách se pro účely smluv uzavíraných na dálku vždy považuje smlouva uzavíraná v rámci předmětu podnikatelské činnosti podle první věty, kde na straně dodavatele vystupuje banka, pobočka zahraniční banky, devizové místo, platební instituce, instituce elektronických peněz, stavební spořitelna, spořitelni nebo úvěrní družstvo, pojišťovna, pojišťovací zprostředkovatel, pojišťovací makléř, pojišťovací agent, obchodník s cennými papíry, penzijní fond, investiční společnost, investiční fond, penzijní společnost, organizátor regulovaného trhu nebo investiční zprostředkovatel, nebo zahraniční osoba s obdobným předmětem podnikání.

(2) Jsou-li pro uzavření smlouvy o finančních službách použity prostředky komunikace na dálku uvedené v § 53 odst. 1, které umožňují uzavřít smlouvu bez současné fyzické přítomnosti dodavatele a spotřebitele (dále jen "smlouva o finančních službách uzavíraná na dálku"), je dodavatel povinen splnit povinnosti uvedené v § 54b až 54d. Některé povinnosti při uzavírání smluv o pojistných službách uzavíraných na dálku jsou upraveny odchylně ve zvláštním právním předpise2c).

(3) U smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku, na základě které jsou činěny operace stejné nebo obdobné povahy, se ustanovení § 54b až 54d na tyto operace nevztahují. Uzavírají-li stejné smluvní strany, které spolu uzavřely smlouvu o finančních službách uzavíranou na dálku, další navazující smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku stejné nebo obdobné povahy, nepoužijí se na tyto navazující smlouvy ustanovení § 54b odst. 2 až 6; to neplatí v případě, kdy od uzavření poslední smlouvy uplynul více než jeden rok.

(4) Pro účely smluv o finančních službách uzavíraných na dálku se rozumí

a) provozovatelem prostředku komunikace na dálku fyzická nebo právnická osoba, jejíž podnikatelská činnost zahrnuje zpřístupňování jednoho nebo více prostředků komunikace na dálku dodavatelům,

b) trvalým nosičem dat jakýkoli předmět, který umožňuje spotřebiteli uchování informací určených jemu osobně tak, aby mohly být využívány po dobu přiměřenou účelu těchto informací, a který umožňuje reprodukci těchto informací v nezměněné podobě,

c) spotřebitelem fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.

(5) Ustanovení § 54b odst. 2, § 54b odst. 3 písm. a) a b), § 54b odst. 4 písm. b), c), f) a g) a § 54b odst. 5 písm. a) se nepoužijí při uzavírání smluv o platebních službách podle zákona upravujícího platební styk.

Poskytování informací

(1) Spotřebiteli musí být při jednání prostřednictvím některého z prostředků komunikace na dálku s dostatečným předstihem před uzavřením smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku poskytnuty informace o dodavateli, o poskytované finanční službě, o smlouvě o finančních službách uzavírané na dálku a o možných způsobech mimosoudního řešení sporů nebo možných náhradách z garančních fondů.

(2) Spotřebiteli musí být v souladu s odstavcem 1 poskytnuty tyto informace o dodavateli:

- a) obchodní firma, název nebo jméno a příjmení a identifikační číslo, pokud mu bylo přiděleno, dodavatele,
- b) hlavní předmět podnikání dodavatele,
- c) sídlo dodavatele, který je právnickou osobou, nebo bydliště dodavatele, který je fyzickou osobou, případně jiné adresy, které mají význam pro vztah mezi spotřebitelem a dodavatelem,
- d) obchodní firma, název nebo jméno a příjmení a identifikační číslo, pokud mu bylo přiděleno, zástupce dodavatele v členském státě Evropské unie, ve kterém má spotřebitel bydliště, jestliže takový zástupce existuje (dále jen "zástupce dodavatele"),
- e) sídlo zástupce dodavatele, který je právnickou osobou, nebo bydliště zástupce dodavatele, který je fyzickou osobou, případně jiné adresy, které mají význam pro vztah mezi spotřebitelem a zástupcem dodavatele,
- f) obchodní firma, název nebo jméno a příjmení zprostředkovatele uzavření smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku s dodavatelem (dále jen "zprostředkovatel"), a identifikační číslo, pokud mu bylo přiděleno, pokud s takovýmto zprostředkovatelem spotřebitel jedná,
- g) titul, na základě kterého zprostředkovatel se spotřebitelem jedná,
- h) sídlo zprostředkovatele, který je právnickou osobou, nebo bydliště zprostředkovatele, který je fyzickou osobou, případně jiné adresy, které mají význam pro vztah mezi spotřebitelem a zprostředkovatelem,
- i) informace o tom, zda je dodavatel registrován v obchodním nebo jiném obdobném rejstříku a pokud je dodavatel registrován, pak informace o jeho registračním čísle nebo jiném odpovídajícím prostředku identifikace dodavatele v takovém rejstříku,
- j) název a sídlo orgánu odpovědného za výkon dohledu nebo státního dozoru nad činností dodavatele, pokud dodavatel podniká na základě povolení.

(3) Spotřebiteli musí být v souladu s odstavcem 1 poskytnuty tyto informace o poskytované finanční službě:

- a) název a hlavní charakteristiky poskytované služby,
- b) celková cena poskytované služby pro spotřebitele včetně všech poplatků, daní placených prostřednictvím dodavatele a jiných souvisejících nákladů; nelze-li přesnou celkovou cenu určit předem, pak veškeré informace o způsobu výpočtu konečné ceny umožňující spotřebiteli ověřit si konečnou cenu,

- c) možná rizika mimo kontrolu dodavatele spojená s poskytovanou finanční službou, včetně případného upozornění, že minulé výnosy nejsou zárukou výnosů budoucích,
- d) existence dalších daní nebo nákladů, které nejsou hrazeny prostřednictvím dodavatele nebo jím nejsou vybírány,
- e) případná omezení období, po které zůstávají poskytnuté informace v platnosti,
- f) možné způsoby placení za poskytnutou službu a způsob poskytnutí služby,
- g) případné dodatečné náklady pro spotřebitele za použití prostředků komunikace na dálku, pokud jsou dodavatelem účtovány.

(4) Spotřebiteli musí být v souladu s odstavcem 1 poskytnuty tyto informace o smlouvě o finančních službách uzavírané na dálku:

- a) o možnosti či nemožnosti odstoupit od smlouvy podle § 54c odst. 1, zejména o lhůtách k jeho uplatnění, podmínkách jeho uplatnění, částce, jejíž zaplacení může být na spotřebiteli požadováno podle § 54c odst. 6, a informace o důsledcích neuplatnění práva na odstoupení od smlouvy,
- b) o minimální době trvání smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku v případě trvajících nebo opakovaného poskytování finančních služeb,
- c) o právu dodavatele nebo spotřebitele na předčasné nebo jednostranné ukončení smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku na základě smluvních podmínek, včetně případných smluvních pokut,
- d) praktické pokyny pro uplatnění práva na odstoupení, obsahující mimo jiné adresu, na niž má být zasláno oznámení o odstoupení,
- e) označení členského státu nebo členských států Evropské unie, jejichž právní předpisy bere dodavatel za základ pro vytvoření vztahů se spotřebitelem před uzavřením smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku,
- f) o smluvní doložce o rozhodném právu smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku a o příslušnosti soudu v případě sporů vzniklých ze smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku,
- g) o jazyku, případně jazycích, ve kterých bude dodavatel se souhlasem spotřebitele komunikovat se spotřebitelem během trvání smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku a ve kterých budou spotřebiteli poskytnuty smluvní podmínky a další informace podle tohoto paragrafu.

(5) Spotřebiteli musí být v souladu s odstavcem 1 poskytnuty tyto informace o možných způsobech nápravy porušení povinností ze smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku:

- a) o existenci a způsobu mimosoudního vyřizování stížností spotřebitelů, včetně možnosti obrátit se se stížností na příslušný orgán dohledu,
- b) o existenci garančních fondů, zejména Garančního fondu obchodníků s cennými papíry a Fondu pojištění vkladů.

(6) Z informací poskytnutých podle odstavců 2 až 5 musí být patrné, že slouží k obchodním účelům.

(7) Informace poskytnuté spotřebiteli před uzavřením smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku musí být v souladu s uzavřenou smlouvou.

(8) Veškeré smluvní podmínky a informace podle odstavců 2 až 5 musí být dány spotřebiteli k dispozici písemně v dostatečném předstihu před tím, než je spotřebitel smlouvou uzavíranou na dálku nebo nabídkou na její uzavření vázán.

(9) Jestliže byla smlouva o finančních službách uzavíraná na dálku uzavřena na žádost spotřebitele s použitím prostředků komunikace na dálku, které neumožňují poskytnutí smluvních podmínek a informací v souladu s odstavcem 8, musí dodavatel splnit svou povinnost podle odstavce 8 okamžitě po uzavření této smlouvy.

(10) V případě hlasové telefonní komunikace musí být spotřebiteli na začátku hovoru zahájeného dodavatelem sdělen obchodní účel hovoru a informace sloužící k dostatečné identifikaci dodavatele. Jestliže s tím vysloví spotřebitel souhlas, je možné mu místo informací uvedených v odstavcích 2 až 5 sdělit pouze informace o osobě, která je v kontaktu se spotřebitelem, a její spojení s dodavatelem a informace podle odstavce 3 písm. a), b) a d) a podle odstavce 4 písm. a), s výjimkou informace o důsledcích neuplatnění práva pro odstoupení od smlouvy. Dodavatel dále informuje spotřebitele o tom, že další informace jsou k dispozici na vyžádání, a o povaze těchto informací. Povinnost dodavatele dodat informace podle odstavce 8 tím není dotčena.

(11) Spotřebitel má právo obdržet kdykoli během trvání smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku na svou žádost smluvní podmínky v tištěné podobě, případně změnit způsob komunikace na dálku, pokud to není v rozporu s povahou poskytovaných finančních služeb nebo s uzavřenou smlouvou o finančních službách uzavíranou na dálku.

(12) Pokud dodavatel při uzavírání smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku neposkytne spotřebiteli informace podle odstavců 1 až 11 nebo mu poskytne klamavé informace, má spotřebitel právo od uzavřené smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku odstoupit. Toto právo může spotřebitel uplatnit ve lhůtě 3 měsíců ode dne, kdy se o porušení povinností dodavatele podle odstavců 1 až 11 dozví. Na odstoupení spotřebitele od smlouvy se použijí ustanovení § 54c odst. 6 až 9 obdobně.

§ 54c

Právo na odstoupení

(1) Od smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku má spotřebitel právo odstoupit bez uvedení důvodů a bez jakékoli smluvní sankce (dále jen "právo na odstoupení") ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření této smlouvy nebo ve lhůtě 14 dnů ode dne, kdy mu byly předány informace v souladu s § 54b odst. 8 nebo 9, nastal-li tento den po uzavření smlouvy. Od smlouvy o penzijním připojištění uzavírané na dálku má spotřebitel právo na odstoupení ve lhůtě 30 dnů ode dne uzavření této smlouvy nebo ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy mu byly předány informace v souladu s § 54b odst. 8 nebo 9, nastal-li tento den po uzavření smlouvy.

(2) Spotřebitel nemá právo na odstoupení u finančních služeb, jejichž cena závisí na pohybech cen na finančních trzích, které dodavatel nemůže ovlivnit, jako jsou služby vztahující se k devizovým hodnotám a investičním nástrojům^{2d}). Právo na odstoupení dále spotřebitel nemá u smluv, z nichž bylo zcela splněno oběma smluvními stranami na výslovnou žádost spotřebitele před výkonem spotřebitelova práva na odstoupení.

(3) Spotřebitel vykoná své právo na odstoupení oznámením zaslaným prokazatelným způsobem v souladu s praktickými pokyny podle § 54b odst. 4 písm. d); lhůta k uplatnění práva na odstoupení je zachována, pokud bylo oznámení písemně odesláno před uplynutím této lhůty.

(4) Pokud je se smlouvou o finančních službách uzavíranou na dálku spojena jiná smlouva

uzavíraná na dálku vztahující se ke službám poskytovaným dodavatelem nebo jinou osobou na základě smlouvy s dodavatelem, pak se tato smlouva od počátku ruší, pokud spotřebitel využije své právo na odstoupení podle odstavce 1.

(5) Ve lhůtě pro odstoupení podle odstavce 1 může dodavatel začít plnit smlouvu o finančních službách uzavíranou na dálku až poté, co s tím spotřebitel vysloví souhlas.

(6) Odstoupí-li spotřebitel od smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku, dodavatel po něm může požadovat neprodlené zaplacení částky pouze za do té doby skutečně poskytnutou službu. Požadovaná částka musí být přiměřená rozsahu již poskytnuté služby.

(7) Dodavatel nesmí od spotřebitele požadovat zaplacení částky za poskytnutou službu podle odstavce 6, pokud zahájil plnění smlouvy před uplynutím lhůty pro odstoupení podle odstavce 1 bez souhlasu spotřebitele nebo pokud neprokáže, že spotřebitele informoval o částce podle § 54b odst. 4 písm. a).

(8) Dodavatel je povinen bez zbytečného odkladu, nejpozději ve lhůtě 30 dnů ode dne odstoupení, kdy mu bylo doručeno oznámení o odstoupení od smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku podle odstavce 3, vrátit spotřebiteli všechny peněžní prostředky od něj přijaté na základě smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku, s výjimkou částky zaplacené spotřebitelem za již skutečně poskytnuté služby na základě této smlouvy podle odstavce 6.

(9) Spotřebitel je povinen bez zbytečného odkladu, nejpozději ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy zaslal dodavateli oznámení o odstoupení podle odstavce 3, vrátit dodavateli všechny jím poskytnuté peněžní prostředky nebo jiný majetek od něj přijatý na základě smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku.

§ 54d

(1) Pokud dodavatel poskytne spotřebiteli finanční službu bez výslovné objednávky spotřebitele, nemá spotřebitel povinnost za tuto službu zaplatit a neplynou mu z této skutečnosti ani žádné jiné povinnosti. Mlčení spotřebitele nelze považovat za souhlas s poskytováním finančních služeb.

(2) Na smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku se obdobně použijí ustanovení o spotřebitelských smlouvách podle § 55 a 56.

(3) Provozovatel prostředku komunikace na dálku zajistí, aby na jím provozovaném prostředku komunikace na dálku nebyly poskytovány finanční služby poskytované na dálku, pokud byly pravomocným soudním rozsudkem nebo správním rozhodnutím označeny jako nesplňující požadavky týkající se spotřebitelských smluv stanovené tímto zákonem.

(4) Aniž je dotčeno ustanovení § 54c odst. 7, nese důkazní břemeno o splnění svých povinností informovat spotřebitele a důkazní břemeno o získání souhlasu spotřebitele s uzavřením, popřípadě s plněním, smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku dodavatel. Jakékoli smluvní ujednání, které stanovuje, že důkazní břemena podle předchozí věty nese, byť jen z části, spotřebitel, je nepřijatelné ve smyslu § 56 odst. 3.

§ 55

(1) Smluvní ujednání spotřebitelských smluv se nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele. Spotřebitel se zejména nemůže vzdát práv, které mu zákon poskytuje, nebo jinak zhoršit své smluvní postavení.

(2) Ujednání ve spotřebitelských smlouvách podle § 56 jsou neplatná.

(3) V pochybnostech o významu spotřebitelských smluv platí výklad pro spotřebitele příznivější.

§ 56

(1) Spotřebitelské smlouvy nesmějí obsahovat ujednání, která v rozporu s požadavkem dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na smluvní ujednání, která vymezují předmět plnění smlouvy nebo cenu plnění.

(3) Nepřípustná jsou zejména smluvní ujednání, která

a) vylučují nebo omezují odpovědnost dodavatele za jednání či opomenutí, kterým byla spotřebiteli způsobena smrt či újma na zdraví,

b) vylučují nebo omezují práva spotřebitele při uplatnění odpovědnosti za vady či odpovědnosti za škodu,

c) stanoví, že smlouva je pro spotřebitele závazná, zatímco plnění dodavatele je vázáno na splnění podmínky, jejíž uskutečnění je závislé výlučně na vůli dodavatele,

d) dovolují dodavateli, aby spotřebiteli nevydal jím poskytnuté plnění i v případě, že spotřebitel neuzavře smlouvu s dodavatelem či od ní odstoupí,

e) opravňují dodavatele odstoupit od smlouvy bez smluvního či zákonného důvodu a spotřebitele nikoli,

f) opravňují dodavatele, aby bez důvodů hodných zvláštního zřetele vypověděl smlouvu na dobu neurčitou bez přiměřené výpovědní doby,

g) zavazují spotřebitele k plnění podmínek, s nimiž se neměl možnost seznámit před uzavřením smlouvy,

h) dovolují dodavateli jednostranně změnit smluvní podmínky bez důvodu sjednaného ve smlouvě,

i) stanoví, že cena zboží či služeb bude určena v době jejich splnění, nebo dodavatele opravňují k zvýšení ceny zboží či služeb, aniž by spotřebitel byl oprávněn od smlouvy odstoupit, je-li cena sjednaná v době uzavření smlouvy při splnění podstatně překročena,

j) příkazují spotřebiteli, aby splnil všechny závazky i v případě, že dodavatel nesplnil závazky, které mu vznikly,

k) dovolují dodavateli převést práva a povinnosti ze smlouvy bez souhlasu spotřebitele, dojde-li převodem ke zhoršení dobytnosti nebo zajištění pohledávky spotřebitele.

§ 57

(1) Byla-li spotřebitelská smlouva uzavřena mimo prostory obvyklé k podnikání dodavatele nebo nemá-li dodavatel žádné stálé místo k podnikání, může spotřebitel od smlouvy písemně odstoupit bez uvedení důvodů a bez jakékoliv sankce do 14 dnů od jejího uzavření; nedošlo-li dosud ke splnění dodávky zboží či služeb dodavatelem, může od smlouvy odstoupit bez uvedení důvodů a bez jakékoliv sankce do 1 měsíce. To neplatí ohledně smluv o opravě nebo údržbě provedené v místě určeném spotřebitelem na jeho žádost, pokud dodavatel neprovedl jinou než vyžádanou opravu nebo údržbu nebo nedodal jiné zboží než nutné k provedení opravy nebo údržby. Dodavatel je zároveň povinen vrátit spotřebiteli zaplacené finanční částky do 30 dnů od

odstoupení od smlouvy.

(2) Dodavatel musí spotřebitele písemně upozornit na právo odstoupit od smlouvy nejpozději při uzavření smlouvy; písemné upozornění musí obsahovat i označení osoby, u níž je třeba toto právo uplatnit, včetně bydliště či sídla takové osoby.

(3) Při porušení povinnosti stanovené v předchozím odstavci má spotřebitel právo odstoupit od smlouvy do 1 roku od jejího uzavření.

(4) Ustanovení předchozích odstavců se nevztahují na smlouvy

a) jejichž předmětem je výstavba, prodej, nájem nebo jiné právo k nemovitosti, s výjimkou smluv o jejich opravách a o dodávce zařízení do ní začleněných,

b) na dodávku potravin nebo jiného zboží běžné spotřeby dodávaného stálými doručovateli do domácnosti spotřebitele nebo do jiného jím určeného místa,

c) na dodávku zboží nebo služeb, které byly uzavřeny podle katalogu dodavatele, s nímž se spotřebitel měl možnost seznámit v nepřítomnosti dodavatele, za předpokladu, že mezi stranami má pokračovat spojení při plnění uzavřené nebo jiné smlouvy, a za předpokladu, že spotřebitel má právo odstoupit od smlouvy nejméně do 7 dnů od převzetí zboží a je s tímto právem seznámen v katalogu nebo ve smlouvě,

d) pojistné a o cenných papírech.

Smlouvy, ve kterých se sjednává dočasné užívání ubytovacího zařízení nebo s tím spojené služby

§ 58

(1) Ustanovení § 59 až 71 se použijí na spotřebitelskou smlouvu, ve které se za úplatu sjednává

a) užívání jednoho nebo více ubytovacích zařízení na více než jeden časový úsek, je-li smlouva uzavřena na dobu delší než 1 rok (dále jen „dočasné užívání ubytovacího zařízení“),

b) výhoda spojená s ubytováním, je-li smlouva uzavřena na dobu delší než 1 rok (dále jen „dlouhodobý rekreační produkt“),

c) pomoc při úplatném převodu dočasného užívání ubytovacího zařízení nebo dlouhodobého rekreačního produktu (dále jen „další prodej“), nebo

d) účast ve výměnném systému, který umožňuje spotřebitelům vzájemně převést právo užívat ubytovací zařízení nebo jiné služby spojené s dočasným užíváním ubytovacího zařízení (dále jen „výměna“).

(2) Ustanovení § 59 až 71 se použijí i na smlouvu o smlouvě budoucí, ve které se spotřebitel zavazuje uzavřít smlouvu podle odstavce 1.

§ 59

Pokud smlouva podle § 58 obsahuje ujednání, které umožňuje obnovit smlouvu nebo prodloužit závazek bez výslovného projevu spotřebitele tak, že celková doba trvání závazku může přesáhnout jeden rok, má se za to, že je smlouva uzavřena na dobu delší než jeden rok.

§ 60

Informace poskytované před uzavřením smlouvy

(1) Poskytovatel, za kterého se pro účely § 58 až 71 považuje osoba, která jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo kdokoliv, kdo jedná jejím jménem nebo v jejím zastoupení, poskytne spotřebiteli s dostatečným časovým předstihem předtím, než strany uzavřou smlouvu podle § 58 nebo než je spotřebitel vázán svým návrhem na uzavření smlouvy podle § 58, bezplatně na formuláři jasným a srozumitelným způsobem informace, které spolu s náležitostmi formuláře stanoví vláda nařízením.

(2) Poskytovatel rovněž výslovně upozorní spotřebitele na jeho právo odstoupit od smlouvy, na délku lhůty pro odstoupení a na zákaz přijetí záloh, jiných plnění nebo jejich zajištění v průběhu lhůty pro odstoupení.

§ 61

(1) Poskytovatel je povinen v každé reklamě nebo nabídce dočasného užívání ubytovacího zařízení, dlouhodobého rekreačního produktu, dalšího prodeje nebo výměny uvést, jak a kde lze získat informace podle § 60 odst. 1.

(2) Jsou-li dočasné užívání ubytovacího zařízení, dlouhodobý rekreační produkt, další prodej nebo výměna nabízeny v rámci nabídkové nebo prodejní akce, je poskytovatel povinen na pozvánce zřetelně uvést obchodní účel a povahu akce a po celou dobu trvání této akce dát spotřebiteli k dispozici informace podle § 60 odst. 1.

§ 62

Informace uváděné ve smlouvě

(1) Součástí smlouvy podle § 58 musí být informace poskytnuté poskytovatelem spotřebiteli podle § 60 odst. 1. To neplatí, jestliže si změnu v obsahu smlouvy smluvní strany výslovně sjednaly nebo pokud je změna vyvolána nepředvídatelnými okolnostmi, které jsou na vůli poskytovatele nezávislé a kterým nebylo možné zabránit.

(2) Má-li se obsah smlouvy lišit od informací podle § 60 odst. 1, musí poskytovatel spotřebitele na změny písemně upozornit tak, aby k nim měl spotřebitel snadný přístup, a to ještě před uzavřením smlouvy. Změny musí být ve smlouvě výslovně označeny.

(3) Poskytovatel uvede ve smlouvě bydliště, místo podnikání nebo sídlo každé ze smluvních stran a datum a místo jejího uzavření.

§ 63

(1) Poskytovatel zajistí, aby ujednání o právu na odstoupení od smlouvy, o délce lhůty pro odstoupení a o zákazu přijetí záloh, jiných plnění nebo jejich zajištění v průběhu lhůty pro odstoupení podepsal spotřebitel každé zvlášť.

(2) Součástí smlouvy podle § 58 je formulář pro odstoupení od smlouvy vyplněný poskytovatelem. Náležitosti formuláře stanoví vláda nařízením.

(3) Poskytovatel ihned po uzavření smlouvy předá spotřebiteli její podepsané vyhotovení.

§ 64

(1) Informace podle § 60 odst. 1 poskytne poskytovatel spotřebiteli písemně, a to tak, aby k nim měl spotřebitel snadný přístup.

(2) Smlouva podle § 58 musí být uzavřena písemně.

(3) Odstoupení od smlouvy musí být vždy učiněno písemně.

§ 65

Jazyk

(1) Má-li spotřebitel bydliště v některém z členských států Evropské unie nebo v některém ze států tvořících Evropský hospodářský prostor nebo je-li státním příslušníkem některého z těchto států, musí mu poskytovatel informace stanovené v § 60 poskytnout podle volby spotřebitele v jazyce nebo v jednom z jazyků tohoto státu, pokud se jedná o úřední jazyk Evropské unie nebo některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor.

(2) Smlouva podle § 58 musí být uzavřena podle volby spotřebitele v jazyce členského státu Evropské unie nebo některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, v němž má spotřebitel bydliště nebo jehož je státním příslušníkem, pokud se jedná o úřední jazyk Evropské unie nebo některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor. Liší-li se tento jazyk od jazyka členského státu Evropské unie nebo některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, na jehož území se nachází nemovitost nebo její část, na niž se vztahuje smlouva, ve které se sjednává dočasné užívání ubytovacího zařízení, předá poskytovatel spotřebiteli překlad textu smlouvy do tohoto jazyka, pokud se jedná o úřední jazyk Evropské unie nebo některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor.

§ 66

(1) Uzavřel-li spotřebitel smlouvu, ve které se sjednává dlouhodobý rekreační produkt, nepřihlíží se k ujednání, které ho zavazuje hradit platby na základě této smlouvy jinak než v rovnoměrných platbách rozdělených do ročních splátek v téže výši. To neplatí, pokud si strany sjednají změnu výše ročních splátek po prvním roce podle vývoje cen. Výzvu k provedení splátky zašle poskytovatel spotřebiteli písemně vždy nejpozději 14 dnů přede dnem splatnosti.

(2) Spotřebitel má právo závazek ze smlouvy, kterou byl sjednán dlouhodobý rekreační produkt, po zaplacení druhé splátky písemně vypovědět bez uvedení důvodu ve lhůtě 14 dnů ode dne, kdy byl vyzván k zaplacení kterékoliv následující splátky; lhůta je zachována, pokud spotřebitel před jejím uplynutím výpověď alespoň odešle. V takovém případě nemá poskytovatel právo požadovat po spotřebiteli žádné další plnění.

§ 67

Odstoupení od smlouvy

(1) Spotřebitel má právo odstoupit od smlouvy podle § 58 ve lhůtě 14 dnů od jejího uzavření bez uvedení důvodu a bez jakékoliv sankce. Byla-li mu již poskytnuta služba, není z toho poskytovateli ničeho povinen.

(2) Neobdrží-li spotřebitel alespoň jedno vyhotovení smlouvy zároveň s jejím uzavřením, počne mu běžet lhůta pro odstoupení od smlouvy ode dne, kdy toto vyhotovení obdrží.

(3) Nepředá-li poskytovatel spotřebiteli řádně vyplněný formulář pro odstoupení od smlouvy podle § 63 odst. 2, činí lhůta pro odstoupení 1 rok a 14 dnů ode dne, kdy byla smlouva uzavřena, popřípadě ode dne, kdy spotřebitel obdržel její vyhotovení, nastal-li tento den později. Je-li spotřebiteli předán řádně vyplněný formulář pro odstoupení od smlouvy písemně do 1 roku ode dne, kdy byla smlouva uzavřena, popřípadě ode dne, kdy spotřebitel obdržel její vyhotovení, nastal-li tento den později, končí lhůta pro odstoupení čtrnáctým

dnem od předání formuláře.

(4) Neposkytl-li poskytovatel spotřebiteli informace podle § 60 odst. 1, činí lhůta pro odstoupení od smlouvy 3 měsíce a 14 dnů ode dne, kdy byla smlouva uzavřena, popřípadě ode dne, kdy spotřebitel obdržel její vyhotovení, nastal-li tento den později. Byly-li však tyto informace spotřebiteli poskytnuty do 3 měsíců ode dne, kdy byla smlouva uzavřena, popřípadě ode dne, kdy spotřebitel obdržel její vyhotovení, nastal-li tento den později, končí lhůta pro odstoupení čtrnáctým dnem od poskytnutí informací.

(5) Lhůta k uplatnění práva na odstoupení od smlouvy je zachována, pokud je odstoupení od smlouvy spotřebitelem odesláno před uplynutím této lhůty.

Zvláštní ustanovení o odstoupení od smlouvy

§ 68

Uzavírá-li spotřebitel současně smlouvu, ve které se sjednává dočasné užívání ubytovacího zařízení, a smlouvu, ve které se sjednává výměna, běží pro obě smlouvy pouze jedna lhůta určená podle smlouvy, ve které se sjednává dočasné užívání ubytovacího zařízení.

§ 69

(1) Dokud neuplyne lhůta pro odstoupení od smlouvy, ve které se sjednává dočasné užívání ubytovacího zařízení, dlouhodobý rekreační produkt nebo výměna, nesmí poskytovatel ani jiná osoba po spotřebiteli požadovat ani přijmout na základě této smlouvy platbu zálohy ani jiné plnění nebo jejich zajištění. Uzná-li v této době spotřebitel dluh z této smlouvy, je uznání dluhu neplatné.

(2) V případě smlouvy, ve které se sjednává další prodej, nesmí poskytovatel ani jiná osoba po spotřebiteli požadovat ani přijmout jakékoli platby záloh ani jiné plnění nebo jejich zajištění, dokud nedojde k nabytí nebo převodu práva, nebo dokud povinnost poskytovatele z této smlouvy nezanikne z jiného právního důvodu. Uzná-li v této době spotřebitel dluh z této smlouvy, je uznání dluhu neplatné.

§ 70

Odstoupí-li spotřebitel od smlouvy, ve které se sjednává dočasné užívání ubytovacího zařízení nebo dlouhodobý rekreační produkt, vztahují se účinky odstoupení i na smlouvu, ve které se sjednává výměna, jakož i na každou další vedlejší smlouvu nebo ujednání, aniž by s tím byly spojeny jakékoliv náklady pro spotřebitele.

§ 71

Je-li finanční závazek spotřebitele hrazen odloženou platbou, půjčkou, úvěrem nebo jinou obdobnou finanční službou, kterou poskytuje spotřebiteli poskytovatel nebo třetí osoba na základě ujednání mezi touto třetí osobou a poskytovatelem, vztahují se účinky odstoupení od smlouvy podle § 58 i na smlouvu o odložené platbě, půjčce, úvěru nebo jiné obdobné finanční službě, aniž by s tím byly spojeny jakékoliv náklady pro spotřebitele.

Hlava sedmázrušeno

Splnění dluhuzrušeno

§ 72 - § 89zrušeno

Dohodazrušeno

§ 90 - § 92zrušeno

Nemožnost plněnízrušeno

§ 93zrušeno

Uplynutí dobyzrušeno

§ 94zrušeno

Smrt dlužníka nebo věřitelezrušeno

§ 95zrušeno

Započtení zrušeno

§ 96 - § 98zrušeno

Neuplatnění práva zrušeno

§ 99zrušeno

Hlava osmá

PROMLČENÍ

§ 100

(1) Právo se promlčí, jestliže nebylo vykonáno v době v tomto zákoně stanovené (§ 101 až 110). K promlčení soud přihlédne jen k námitce dlužníka. Dovolá-li se dlužník promlčení, nelze promlčené právo věřiteli přiznat.

(2) Promlčují se všechna práva majetková s výjimkou práva vlastnického. Tím není dotčeno ustanovení § 105. Zástavní práva se nepromlčují dříve, než zajištěná pohledávka.

(3) Nepromlčují se rovněž práva z vkladů na vkladních knížkách nebo na jiných formách vkladů a běžných účtech, pokud vkladový vztah trvá.

Promlčecí doba

§ 101

Pokud není v dalších ustanoveních uvedeno jinak, je promlčecí doba tříletá a běží ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé.

§ 102

U práv, která musí být uplatněna nejprve u fyzické nebo právnické osoby, počíná běžet promlčecí doba ode dne, kdy bylo právo takto uplatněno.

§ 103

Bylo-li dohodnuto plnění ve splátkách, počíná běžet promlčecí doba jednotlivých splátek ode dne jejich splatnosti. Stane-li se pro nesplnění některé ze splátek splatným celý dluh (§ 565), počne běžet promlčecí doba ode dne splatnosti nesplněné splátky.

§ 104zrušeno

§ 105

Jde-li o právo oprávněného dědice na vydání dědictví (§ 485), počne běžet promlčecí doba od právní moci rozhodnutí, jímž bylo dědické řízení skončeno.

§ 106

(1) Právo na náhradu škody se promlčí za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá.

(2) Nejpozději se právo na náhradu škody promlčí za tři roky, a jde-li o škodu způsobenou úmyslně, za deset let ode dne, kdy došlo k události, z níž škoda vznikla; to neplatí, jde-li o škodu na zdraví.

(3) Jestliže škoda vznikla porušením právní povinnosti v důsledku poskytnutí, nabídnutí nebo příslibení úplatku^{2e} jiným než poškozeným, anebo v důsledku přímého nebo nepřímého vyžadování úplatku od poškozeného (dále jen "korupční jednání"), právo na náhradu takto vzniklé škody se promlčí za tři roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá, nejdéle však za deset let ode dne, kdy došlo ke korupčnímu jednání.

§ 107

(1) Právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil.

(2) Nejpozději se právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za tři roky, a jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení, za deset let ode dne, kdy k němu došlo.

(3) Jsou-li účastníci neplatné nebo zrušené smlouvy povinni vzájemně si vrátit vše, co podle ní dostali, přihlédne soud k námitce promlčení jen tehdy, jestliže by i druhý účastník mohl promlčení namítat.

§ 108

Práva z přepravy se promlčují za jeden rok s výjimkou práv na náhradu škody u přepravy osob.

§ 109

Právo odpovídající věcnému břemenu se promlčí, není-li po dobu deseti let vykonáváno.

§ 110

(1) Bylo-li právo přiznáno pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu, promlčuje se za deset let ode dne, kdy mělo být podle rozhodnutí plněno. Bylo-li právo dlužníkem písemně uznáno co do důvodu i výše, promlčuje se za deset let ode dne, kdy k uznání došlo; byla-li však v uznání uvedena lhůta k plnění, běží promlčecí doba od uplynutí této lhůty.

(2) Stejná promlčecí doba platí i pro jednotlivé splátky, na něž bylo plnění v rozhodnutí nebo v uznání práva rozloženo; promlčecí doba u jednotlivých splátek počíná ode dne jejich splatnosti. Stane-li se nesplněním některé ze splátek splatným celý dluh (§ 565), počne běžet desetiletá promlčecí doba od splatnosti nesplněné splátky.

(3) Úroky a opěťující se plnění se promlčují ve třech letech; jde-li však o práva pravomocně přiznaná nebo písemně uznaná, platí tato promlčecí doba, jen pokud jde o úroky a opěťující se plnění, jejichž splatnost nastala po právní moci rozhodnutí nebo po uznání.

Běh promlčecí doby

§ 111

Změna v osobě věřitele nebo dlužníka nemá na běh promlčecí doby vliv.

§ 112

Uplatní-li věřitel v promlčecí době právo u soudu nebo u jiného příslušného orgánu a v zahájeném řízení řádně pokračuje nebo je-li ohledně jeho práva zahájena mediace podle zákona o mediaci, promlčecí doba neběží od tohoto uplatnění po dobu řízení nebo od tohoto zahájení po dobu mediace. To platí i o právu, které bylo pravomocně přiznáno a pro které byl u soudu nebo u jiného příslušného orgánu navržen výkon rozhodnutí.

§ 113

Jde-li o práva osob, které musí mít zákonného zástupce, nebo o práva proti těmto osobám, promlčení nepočne, dokud jim zástupce není ustanoven. Již započaté promlčení probíhá dále, avšak neskončí, dokud neuplyne rok po tom, kdy těmto osobám bude zákonný zástupce ustanoven nebo kdy překážka jinak pomine.

§ 114

Jde-li o právo mezi zákonnými zástupci na jedné straně a nezletilými dětmi a jinými zastoupenými osobami na druhé straně, promlčení ani nepočíná ani neběží, nejde-li o úroky a opětuující se plnění. To platí i o právech mezi manžely.

Hlava devátá

VYMEZENÍ NĚKTERÝCH POJMŮ

Domácnost

§ 115

Domácnost tvoří fyzické osoby, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby.

Osoby blízké

§ 116

Osobou blízkou je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel, partner^{1a}); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní.

§ 117

Stupeň příbuzenství dvou osob se určuje podle počtu zrození, jimiž v řadě přímé pochází jedna od druhé a v řadě pobočné obě od nejbližšího společného předka.

Věci a práva

§ 118

(1) Předmětem občanskoprávních vztahů jsou věci, a pokud to jejich povaha připouští, práva nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Předmětem občanskoprávních vztahů mohou být též byty nebo nebytové prostory.

§ 119

(1) Věci jsou movité nebo nemovité.

(2) Nemovitostmi jsou pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem.

§ 120

(1) Součástí věci je vše, co k ní podle její povahy náleží a nemůže být odděleno, aniž by se tím věc znehodnotila.

(2) Stavba není součástí pozemku.

§ 121

(1) Příslušenstvím věci jsou věci, které náležejí vlastníku věci hlavní a jsou jí určeny k tomu, aby byly s hlavní věcí trvale užívány.

(2) Příslušenstvím bytu jsou vedlejší místnosti a prostory určené k tomu, aby byly s bytem užívány.

(3) Příslušenstvím pohledávky jsou úroky, úroky z prodlení, poplatky z prodlení a náklady spojené s jejím uplatněním.

Počítání času

§ 122

(1) Lhůta určená podle dní počíná dnem, který následuje po události, jež je rozhodující pro její počátek. Polovinou měsíce se rozumí patnáct dní.

(2) Konec lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná. Není-li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty na jeho poslední den.

(3) Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den.

ČÁST DRUHÁ

VĚCNÁ PRÁVA

Hlava první

VLASTNICKÉ PRÁVO

§ 123

Vlastník je v mezích zákona oprávněn předmět svého vlastnictví držet, užívat, požívat jeho plody a užítky a nakládat s ním.

§ 124

Všichni vlastníci mají stejná práva a povinnosti a poskytuje se jim stejná právní ochrana.

Hlava druházrušeno

§ 125

(1) Zvláštní zákon upravuje vlastnictví k bytům a nebytovým prostorům.

(2) Zvláštní zákon stanoví, které věci mohou být předmětem vlastnictví pouze státu nebo určených právnických osob.

§ 126

(1) Vlastník má právo na ochranu proti tomu, kdo do jeho vlastnického práva neoprávněně zasahuje; zejména se může domáhat vydání věci na tom, kdo mu ji neprávem zadržuje.

(2) Obdobné právo na ochranu má i ten, kdo je oprávněn mít věc u sebe.

§ 127

(1) Vlastník věci se musí zdržet všeho, čím by nad míru přiměřenou poměrům obtěžoval jiného nebo čím by vážně ohrožoval výkon jeho práv. Proto zejména nesmí ohrozit sousedovu stavbu nebo pozemek úpravami pozemku nebo úpravami stavby na něm zřízené bez toho, že by učinil dostatečné opatření na upevnění stavby nebo pozemku, nesmí nad míru přiměřenou poměrům obtěžovat sousedy hlukem, prachem, popílkem, kouřem, plyny, parami, pachy, pevnými a tekutými odpady, světlem, stíněním a vibracemi, nesmí nechat chovaná zvířata vnikat na sousedící pozemek a nešetrně, popřípadě v nevhodné roční době odstraňovat ze své půdy kořeny stromu nebo odstraňovat větve stromu přesahující na jeho pozemek.

(2) Je-li to potřebné a nebrání-li to účelnému využívání sousedících pozemků a staveb, může soud po zjištění stanoviska příslušného stavebního úřadu rozhodnout, že vlastník pozemku je povinen pozemek oplotit.

(3) Vlastníci sousedících pozemků jsou povinni umožnit na nezbytnou dobu a v nezbytné míře vstup na své pozemky, popřípadě na stavby na nich stojící, pokud to nezbytně vyžaduje údržba a obhospodařování sousedících pozemků a staveb. Vznikne-li tím škoda na pozemku nebo na stavbě, je ten, kdo škodu způsobil, povinen ji nahradit; této odpovědnosti se nemůže zprostit.

§ 128

(1) Vlastník je povinen strpět, aby ve stavu nouze nebo v naléhavém veřejném zájmu byla na nezbytnou dobu v nezbytné míře a za náhradu použita jeho věc, nelze-li dosáhnout účelu jinak.

(2) Ve veřejném zájmu lze věc vyvlastnit nebo vlastnické právo omezit, nelze-li dosáhnout účelu jinak, a to jen na základě zákona, jen pro tento účel a za náhradu.

Držba

§ 129

(1) Držitelem je ten, kdo s věcí nakládá jako s vlastní nebo kdo vykonává právo pro sebe.

(2) Držet lze věci, jakož i práva, která připouštějí trvalý nebo opětovný výkon.

Obsah a ochrana osobního vlastnictvízrušeno

§ 130

(1) Je-li držitel se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře o tom, že mu věc nebo právo patří, je držitelem oprávněným. V pochybnostech se má za to, že držba je oprávněná.

(2) Nestanoví-li zákon jinak, má oprávněný držitel stejná práva jako vlastník, zejména má též právo na plody a užitky z věci po dobu oprávněné držby.

(3) Oprávněný držitel má vůči vlastníkovu nárok na náhradu nákladů, které účelně vynaložil na věc po dobu oprávněné držby, a to v rozsahu odpovídajícím zhodnocení věci ke dni jejího

vrácení. Obvyklé náklady související s údržbou a provozem se však nenahrazují.

§ 130azrušeno

§ 131

(1) Neoprávněný držitel je povinen vždy vydat věc vlastníkovi spolu s jejími plody a užitky a nahradit škodu, která neoprávněnou držbou vznikla. Může si odpočítat náklady nutné pro údržbu a provoz věci.

(2) Neoprávněný držitel si může od věci oddělit to, čím ji svým nákladem zhodnotil, pokud je to možné bez zhoršení podstaty věci.

Nabývání vlastnictví

§ 132

(1) Vlastnictví věci lze nabýt kupní, darovací nebo jinou smlouvou, děděním, rozhodnutím státního orgánu nebo na základě jiných skutečností stanovených zákonem.

(2) Nabývá-li se vlastnictví rozhodnutím státního orgánu, nabývá se vlastnictví dnem v něm určeným, a není-li určen, dnem právní moci rozhodnutí.

Ochrana držbyzrušeno

§ 132azrušeno

§ 133

(1) Převádí-li se movitá věc na základě smlouvy, nabývá se vlastnictví převzetím věci, není-li právním předpisem stanoveno nebo účastníky dohodnuto jinak.

(2) Převádí-li se nemovitá věc na základě smlouvy, nabývá se vlastnictví vkladem do katastru nemovitostí podle zvláštních předpisů, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.2f)

(3) Převádí-li se na základě smlouvy nemovitá věc, která není předmětem evidence v katastru nemovitostí,2e) nabývá se vlastnictví okamžikem účinnosti této smlouvy.

§ 134

Vydržení

(1) Oprávněný držitel se stává vlastníkem věci, má-li ji nepřetržitě v držbě po dobu tří let, jde-li o movitost, a po dobu deseti let, jde-li o nemovitost.

(2) Takto nelze nabýt vlastnictví k věcem, které nemohou být předmětem vlastnictví, nebo k věcem, které mohou být jen ve vlastnictví státu nebo zákonem určených právnických osob (§ 125).

(3) Do doby podle odstavce 1 se započte i doba, po kterou měl věc v oprávněné držbě právní předchůdce.

(4) Pro počátek a trvání doby podle odstavce 1 se použijí přiměřeně ustanovení o běhu promlčecí doby.

§ 135

(1) Kdo najde ztracenou věc, je povinen ji vydat vlastníkovi. Není-li vlastník znám, je nálezce povinen odevzdat ji obci, na jejímž území k nález došlo. Nepřihlásí-li se o ni vlastník do 6 měsíců od jejího odevzdání, připadá věc do vlastnictví této obce.

(2) Nálezce má právo na náhradu nutných výdajů a na nálezné, které tvoří deset procent ceny nálezů. Zvláštní právní předpis může jinak upravit oprávnění toho, kdo věc našel nebo ohlásil.

(3) Přihlásí-li se vlastník věci, která byla odevzdána obci podle odstavce 1, před uplynutím lhůty 6 měsíců od jejího odevzdání obci, je vlastník věci povinen nahradit obci náklady, které jí v souvislosti s opatrováním věci vznikly.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 platí přiměřeně i na věci skryté, jejichž vlastník není znám, a na věci opuštěné.

(5) Ustanovení odstavců 1 až 4 se nepoužije, stanoví-li zvláštní právní předpis2e) jinak.

§ 135a

Vlastníku věci náleží i přírůstky věci, i když byly odděleny od věci hlavní.

§ 135b

(1) Zpracuje-li někdo v dobré víře cizí věc na věc novou, stává se vlastníkem nové věci ten, jehož podíl na ní je větší. Je však povinen uhradit druhému vlastníku cenu toho, o co se jeho majetek zmenšil. Jsou-li podíly stejné a účastníci se nedohodnou, rozhodne na návrh kteréhokoliv z nich soud.

(2) Zpracuje-li někdo cizí věc, ač je mu známo, že mu nepatří, může vlastník věci žádat o její vydání a navrácení do předešlého stavu. Není-li navrácení do předešlého stavu možné nebo účelné, určí soud podle všech okolností, kdo je vlastníkem věci a jaká náhrada náleží vlastníkovu nebo zpracovateli, nedojde-li mezi nimi k dohodě.

§ 135c

(1) Zřídí-li někdo stavbu na cizím pozemku, ač na to nemá právo, může soud na návrh vlastníka pozemku rozhodnout, že stavbu je třeba odstranit na náklady toho, kdo stavbu zřídil (dále jen "vlastník stavby").

(2) Pokud by odstranění stavby nebylo účelné, přikáže jí soud za náhradu do vlastnictví vlastníku pozemku, pokud s tím vlastník pozemku souhlasí.

(3) Soud může uspořádat poměry mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem stavby i jinak, zejména též zřídit za náhradu věcné břemeno, které je nezbytné k výkonu vlastnického práva ke stavbě.

Hlava druhá

SPOLUVLASTNICTVÍ A SPOLEČNÉ JMĚNÍ

§ 136

(1) Věc může být v podílovém spoluvlastnictví více vlastníků.

(2) Společné jmění může vzniknout jen mezi manžely.

Podílové spoluvlastnictví

§ 137

(1) Podíl vyjadřuje míru, jakou se spoluvlastníci podílejí na právech a povinnostech vyplývajících ze spoluvlastnictví ke společné věci.

(2) Není-li právním předpisem stanoveno nebo účastníky dohodnuto jinak, jsou podíly všech spoluvlastníků stejné.

§ 138zrušeno

§ 139

(1) Z právních úkonů týkajících se společné věci jsou oprávněni a povinni všichni spoluvlastníci společně a nerozdílně.

(2) O hospodaření se společnou věcí rozhodují spoluvlastníci většinou, počítanou podle velikosti podílů. Při rovnosti hlasů, nebo nedosáhne-li se většiny anebo dohody, rozhodne na návrh kteréhokoliv spoluvlastníka soud.

(3) Jde-li o důležitou změnu společné věci, mohou přehlasovaní spoluvlastníci žádat, aby o změně rozhodl soud.

§ 140

Převádí-li se spoluvlastnický podíl, mají spoluvlastníci předkupní právo, ledaže jde o převod osobě blízké (§ 116, 117). Nedohodnou-li se spoluvlastníci o výkonu předkupního práva, mají právo vykoupit podíl poměrně podle velikosti podílů.

§ 141

(1) Spoluvlastníci se mohou dohodnout o zrušení spoluvlastnictví a o vzájemném vypořádání; je-li předmětem spoluvlastnictví nemovitost, musí být dohoda písemná.

(2) Každý ze spoluvlastníků je povinen vydat ostatním na požádání písemné potvrzení o tom, jak se vypořádali, neměla-li již dohoda o zrušení spoluvlastnictví a o vzájemném vypořádání písemnou formu.

§ 142

(1) Nedojde-li k dohodě, zruší spoluvlastnictví a provede vypořádání na návrh některého spoluvlastníka soud. Přihlédne přitom k velikosti podílů a k účelnému využití věci. Není-li rozdělení věci dobře možné, přikáže soud věc za přiměřenou náhradu jednomu nebo více spoluvlastníkům; přihlédne přitom k tomu, aby věc mohla být účelně využita. Nechce-li věc žádný ze spoluvlastníků, nařídí soud její prodej a výtěžek rozdělí podle podílů.

(2) Z důvodů zvláštního zřetele hodných soud nezruší a nevypořádá spoluvlastnictví přikázáním věci za náhradu nebo prodejem věci a rozdělením výtěžku.

(3) Při zrušení a vypořádání spoluvlastnictví rozdělením věci může soud zřídit věcné břemeno k nově vzniklé nemovitosti ve prospěch vlastníka jiné nově vzniklé nemovitosti. Zrušení a vypořádání spoluvlastnictví nemůže být na újmu osobám, kterým přísluší práva na nemovitosti váznoucí.

Společné jmění manželů

§ 143

(1) Společné jmění manželů tvoří

a) majetek nabytý některým z manželů nebo jimi oběma společně za trvání manželství, s výjimkou majetku získaného dědictvím nebo darem, majetku nabytého jedním z manželů za majetek náležející do výlučného vlastnictví tohoto manžela, jakož i věcí, které podle své povahy slouží osobní potřebě jen jednoho z manželů, a věcí vydaných v rámci předpisů o restituci majetku jednoho z manželů, který měl vydanou věc ve vlastnictví před uzavřením manželství a nebo jemuž byla věc vydána jako právnímu nástupci původního vlastníka,³⁾

b) závazky, které některému z manželů nebo oběma manželům společně vznikly za trvání manželství, s výjimkou závazků týkajících se majetku, který náleží výhradně jednomu z nich, a závazků, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého.

(2) Stane-li se jeden z manželů za trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva, nezakládá nabytí podílu, včetně akcií, ani nabytí členských práv a povinností členů družstva, účast druhého manžela na této společnosti nebo družstvu, s výjimkou bytových družstev.

§ 143a

(1) Manželé mohou smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu rozšířit nebo zúžit stanovený rozsah společného jmění manželů. Takto mohou manželé změnit rozsah majetku a závazků nabytých či vzniklých v budoucnosti, ale i majetku a závazků, které již tvoří jejich společné jmění. Předmětem této smlouvy mohou být i jednotlivé majetkové hodnoty a závazky. Jestliže je předmětem smlouvy nemovitost, která již náleží do společného jmění manželů nebo do výlučného majetku jednoho z nich, nabývá smlouva účinnosti vkladem do katastru nemovitostí.

(2) Manželé mohou dále smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu vyhradit zcela nebo zčásti vznik společného jmění manželů ke dni zániku manželství, pokud nejde o věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti.

(3) Muž a žena, kteří chtějí uzavřít manželství, mohou smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu upravit své budoucí majetkové vztahy v manželství obdobně.

(4) Manželé se mohou vůči jiné osobě na smlouvu uvedenou v předcházejících odstavcích odvolat jen tehdy, jestliže je jí obsah této smlouvy znám.

§ 144

Pokud není prokázán opak, má se za to, že majetek nabytý a závazky vzniklé za trvání manželství tvoří společné jmění manželů.

§ 145

(1) Majetek, který tvoří společné jmění manželů, užívají a udržují oba manželé společně.

(2) Obvyklou správu majetku náležejícího do společného jmění manželů může vykonávat každý z manželů. V ostatních záležitostech je třeba souhlasu obou manželů; jinak je právní úkon neplatný.

(3) Závazky, které tvoří společné jmění manželů, plní oba manželé společně a nerozdílně.

(4) Z právních úkonů týkajících se společného jmění manželů jsou oprávněni a povinni oba manželé společně a nerozdílně.

§ 146

Majetek ve společném jmění manželů nebo jeho část může jeden z manželů použít k podnikání se souhlasem druhého manžela. Souhlas je třeba udělit při prvním použití majetku ve společném jmění manželů nebo jeho části. K dalším právním úkonům souvisejícím s podnikáním již souhlas druhého manžela není třeba.

§ 147

Manželé mohou smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu upravit správu společného

jmění odchylně. Stejně mohou upravit správu svého budoucího společného jmění muž a žena, kteří chtějí uzavřít manželství. Ustanovení § 143a odst. 4 platí zde obdobně.

§ 148

(1) Soud může ze závažných důvodů na návrh některého z manželů zúžit společné jmění manželů až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti.

(2) Na návrh některého z manželů soud zúží společné jmění manželů až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti v případě, že jeden z manželů získal oprávnění k podnikatelské činnosti nebo se stal neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti.

(3) Je-li podnikatelská činnost po rozhodnutí soudu podle odstavce 2 vykonávána podnikatelem společně nebo za pomoci manžela, který není podnikatelem, rozdělí se mezi ně příjmy z podnikání v poměru stanoveném písemnou smlouvou; nebyla-li taková smlouva uzavřena, rozdělí se příjmy rovným dílem.

(4) Jestliže o společném jmění manželů bylo rozhodnuto podle odstavce 1 nebo 2, může být rozšířeno do předchozího rozsahu jen rozhodnutím soudu vydaným na návrh jednoho z manželů.

§ 148azrušeno

§ 149

(1) Společné jmění manželů zaniká zánikem manželství.

(2) Zanikne-li společné jmění manželů, provede se vypořádání, při němž se vychází z toho, že podíly obou manželů na majetku patřícím do jejich společného jmění jsou stejné. Každý z manželů je oprávněn požadovat, aby mu bylo uhrazeno, co ze svého vynaložil na společný majetek, a je povinen nahradit, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho ostatní majetek. Stejně tak se vychází z toho, že závazky obou manželů vzniklé za trvání manželství jsou povinni manželé splnit rovným dílem.

(3) Při vypořádání se přihlédne především k potřebám nezletilých dětí, k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu, a k tomu, jak se zasloužil o nabytí a udržení společného jmění. Při určení míry přičinění je třeba vzít též zřetel k péči o děti a k obstarávání společné domácnosti.

(4) V případech uvedených v § 143a odst. 1 a § 148 odst. 1 se použijí ustanovení odstavců 2 a 3 obdobně.

§ 149a

Pokud se dohody mezi manžely podle ustanovení § 143 a 149 týkají nemovitostí, musí mít písemnou formu a nabývají účinnosti vkladem do katastru.

§ 150

(1) Dohoda o vypořádání společného jmění manželů musí mít písemnou formu. Jestliže do společného jmění manželů náleží též nemovitost, nabývá dohoda účinnosti vkladem do katastru nemovitostí.

(2) Práva věřitelů nesmí být dohodou manželů dotčena.

(3) Neprovede-li se vypořádání dohodou, provede je na návrh některého z manželů soud.

(4) Nedošlo-li do tří let od zániku společného jmění manželů k jeho vypořádání dohodou nebo

nebyl-li do tří let od jeho zániku podán návrh na jeho vypořádání rozhodnutím soudu, platí ohledně movitých věcí, že se manželé vypořádali podle stavu, v jakém každý z nich věci ze společného jmění manželů pro potřebu svou, své rodiny a domácnosti výlučně jako vlastník užívá. O ostatních movitých věcech a o nemovitých věcech platí, že jsou v podílovém spoluvlastnictví a že podíly obou spoluvlastníků jsou stejné; totéž platí přiměřeně o ostatních majetkových právech, pohledávkách a závazcích manželům společných.

§ 151

Jestliže za trvání manželství společné jmění zaniklo, může být obnoveno jen rozhodnutím soudu vydaným na návrh jednoho z manželů.

Hlava třetí

PŘÁVA K CIZÍM VĚCEM

Zástavní právozrušeno

§ 151a - § 151gzrušeno

Zastavení pohledávkyzrušeno

§ 151h - § 151jzrušeno

Právo podzástavnízrušeno

§ 151k - § 151mzrušeno

Věcná břemena

§ 151n

(1) Věcná břemena omezují vlastníka nemovité věci ve prospěch někoho jiného tak, že je povinen něco trpět, něčeho se zdržet, nebo něco konat. Práva odpovídající věcným břemenům jsou spojena buď s vlastnictvím určité nemovitosti, nebo patří určité osobě.

(2) Věcná břemena spojená s vlastnictvím nemovitosti přecházejí s vlastnictvím věci na nabyvatele.

(3) Pokud se účastníci nedohodli jinak, je ten, kdo je na základě práva odpovídajícího věcnému břemenu oprávněn užívat cizí věc, povinen nést přiměřeně náklady na její zachování a opravy; užívá-li však věc i její vlastník, je povinen tyto náklady nést podle míry spoluužívání.

§ 151o

(1) Věcná břemena vznikají písemnou smlouvou, na základě závěti ve spojení s výsledky řízení o dědictví, schválenou dohodou dědiců, rozhodnutím příslušného orgánu nebo ze zákona. Právo odpovídající věcnému břemenu lze nabýt také výkonem práva (vydržením); ustanovení § 134 zde platí obdobně. K nabytí práva odpovídajícího věcným břemenům je nutný vklad do katastru nemovitostí.

(2) Smlouvou může zřídit věcné břemeno vlastník nemovitosti, pokud zvláštní zákon nedává toto právo i dalším osobám.

(3) Není-li vlastník stavby současně vlastníkem přilehlého pozemku a přístup vlastníka ke stavbě nelze zajistit jinak, může soud na návrh vlastníka stavby zřídit věcné břemeno ve

prospěch vlastníka stavby spočívající v právu cesty přes přilehlý pozemek.

§ 151p

(1) Věcná břemena zanikají rozhodnutím příslušného orgánu nebo ze zákona. K zániku práva odpovídajícího věcnému břemeni smlouvou je nutný vklad do katastru nemovitostí.

(2) Věcné břemeno zanikne, nastanou-li takové trvalé změny, že věc již nemůže sloužit potřebám oprávněné osoby nebo prospěšnějšímu užívání její nemovitosti; přechodnou nemožností výkonu práva věcné břemeno nezaniká.

(3) Vznikne-li změnou poměrů hrubý nepoměr mezi věcným břemenem a výhodou oprávněného, může soud rozhodnout, že se věcné břemeno za přiměřenou náhradu omezuje nebo zrušuje. Nelze-li pro změnu poměrů spravedlivě trvat na věcném plnění, může soud rozhodnout, aby se namísto věcného plnění poskytovalo peněžité plnění.

(4) Patří-li právo odpovídající věcnému břemeni určité osobě, věcné břemeno zanikne nejpozději její smrtí nebo zánikem. Věcná břemena zřízená v souvislosti s provozem podniku^{3a} přecházejí při jeho převodu či přechodu na nabyvatele podniku. To platí i v případě převodu nebo přechodu takové části podniku, která může být provozována jako samostatný podnik.

§ 151rzrušeno

Právo zadržovacízrušeno

§ 151s - § 151vzrušeno

Hlava třetí A

PRÁVO ZÁSTAVNÍ A ZADRŽOVACÍ

Oddíl první

Zástavní právo

§ 152

Zástavní právo slouží k zajištění pohledávky pro případ, že dluh, který jí odpovídá, nebude včas splněn s tím, že v tomto případě lze dosáhnout uspokojení z výtěžku zpeněžení zástavy.

§ 153

(1) Zástavou může být věc movitá nebo nemovitá, podnik nebo jiná věc hromadná, soubor věcí, pohledávka nebo jiné majetkové právo, pokud to jeho povaha připouští, byt nebo nebytový prostor ve vlastnictví podle zvláštního zákona, obchodní podíl, cenný papír nebo předmět průmyslového vlastnictví.

(2) Zástavní právo se vztahuje i na příslušenství, přírůstky a neoddělené plody zástavy.

(3) Pohledávka může být zajištěna zástavním právem na několika samostatných zástavách (vespolné zástavní právo).

§ 154

Ustanovení tohoto zákona se použijí pro zástavní právo k obchodnímu podílu, pro zástavní právo k cenným papírům, popřípadě pro zástavní právo opírající se o cenné papíry (například hypoteční zástavní list), nebo pro zástavní právo k předmětům průmyslového vlastnictví,

pokud zvláštní zákony, které tato zástavní práva upravují, nestanoví něco jiného.

§ 155

- (1) Zástavním právem může být zajištěna pohledávka peněžité i nepeněžité. Zástavní právo se vztahuje i na příslušenství této pohledávky.
- (2) Nepeněžité pohledávka je zajištěna do výše její obvyklé ceny v době vzniku zástavního práva.
- (3) Zástavním právem může být zajištěna i pohledávka, která má v budoucnu vzniknout, anebo pohledávka, jejíž vznik je závislý na splnění podmínky.
- (4) Zástavním právem mohou být do sjednané výše zajištěny i pohledávky určitého druhu, které zástavnímu věřiteli vůči dlužníkovi budou vznikat v určité době.
- (5) Zástavní právo se vztahuje i na nároky zástavního věřitele z odstoupení od smlouvy, podle které vznikla zajištěná pohledávka, nebylo-li v zástavní smlouvě dohodnuto něco jiného.

Vznik zástavního práva

§ 156

- (1) Zástavní právo vzniká na základě písemné smlouvy (§ 552) nebo rozhodnutí soudu o schválení dohody o vypořádání dědictví. Za podmínek stanovených zákonem může zástavní právo vzniknout na základě rozhodnutí soudu nebo správního úřadu. Zástavní právo může vzniknout také ze zákona.
- (2) Zástavní smlouva musí obsahovat označení zástavy a pohledávky, kterou zástava zajišťuje.
- (3) Jsou-li zástavou nemovité věci, které se neevidují v katastru nemovitostí, věci hromadné, soubory věcí nebo movité věci, k nimž má zástavní právo vzniknout, aniž by byly odevzdány zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě (§ 157 odst. 2 a 3), musí být zástavní smlouva sepsána ve formě notářského zápisu.

§ 157

- (1) Zástavní právo k nemovitým věcem a k bytům nebo nebytovým prostorům ve vlastnictví podle zvláštního právního předpisu vzniká vkladem do katastru nemovitostí, nestanoví-li zákon jinak.
- (2) Zástavní právo k movitým věcem vzniká jejich odevzdáním zástavnímu věřiteli, nestanoví-li zákon jinak.
- (3) Odevzdání movité věci zástavnímu věřiteli podle odstavce 2 může být nahrazeno jejím předáním do úschovy nebo ke skladování pro zástavního věřitele nebo pro zástavního dlužníka u třetí osoby, je-li to dohodnuto v zástavní smlouvě.

§ 158

- (1) Zástavní právo k nemovitým věcem, které nejsou předmětem evidence v katastru nemovitostí, zástavní právo k věci hromadné, zástavní právo k souboru věcí a zástavní právo k movitým věcem, k nimž má podle zástavní smlouvy vzniknout zástavní právo, aniž by byly odevzdány zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě (§ 157 odst. 2 a 3), vzniká zápisem do Rejstříku zástav vedeného Notářskou komorou České republiky; to neplatí, bylo-li zástavní právo zřízeno rozhodnutím soudu nebo správního úřadu.

(2) Zápis zástavního práva do Rejstříku zástav provede notář, který sepsal zástavní smlouvu ve formě notářského zápisu, bezodkladně po uzavření zástavní smlouvy.

§ 159

(1) Zástavní právo k pohledávce vzniká uzavřením smlouvy, pokud v ní není ujednáno něco jiného.

(2) Zástavní právo k pohledávce je vůči dlužníku zastavené pohledávky (poddlužníku) účinné doručením písemného oznámení zástavního dlužníka o něm, nebo tím, že zástavní věřitel poddlužníku prokáže vznik zástavního práva.

§ 160

(1) Zástavní právo na základě rozhodnutí soudu nebo správního úřadu vzniká dnem nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

(2) Zástavní právo k nemovitým věcem, které nejsou předmětem evidence v katastru nemovitostí, zástavní právo k věci hromadné, zástavní právo k souboru věcí a zástavní právo k movitým věcem, k nimž vzniklo zástavní právo, aniž by byly odevzdány zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě (§ 157 odst. 2 a 3), vzniklé na základě rozhodnutí soudu nebo správního úřadu se zaznamenává v Rejstříku zástav vedeném Notářskou komorou České republiky.

§ 161

(1) Dá-li někdo do zástavy cizí movitou věc bez souhlasu vlastníka nebo osoby, která má k věci jiné věcné právo neslučitelné se zástavním právem, vznikne zástavní právo, jen je-li movitá věc odevzdána zástavnímu věřiteli a ten ji přijme v dobré víře, že zástavce je oprávněn věc zastavit.

(2) Cizí nemovitá věc, věc hromadná, soubor věcí a byt nebo nebytový prostor ve vlastnictví podle zvláštního zákona mohou být dány do zástavy jen se souhlasem vlastníka a osoby, která k nim má jiné věcné právo neslučitelné se zástavním právem. Totéž platí, jde-li o cizí pohledávku, jiné majetkové právo, obchodní podíl, cenný papír a předmět průmyslového vlastnictví.

Práva a povinnosti za trvání zástavního práva

§ 162

(1) Zástavní věřitel, jemuž byla zástava odevzdána, je oprávněn ji držet po celou dobu trvání zástavního práva. Je povinen starat se o ni s péčí řádného hospodáře, zejména ji opatrovat a chránit před poškozením, ztrátou a zničením. Vzniknou-li zástavnímu věřiteli plněním této povinnosti účelně vynaložené náklady, má proti zástavnímu dlužníku právo na jejich náhradu.

(2) Užívat zástavu a přisvojovat si její přírůstky, plody a užitky může zástavní věřitel jen se souhlasem zástavce.

(3) Dojde-li během doby, v níž zástavní věřitel má u sebe zástavu, ke ztrátě, zničení nebo poškození zástavy, odpovídá zástavní věřitel za vzniklou škodu podle obecných ustanovení odpovědnosti za škodu.

(4) Je-li zástava odevzdána třetí osobě, nesmí tato osoba převzatou věc odevzdat další osobě ani ji použít nebo umožnit její použití jinému; v ostatním má tato osoba práva a

povinnosti schovatele (§ 747 a následující), není-li dohodnuto jinak.

§ 163

(1) Zástavní dlužník je povinen zdržet se všeho, čím se zástava zhoršuje na újmu zástavního věřitele.

(2) Ztratí-li zástava na ceně tak, že zajištění pohledávky se stane nedostatečným, zástavní věřitel má právo od dlužníka žádat, aby zajištění bez zbytečného odkladu přiměřeně doplnil. Neučiní-li tak, stane se ta část pohledávky, která není zajištěna, splatnou.

§ 164

(1) Zástavní právo působí vůči každému pozdějšímu vlastníku zastavené věci, souboru věcí a bytu nebo nebytovému prostoru ve vlastnictví podle zvláštního zákona, nestanoví-li zákon jinak. Totéž platí, jde-li o každého pozdějšího věřitele zastavené pohledávky, o každého pozdějšího oprávněného ze zastaveného jiného majetkového práva nebo předmětu průmyslového vlastnictví a o každého pozdějšího majitele zastaveného obchodního podílu nebo cenného papíru.

(2) Ten, vůči němuž působí zástavní právo podle odstavce 1, má postavení zástavního dlužníka.

Uspokojení ze zástavy

§ 165

(1) Není-li pohledávka zajištěná zástavním právem splněna včas, má zástavní věřitel právo na uspokojení své pohledávky z výtěžku zpeněžení zástavy. Totéž právo má zástavní věřitel, jestliže pohledávka byla po své splatnosti splněna jen částečně nebo nebylo-li splněno příslušenství pohledávky.

(2) Vznikne-li na zástavě více zástavních práv, uspokojují se zajištěné pohledávky postupně v pořadí určeném podle doby vzniku zástavních práv.

§ 165a

(1) Zástavu lze zpeněžit na návrh zástavního věřitele ve veřejné dražbě nebo soudním prodejem zástavy. Při nařízení soudního prodeje zástavy a při prodeji zástavy soudem se postupuje podle občanského soudního řádu.

(2) Je-li pohledávka zajištěna více zástavami, může zástavní věřitel navrhnout zpeněžení kterékoliv z nich nebo, je-li to třeba k uspokojení pohledávky, může navrhnout i prodej více nebo všech těchto zástav.

(3) Právo zástavního věřitele domáhat se uspokojení pohledávky zajištěné zástavním právem u soudu po dlužníku není ustanoveními odstavců 1 a 2 dotčeno.

§ 166

(1) Ten, kdo tvrdí, že prodej zástavy ve veřejné dražbě není přípustný, musí své právo uplatnit žalobou u soudu podanou proti zástavnímu věřiteli a dražebníkovi na určení nepřipustnosti prodeje zástavy.

(2) Žalobu podle odstavce 1 lze podat do 1 měsíce ode dne doručení oznámení o veřejné dražbě zákonem určeným osobám, nejpozději však 7 dnů přede dnem zahájení veřejné dražby.

(3) Veřejnou dražbu lze vykonat až po uplynutí lhůty uvedené v odstavci 2; je-li v této lhůtě podána žaloba podle odstavce 1, lze ji vykonat až poté, kdy bylo o této žalobě pravomocně rozhodnuto.

(4) Ten, kdo podal bezdůvodně žalobu podle odstavce 1, je povinen nahradit zástavnímu věřiteli škodu, která mu vznikla oddálením prodeje zástavy za dobu od podání žaloby do dne rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci, jestliže zástavní věřitel uplatnil právo na náhradu této škody v průběhu řízení o žalobě před soudem prvního stupně; na návrh zástavního věřitele může soud již v průběhu řízení rozhodnout o tom, že je povinen složit do úschovy u soudu zálohu až do výše možné náhrady škody. Ustanovení první věty o zástavním věřiteli platí obdobně též pro dražebníka.

§ 167

(1) Je-li zástavou pohledávka, poddlužník je povinen splnit svůj dluh po splatnosti zastavené pohledávky zástavnímu věřiteli.

(2) Je-li předmětem plnění zastavené pohledávky věc, vzniká předáním této věci zástavnímu věřiteli jeho zástavní právo k ní; zástavní právo k pohledávce tím zaniká.

§ 168

Je-li zástavou jiné majetkové právo, postupuje se při jeho zpeněžení s přihlédnutím k povaze tohoto práva přiměřeně podle § 165a nebo podle § 167, nestanoví-li zvláštní právní předpisy jinak.

Neplatná ujednání

§ 169

Ujednání zástavních smluv, dohod o vypořádání dědictví a samostatně uzavřená ujednání jsou neplatná, jestliže stanoví, že

- a) zástavní dlužník nebo zástavce nesmí zástavu vyplatit,
- b) zástavní dlužník nebo zástavce nesmí nemovitou věc nebo byt nebo nebytový prostor ve vlastnictví podle zvláštního zákona zastavit jinému, dalšímu věřiteli,
- c) zástavní věřitel může uplatnit uspokojení z prodeje zástavy jinak, než je stanoveno zákonem,
- d) zástavní věřitel se nesmí po splatnosti pohledávky domáhat jejího uspokojení prodejem zástavy,
- e) při prodlení s plněním zajištěné pohledávky zástava propadne zástavnímu věřiteli, nebo že si ji zástavní věřitel může ponechat za určenou cenu, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

Zánik zástavního práva

§ 170

(1) Zástavní právo zaniká

- a) zánikem zajištěné pohledávky,
- b) zánikem zástavy,
- c) vzdá-li se zástavní věřitel zástavního práva jednostranným písemným úkonem,

- d) uplynutím doby, na niž bylo zřízeno,
- e) složí-li zástavní dlužník nebo zástavce zástavnímu věřiteli obvyklou cenu zástavy,
- f) písemnou smlouvou uzavřenou mezi zástavním věřitelem a zástavním dlužníkem nebo zástavcem,
- g) v případech stanovených zvláštními právními předpisy.

(2) Promlčením zajištěné pohledávky zástavní právo nezaniká.

§ 171

(1) Zanikne-li zástavní právo k nemovitým věcem, k nimž vzniklo vkladem do katastru nemovitostí, provede se k témuž dni jeho výmaz.

(2) Zanikne-li zástavní právo zapsané nebo zaznamenané v Rejstříku zástav vedeném Notářskou komorou České republiky, provede kterýkoliv notář jeho výmaz, požádá-li o něj zástavní věřitel nebo bude-li mu zánik zástavního práva prokázán.

§ 172

Zástavní právo nezaniká, vztahuje-li se i na nároky zástavního věřitele z odstoupení od smlouvy, podle které vznikla zajištěná pohledávka (§ 155 odst. 5).

Podzástavní právo

§ 173

(1) Podzástavní právo vznikne zastavením pohledávky zajištěné zástavním právem, jestliže zástavou je věc.

(2) Ke vzniku podzástavního práva není třeba souhlasu vlastníka zastavené věci. Podzástavní právo je však proti němu účinné, jen když jeho vznik mu byl písemně oznámen. Jestliže je zastavená pohledávka zajištěna zástavním právem k nemovité věci nebo k bytu nebo nebytovému prostoru ve vlastnictví podle zvláštního zákona, vzniká podzástavní právo vkladem do katastru nemovitostí.

§ 174

(1) Jestliže zástavní věřitel (podzástavce) předá zastavenou movitou věc, kterou má u sebe, podzástavnímu věřiteli, nezbavuje se tím odpovědnosti za plnění povinností jejímu zástavci.

(2) Není-li splatná pohledávka, která je zajištěna podzástavním právem, včas splněna, může podzástavní věřitel uplatnit uspokojení ze zástavy místo zástavního věřitele (podzástavce).

(3) Na podzástavní právo se použijí ustanovení o zástavním právu přiměřeně.

Oddíl druhý

Zadržovací právo

§ 175

(1) Kdo je povinen vydat cizí movitou věc, kterou má u sebe, může ji zdržet k zajištění své splatné pohledávky, kterou má proti osobě, jíž by jinak byl povinen věc vydat.

(2) Zadržovací právo vzniká i k zajištění dosud nesplacené pohledávky zahájením

insolvenčního řízení, ve kterém se řeší úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka.

§ 176

(1) Zadržovací právo nemá osoba, která má věc, k níž by mohlo toto právo vzniknout, u sebe neprávem, zejména jestliže se jí zmocnila svémocně nebo lstí.

(2) Zadržovací právo nemá ani ten, jemuž při předání věci bylo uloženo, aby s ní naložil způsobem, který je neslučitelný s výkonem zadržovacího práva; to neplatí, bylo-li zahájeno insolvenční řízení, ve kterém se řeší úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka.

§ 177

(1) Zadržovací právo vznikne jednostranným úkonem oprávněné osoby, kterým vyjadřuje svou vůli zadržet věc.

(2) Oprávněná osoba je povinna bez zbytečného odkladu vyrozumět dlužníka o zadržení věci a jeho důvodech; jestliže smlouva, na jejímž základě má věc u sebe, byla uzavřena písemně, musí být i vyrozumění písemné.

§ 178

Ohledně opatrování zadržené věci a úhrady nákladů s tím spojených má ten, kdo věc zadržuje, postavení, jaké má zástavní věřitel ohledně zástavy.

§ 179

Na základě zadržovacího práva má věřitel právo při výkonu soudního rozhodnutí na přednostní uspokojení z výtěžku zadržované věci před jiným věřitelem, a to i zástavním věřitelem.

§ 180

(1) Zadržovací právo zaniká zánikem zajištěné pohledávky, zánikem zadržené věci, anebo vydáním zadržené věci dlužníku.

(2) Toto právo zaniká i tehdy, jestliže dlužník poskytne oprávněné osobě s jejím souhlasem jinou jistotu.

ČÁST TŘETÍzrušeno

Hlava prvnízrušeno

Smrt uživatelezrušeno

§ 181, § 182zrušeno

Zánik práva užívání bytzrušeno

§ 183 - § 187zrušeno

Výměna bytzrušeno

§ 188, § 189zrušeno

Hlava druházrušeno

§ 190 - § 195zrušeno

Hlava třetízrušeno

§ 196, § 197zrušeno

Hlava čtvrtázrušeno

§ 198, § 199, § 200 - § 204, § 203azrušeno

Vznik práva osobního užívání pozemkuzrušeno

§ 205, § 206zrušeno

Zánik práva osobního užívání pozemkuzrušeno

§ 207 - § 209zrušeno

Společné užívání pozemkuzrušeno

§ 210 - § 213zrušeno

Společné užívání pozemku manželyzrušeno

§ 214 - § 216zrušeno

Užívání pozemku zastavěnéhozrušeno

§ 217 - § 220zrušeno

Neoprávněná stavbazrušeno

§ 221zrušeno

ČÁST ČTVRTÁzrušeno

Hlava prvnízrušeno

§ 222 - § 228zrušeno

Cenazrušeno

§ 229 - § 232zrušeno

Odpovědnost za provedení služeb a za škoduzrušeno

§ 233 - § 238zrušeno

Hlava druházrušeno

§ 239 - § 243zrušeno

Jakost a množstvízrušeno

§ 244 - § 246zrušeno

Odpovědnost za vady prodané věcizrušeno

§ 247 - § 255zrušeno

Prodej jinými než obchodními organizacemizrušeno

§ 256zrušeno

Hlava třetízrušeno

§ 257 - § 262zrušeno

Hlava čtvrtázrušeno

§ 263 - § 267, § 263azrušeno

Provedení službyzrušeno

§ 268, § 269zrušeno

Odpovědnost za vadyzrušeno

§ 270 - § 274zrušeno

Převzetí věcizrušeno

§ 275zrušeno

Hlava pátázrušeno

§ 276zrušeno

Provedení službyzrušeno

§ 277, § 278zrušeno

Odpovědnost za vadyzrušeno

§ 279 - § 281zrušeno

Nevyzvednuté věcizrušeno

§ 282, § 283zrušeno

Hlava šestázrušeno

§ 284 - § 288zrušeno

Obstarání prodeje věcizrušeno

§ 289 - § 295zrušeno

Úschovazrušeno

§ 296 - § 299zrušeno

Hlava sedmázrušeno

§ 300 - § 306zrušeno

Hlava osmázrušeno

Oddíl první zrušeno

§ 307 - § 309 zrušeno

Odpovědnost zrušeno

§ 310, § 311 zrušeno

Oddíl druhý zrušeno

§ 312 - § 315 zrušeno

Odpovědnost zrušeno

§ 316 - § 318 zrušeno

Oddíl třetí zrušeno

§ 319, § 320 zrušeno

Hlava devátá zrušeno

§ 321 - § 324 zrušeno

Hlava desátá zrušeno

Oddíl první zrušeno

§ 325 - § 327 zrušeno

Vklady na vkladních knížkách zrušeno

§ 328 - § 333 zrušeno

Vklady na běžných účtech zrušeno

§ 334 - § 339, § 340 zrušeno

Oddíl druhý zrušeno

§ 341 - § 344 zrušeno

Hlava jedenáctá zrušeno

Oddíl první zrušeno

§ 345 - § 348 zrušeno

Oddíl druhý zrušeno

Uzavření pojistné smlouvy zrušeno

§ 349 - § 352 zrušeno

Práva a povinnosti z pojištění zrušeno

§ 353 - § 357 zrušeno

Zánik pojištění zrušeno

§ 358 - § 362 zrušeno

Změna pojištěnízrušeno

§ 362azrušeno

Oddíl třetízrušeno

§ 363 - § 370zrušeno

Oddíl čtvrtýzrušeno

§ 371 - § 376zrušeno

Oddíl pátýzrušeno

§ 377 - § 383zrušeno

ČÁST PÁTÁzrušeno

Hlava prvnízrušeno

Společná ustanovenízrušeno

§ 384 - § 386zrušeno

Půjčkazrušeno

§ 387 - § 389zrušeno

Hlava druházrušeno

Oddíl prvnízrušeno

§ 390, § 391zrušeno

Přenechání jiné místnosti v rodinném domkuzrušeno

§ 392, § 393zrušeno

Oddíl druhýzrušeno

§ 394 - § 396zrušeno

Oddíl třetízrušeno

§ 397, § 398zrušeno

Oddíl čtvrtýzrušeno

Koupě a výměnazrušeno

§ 399 - § 406zrušeno

Darovánízrušeno

§ 407 - § 409zrušeno

Oddíl pátýzrušeno

§ 410, § 411zrušeno

Hlava třetízrušeno

ČÁST ŠESTÁ

ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU A ZA BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ

Hlava první

PŘEDCHÁZENÍ HROZÍCÍM ŠKODÁM

§ 415

Každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.

§ 416zrušeno

§ 417

(1) Komu škoda hrozí, je povinen k jejímu odvrácení zakročit způsobem přiměřeným okolnostem ohrožení.

(2) Jde-li o vážné ohrožení, má ohrožený právo se domáhat, aby soud uložil provést vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící škody.

§ 418

(1) Kdo způsobil škodu, když odvracel přímo hrozící nebezpečí, které sám nevyvolal, není za ni odpovědný, ledaže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo jestliže je způsobený následek zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.

(2) Rovněž neodpovídá za škodu, kdo ji způsobil v nutné obraně proti hrozícímu nebo trvajícím útoku. O nutnou obranu nejde, byla-li zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti útoku.

§ 419

Kdo odvracel hrozící škodu, má právo na náhradu účelně vynaložených nákladů a na náhradu škody, kterou přitom utrpěl, i proti tomu, v jehož zájmu jednal, a to nejvýše v rozsahu odpovídajícím škodě, která byla odvrácena.

Hlava druhá

ODPOVĚDNOST ZA ŠKODU

Oddíl první

Obecná odpovědnost

§ 420

(1) Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.

(2) Škoda je způsobena právnickou osobou anebo fyzickou osobou, když byla způsobena při jejich činnosti těmi, které k této činnosti použili. Tyto osoby samy za škodu takto způsobenou podle tohoto zákona neodpovídají; jejich odpovědnost podle pracovníprávních předpisů není tím dotčena.

(3) Odpovědnosti se zproští ten, kdo prokáže, že škodu nezavinil.

§ 420a

- (1) Každý odpovídá za škodu, kterou způsobí jinému provozní činností.
- (2) Škoda je způsobena provozní činností, je-li způsobena
 - a) činností, která má provozní povahu, nebo věcí použitou při činnosti,
 - b) fyzikálními, chemickými, popřípadě biologickými vlivy provozu na okolí,
 - c) oprávněným prováděním nebo zajištěním prací, jimiž je způsobena jinému škoda na nemovitosti nebo je mu podstatně ztíženo nebo znemožněno užívání nemovitosti.
- (3) Odpovědnosti za škodu se ten, kdo ji způsobil, zproští, jen prokáže-li, že škoda byla způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu anebo vlastním jednáním poškozeného.

Oddíl druhý

Případy zvláštní odpovědnosti

§ 421

Každý, kdo od jiného převzal věc, jež má být předmětem jeho závazku, odpovídá za její poškození, ztrátu nebo zničení, ledaže by ke škodě došlo i jinak.

§ 421a

- (1) Každý odpovídá i za škodu způsobenou okolnostmi, které mají původ v povaze přístroje nebo jiné věci, jichž bylo při plnění závazku použito. Této odpovědnosti se nemůže zprostit.
- (2) Odpovědnost podle odstavce 1 se vztahuje i na poskytování zdravotnických, sociálních, veterinárních a jiných biologických služeb.

Oddíl druhýzrušeno

Odpovědnost za škodu způsobenou těmi, kteří nemohou posoudit následky svého jednání

§ 422

- (1) Nezletilý nebo ten, kdo je stížen duševní poruchou, odpovídá za škodu jím způsobenou, je-li schopen ovládnout své jednání a posoudit jeho následky; společně a nerozdílně s ním odpovídá, kdo je povinen vykonávat nad ním dohled. Není-li ten, kdo způsobí škodu, pro nezletilost nebo pro duševní poruchu schopen ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, odpovídá za škodu ten, kdo je povinen vykonávat nad ním dohled.
- (2) Kdo je povinen vykonávat dohled, zproští se odpovědnosti, jestliže prokáže, že náležitý dohled nezanedbal.
- (3) Vykonává-li dohled právnická osoba, její pracovníci dohledem pověřeni sami za škodu takto vzniklou podle tohoto zákona neodpovídají; jejich odpovědnost podle pracovních předpisů není tím dotčena.

§ 423

Kdo se uvede vlastní vinou do takového stavu, že není schopen ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, je povinen nahradit škodu v tomto stavu způsobenou; společně a nerozdílně s ním odpovídají ti, kteří jej do tohoto stavu úmyslně přivedli.

Odpovědnost za škodu způsobenou úmyslným jednáním proti dobrým mravům

§ 424

Za škodu odpovídá i ten, kdo ji způsobil úmyslným jednáním proti dobrým mravům.

Odpovědnost za nesplnění povinnosti k odvrácení škodyzrušeno

§ 425zrušeno

Odpovědnost za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutímzrušeno

§ 426zrušeno

Odpovědnost za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků

§ 427

(1) Fyzické a právnické osoby provozující dopravu odpovídají za škodu vyvolanou zvláštní povahou tohoto provozu.

(2) Stejně odpovídá i jiný provozovatel motorového vozidla, motorového plavidla, jakož i provozovatel letadla.

§ 428

Své odpovědnosti se nemůže provozovatel zprostit, jestliže škoda byla způsobena okolnostmi, které mají původ v provozu. Jinak se odpovědnosti zprostit, jen jestliže prokáže, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat.

§ 429

Provozovatel odpovídá jak za škodu způsobenou na zdraví a věcech, tak za škodu způsobenou odcizením nebo ztrátou věcí, pozbyla-li fyzická osoba při poškození možnosti je opatrovat.

§ 430

(1) Místo provozovatele odpovídá ten, kdo použije dopravního prostředku bez vědomí nebo proti vůli provozovatele. Provozovatel odpovídá společně s ním, jestliže takové užití dopravního prostředku svou nedbalostí umožnil.

(2) Je-li dopravní prostředek v opravě, odpovídá po dobu opravy provozovatel podniku, v němž se oprava provádí, a to stejně jako provozovatel dopravního prostředku.

§ 431

Střetnou-li se provozu dvou nebo více provozovatelů a jde-li o vypořádání mezi těmito provozovateli, odpovídají podle účasti na způsobení vzniklé škody.

Odpovědnost za škodu způsobenou provozem zvlášť nebezpečným

§ 432

Za škodu vyvolanou povahou provozu zvlášť nebezpečného odpovídá provozovatel stejně jako provozovatel dopravního prostředku.

Odpovědnost za škodu způsobenou na vnesených nebo odložených věcech

§ 433

(1) Provozovatel poskytující ubytovací služby odpovídá za škodu na věcech, které byly ubytovanými fyzickými osobami nebo pro ně vneseny, ledaže by ke škodě došlo i jinak. Vnesené jsou věci, které byly přineseny do prostor, které byly vyhrazeny k ubytování nebo k uložení věcí, anebo které byly za tím účelem odevzdány provozovateli nebo některému z pracovníků provozovatele.

(2) Je-li s provozováním nějaké činnosti zpravidla spojeno odkládání věcí, odpovídá ten, kdo ji provozuje, fyzické osobě za škodu na věcech odložených na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se obvykle odkládají, ledaže by ke škodě došlo i jinak.

(3) Odpovědnosti podle odstavce 1 a 2 se nelze zprostit jednostranným prohlášením ani dohodou.

§ 434

(1) Za klenoty, peníze a jiné cennosti se takto odpovídá jen do výše stanovené prováděcím předpisem. Byla-li však škoda na těchto věcech způsobena těmi, kteří v provozu pracují, hradí se bez omezení.

(2) Bez omezení se hradí škoda i tehdy, jestliže byly věci převzaty do úschovy.

§ 435

Stejně jako provozovatel poskytující ubytovací služby odpovídají i provozovatelé garáží a jiných podniků podobného druhu, pokud jde o dopravní prostředky v nich umístěné a jejich příslušenství.

§ 436

Právo na náhradu škody musí být uplatněno u provozovatele bez zbytečného odkladu. Právo zanikne, nebylo-li uplatněno nejpozději patnáctého dne po dni, kdy se poškozený o škodě dozvěděl.

§ 437

Za škodu způsobenou na věcech odložených v dopravních prostředcích hromadné dopravy se odpovídá jen podle ustanovení o náhradě škody způsobené jejich provozem (§ 427 až 431).

Oddíl třetí

Společná ustanovení o náhradě škody

Společná odpovědnost

§ 438

(1) Způsobí-li škodu více škůdců, odpovídají za ni společně a nerozdílně.

(2) V odůvodněných případech může soud rozhodnout, že ti, kteří škodu způsobili, odpovídají za ni podle své účasti na způsobení škody.

§ 439

Kdo odpovídá za škodu společně a nerozdílně s jinými, vypořádá se s nimi podle účasti na

způsobení vzniklé škody.

§ 440

Kdo odpovídá za škodu způsobenou zaviněním jiného, má proti němu postih.

Zavinění poškozeného

§ 441

Byla-li škoda způsobena také zaviněním poškozeného, nese škodu poměrně; byla-li škoda způsobena výlučně jeho zaviněním, nese ji sám.

Způsob a rozsah náhrady

§ 442

- (1) Hradí se skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk).
- (2) Škoda se hradí v penězích; požádá-li však o to poškozený a je-li to možné a účelné, hradí se škoda uvedením do předešlého stavu.
- (3) Byla-li škoda způsobena úmyslným trestným činem, z něhož měl pachatel majetkový prospěch, může soud rozhodnout, že je možno právo na náhradu škody uspokojit z věcí, které z majetkového prospěchu nabyly, a to i tehdy, jestliže jinak podle ustanovení občanského soudního řádu výkonu rozhodnutí nepodléhají. Dokud není právo na náhradu škody uspokojeno, nesmí dlužník s takovými věcmi v rozhodnutí uvedenými nakládat.

§ 443

Při určení výše škody na věci se vychází z ceny v době poškození.

§ 444

- (1) Při škodě na zdraví se jednorázově odškodňují bolesti poškozeného a ztížení jeho společenského uplatnění.
- (2) Ministerstvo zdravotnictví stanoví v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí vyhláškou výši, do které lze poskytnout náhradu za bolest a za ztížení společenského uplatnění, a určování výše náhrady v jednotlivých případech.
- (3) Za škodu usmrcením náleží pozůstalým jednorázové odškodnění, a to
 - a) manželovi nebo manželce 240 000 Kč,
 - b) každému dítěti 240 000 Kč,
 - c) každému rodiči 240 000 Kč,
 - d) každému rodiči při ztrátě dosud nenarozeného počatého dítěte 85 000 Kč,
 - e) každému sourozenci zesnulého 175 000 Kč,
 - f) každé další blízké osobě žijící ve společné domácnosti s usmrceným v době vzniku události, která byla příčinou škody na zdraví s následkem jeho smrti, 240 000 Kč.

§ 445

Ztráta na výdělku, k níž došlo při škodě na zdraví, se hradí peněžitým důchodem; přitom se vychází z průměrného výdělku poškozeného, kterého před poškozením dosahoval.

§ 446

Náhrada za ztrátu na výdělkem po dobu pracovní neschopnosti poškozeného činí rozdíl mezi jeho průměrným výdělkem před poškozením a nemocenským.

§ 447

(1) Náhrada za ztrátu na výdělkem po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě činí rozdíl mezi průměrným výdělkem před poškozením a výdělkem dosahovaným po poškození s připočtením případného invalidního důchodu.

(2) Náhrada za ztrátu na výdělkem spolu s výdělkem poškozeného a s případným invalidním důchodem nesmí přesahovat částku stanovenou předpisy pracovního práva pro náhradu škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání. Toto omezení neplatí, byla-li škoda způsobena úmyslně; z důvodů zvláštního zřetele hodných může soud určit vyšší částku náhrady též tehdy, byla-li škoda způsobena hrubou nedbalostí.

(3) Náhrada za ztrátu na výdělkem přísluší žákovi nebo studentovi ode dne, kdy měla skončit povinná školní docházka, studium nebo příprava pro povolání,

a) po dobu, o kterou se následkem úrazu, popřípadě nemoci z povolání prodloužila jeho povinná školní docházka, studium nebo příprava pro povolání,

b) po dobu neschopnosti pro úraz nebo nemoc z povolání,

c) po dobu trvání invalidity třetího stupně vzniklé v souvislosti s úrazem nebo nemocí z povolání,

d) po dobu trvání invalidity prvního nebo druhého stupně vzniklé v souvislosti s úrazem nebo nemocí z povolání, nebo byl-li v této souvislosti uznán osobou se zdravotním postižením, pokud vlastní vinou nezameškává příležitost k výdělkem vykonáváním práce pro něho vhodné.

(4) Vláda Československé socialistické republiky může vzhledem ke změnám, které nastaly ve vývoji mzdové úrovně, upravit nařízením podmínky, výši a způsob náhrady za ztrátu na výdělkem po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě; to se vztahuje i na náhradu nákladů na výživu pozůstalých.

§ 447a

Náhrada za ztrátu na důchodu náleží v částce rovnající se rozdílu mezi výší důchodu, na který poškozenému vznikl nárok, a výší důchodu, na který by mu vznikl nárok, jestliže by do průměrného měsíčního výdělkem, z něhož byl vyměřen důchod, byla zahrnuta náhrada za ztrátu na výdělkem po skončení pracovní neschopnosti, kterou fyzická osoba pobírala v období rozhodném pro vyměření důchodu.

§ 448

(1) Při usmrcení se hradí peněžitým důchodem náklady na výživu pozůstalým, kterým zemřelý výživu poskytoval nebo byl povinen poskytovat. Náhrada nákladů na výživu náleží pozůstalým, pokud tyto náklady nejsou hrazeny dávkami důchodového zabezpečení poskytovanými z téhož důvodu.

(2) Při výpočtu náhrady se vychází z průměrného výdělkem zemřelého; náhrada nákladů na výživu všech pozůstalých nesmí však úhrnem převýšit částku, do které by náležela zemřelému náhrada za ztrátu na výdělkem podle ustanovení § 447 odst. 2.

§ 449

- (1) Při škodě na zdraví se hradí též účelné náklady spojené s léčením.
- (2) Při usmrcení se hradí též přiměřené náklady spojené s pohřbem, pokud nebyly uhrazeny pohřebním poskytnutým podle zákona o státní sociální podpoře.
- (3) Náklady léčení a náklady pohřbu se hradí tomu, kdo je vynaložil.

§ 449a

Budoucí nároky podle ustanovení § 445 lze odškodnit jednorázově na základě písemné dohody o jejich úplném a konečném vypořádání mezi oprávněným a povinným. Totéž platí o budoucích nárocích podle § 446 až 449.

Snížení náhrady

§ 450

Z důvodů zvláštního zřetele hodných soud náhradu škody přiměřeně sníží. Vezme přitom zřetel zejména k tomu, jak ke škodě došlo, jakož i k osobním a majetkovým poměrům fyzické osoby, která ji způsobila; přihlédne přitom také k poměrům fyzické osoby, která byla poškozena. Snížení nelze provést, jde-li o škodu způsobenou úmyslně.

Hlava třetí

BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ

§ 451

- (1) Kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat.
- (2) Bezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů.

§ 452, § 453, § 453azrušeno

§ 454

Bezdůvodně se obohatil i ten, za nějž bylo plněno, co po právu měl plnit sám.

§ 455

- (1) Za bezdůvodné obohacení se nepovažuje, bylo-li přijato plnění promlčeného dluhu nebo dluhu neplatného jen pro nedostatek formy.
- (2) Rovněž se za bezdůvodné obohacení nepovažuje přijetí plnění ze hry nebo sázky uzavřené mezi fyzickými osobami a vrácení peněz do hry nebo sázky půjčených; u soudu se však těchto plnění nelze domáhat.

§ 456

Předmět bezdůvodného obohacení se musí vydat tomu, na jehož úkor byl získán. Nelze-li toho, na jehož úkor byl získán, zjistit, musí se vydat státu.

§ 457

Je-li smlouva neplatná nebo byla-li zrušena, je každý z účastníků povinen vrátit druhému vše, co podle ní dostal.

§ 458

(1) Musí být vydáno vše, co bylo nabyto bezdůvodným obohacením. Není-li to dobře možné, zejména proto, že obohacení záleželo ve výkonech, musí být poskytnuta peněžitá náhrada.

(2) S předmětem bezdůvodného obohacení musí být vydány i užitky z něho, pokud ten, kdo obohacení získal, nejednal v dobré víře.

(3) Ten, kdo předmět bezdůvodného obohacení vydává, má právo na náhradu nutných nákladů, které na věc vynaložil.

§ 459

Je-li povinen předmět bezdůvodného obohacení vydat ten, kdo nebyl v dobré víře, může soud rozhodnout, že lze právo uspokojit i z věcí, kterých z bezdůvodného obohacení nabyl, a to i tehdy, jestliže jinak podle ustanovení občanského soudního řádu výkonu rozhodnutí nepodléhají. Dokud není právo na vydání předmětu bezdůvodného obohacení uspokojeno, nesmí dlužník s takovými věcmi v rozhodnutí uvedenými nakládat.

ČÁST SEDMÁ

DĚDĚNÍ

Hlava první

NABÝVÁNÍ DĚDICTVÍ

§ 460

Dědictví se nabývá smrtí zůstavitele.

§ 461

(1) Dědí se ze zákona, ze závěti nebo z obou těchto důvodů.

(2) Nenabude-li dědictví dědic ze závěti, nastupují místo něho dědici ze zákona. Nabude-li se ze závěti jen část dědictví, nabývají zbývající části dědici ze zákona.

§ 462

Dědictví, jehož nenabude žádný dědic, připadne státu.

Odmítnutí dědictví

§ 463

(1) Dědic může dědictví odmítnout. Odmítnutí se musí stát ústním prohlášením u soudu nebo písemným prohlášením jemu zasláným.

(2) Zástupce dědice může za něj dědictví odmítnout jen podle plné moci, která ho k tomu výslovně opravňuje.

§ 464

Prohlášení o odmítnutí dědictví může dědic učinit jen do jednoho měsíce ode dne, kdy byl soudem o právu dědictví odmítnout a o následcích odmítnutí vyzooměn. Z důležitých důvodů může soud tuto lhůtu prodloužit.

§ 465

Dědictví nemůže odmítnout dědic, který svým počínáním dal najevo, že dědictví nechce

odmítnout.

§ 466

K odmítnutí dědictví nemůže dědic připojit výhrady nebo podmínky; rovněž nemůže odmítnout dědictví jen zčásti. Taková prohlášení nemají účinky odmítnutí dědictví.

§ 467

Prohlášení o odmítnutí dědictví nelze odvolat. Totéž platí, prohlásí-li dědic, že dědictví neodmítá.

§ 468

K dědici neznámému nebo k dědici neznámého pobytu, který byl o svém dědickém právu vyrozuměn vyhláškou soudu a který v určené lhůtě nedal o sobě vědět, se při projednání dědictví nepřihlíží. Jeho opatrovník nemůže prohlášení o odmítnutí či neodmítnutí dědictví učinit.

Dědická nezpůsobilost

§ 469

Nedědí, kdo se dopustil úmyslného trestného činu proti zůstaviteli, jeho manželu, dětem nebo rodičům anebo zavrženíhodného jednání proti projevu poslední vůle zůstavitelovy. Může však dědit, jestliže mu zůstavitel tento čin odpustil.

Vydědění

§ 469a

(1) Zůstavitel může vydědit potomka, jestliže

- a) v rozporu s dobrými mravy neposkytl zůstaviteli potřebnou pomoc v nemoci, ve stáří nebo v jiných závažných případech,
- b) o zůstavitele trvale neprojevuje opravdový zájem, který by jako potomek projevovat měl,
- c) byl odsouzen pro úmyslný trestný čin k trestu odnětí svobody v trvání nejméně jednoho roku,
- d) trvale vede nezřízený život.

(2) Pokud to zůstavitel v listině o vydědění výslovně stanoví, vztahují se důsledky vydědění i na osoby uvedené v § 473 odst. 2.

(3) O náležitostech listiny o vydědění a o jejím zrušení platí obdobně ustanovení § 476 a 480; v listině však musí být uveden důvod vydědění.

Přechod dluhů

§ 470

(1) Dědic odpovídá do výše ceny nabytého dědictví za přiměřené náklady spojené s pohřbem zůstavitele a za zůstavitelovy dluhy, které na něj přešly zůstavitelovou smrtí.

(2) Je-li více dědiců, odpovídají za náklady zůstavitelova pohřbu a za dluhy podle poměru toho, co z dědictví nabyli, k celému dědictví.

§ 471

(1) Je-li dědictví předloženo, mohou se dědici s věřiteli dohodnout, že jim dědictví přenechají k úhradě dluhů. Soud tuto dohodu schválí, neodporuje-li zákonu nebo dobrým mravům.

(2) Nedojde-li k dohodě mezi dědici a věřiteli, řídí se povinnost dědiců plnit tyto dluhy ustanoveními občanského soudního řádu o likvidaci dědictví. Dědici přitom neodpovídají věřitelům, kteří své pohledávky neoznámili přesto, že je k tomu soud na návrh dědiců vyzval, pokud je uspokojením pohledávek ostatních věřitelů cena jimi nabytého dědictví vyčerpána.

§ 472

(1) Stát, jemuž dědictví připadlo, odpovídá za zůstavitelovy dluhy a za přiměřené náklady jeho pohřbu stejně jako dědic.

(2) Není-li možno uhradit peněžitý dluh zcela nebo zčásti penězi z dědictví, může stát použít k úhradě i věci, které jsou předmětem dědictví a které svou hodnotou odpovídají výši dluhu. Odmítne-li věřitel přijetí těchto věcí, může stát navrhnout likvidaci dědictví.

Hlava druhá

DĚDĚNÍ ZE ZÁKONA

§ 473

(1) V první skupině dědí zůstavitelovy děti a manžel nebo partner^{1a}), každý z nich stejným dílem.

(2) Nedědí-li některé dítě, nabývají jeho dědického podílu stejným dílem jeho děti. Jestliže nedědí ani tyto děti nebo některé z nich, dědí stejným dílem jejich potomci.

§ 474

(1) Nedědí-li zůstavitelovi potomci, dědí v druhé skupině manžel nebo partner^{1a}), zůstavitelovi rodiče a dále ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele.

(2) Dědici druhé skupiny dědí stejným dílem, manžel nebo partner^{1a}) však vždy nejméně polovinu dědictví.

§ 475

(1) Nedědí-li manžel, partner^{1a}) ani žádný z rodičů, dědí v třetí skupině stejným dílem zůstavitelovi sourozenci a ti, kteří žili se zůstavitelem nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti a kteří z tohoto důvodu pečovali o společnou domácnost nebo byli odkázáni výživou na zůstavitele.

(2) Nedědí-li některý ze sourozenců zůstavitele, nabývají jeho dědického podílu stejným dílem jeho děti.

§ 475a

Nedědí-li žádný dědic ve třetí skupině, ve čtvrté skupině dědí stejným dílem prarodiče zůstavitele, a nedědí-li žádný z nich, dědí stejným dílem jejich děti.

Hlava třetí

DĚDĚNÍ ZE ZÁVĚTI

§ 476

- (1) Zůstavitel může závěť buď napsat vlastní rukou, nebo ji zřídit v jiné písemné formě za účasti svědků nebo ve formě notářského zápisu.
- (2) V každé závěti musí být uveden den, měsíc a rok, kdy byla podepsána, jinak je neplatná.
- (3) Společná závěť více zůstavitelů je neplatná.

§ 476a

Vlastnoruční závěť musí být vlastní rukou napsána a podepsána, jinak je neplatná.

§ 476b

Závěť, kterou nenapsal zůstavitel vlastní rukou, musí vlastní rukou podepsat a před dvěma svědky současně přítomnými výslovně projevít, že listina obsahuje jeho poslední vůli. Svědci se musí na závěť podepsat.

§ 476c

- (1) Zůstavitel, který nemůže číst nebo psát, projeví svoji poslední vůli před třemi současně přítomnými svědky v listině, která musí být přečtena a přítomnými svědky podepsána. Přitom musí před nimi potvrdit, že listina obsahuje jeho poslední vůli. Pisatelem a předčitatelem může být i svědek; pisatel však nesmí být zároveň předčitatelem.
- (2) V listině musí být uvedeno, že zůstavitel nemůže číst nebo psát, kdo listinu napsal a kdo nahlas přečetl a jakým způsobem zůstavitel potvrdil, že listina obsahuje jeho pravou vůli. Listinu musí svědci podepsat.

§ 476d

- (1) Zůstavitel může projevít svoji poslední vůli formou notářského zápisu; zvláštní zákon stanoví, kdy úkon musí být učiněn před svědky a kdy musí mít formu notářského zápisu.
- (2) Nezletilí, kteří dovršili 15. rok mohou projevít poslední vůli pouze formou notářského zápisu.
- (3) Osoby nevidomé mohou projevít poslední vůli též před třemi současně přítomnými svědky v listině, která musí být přečtena.
- (4) Osoby neslyšící a hluchoslepé, které nemohou číst nebo psát, mohou projevít poslední vůli formou notářského zápisu nebo před třemi současně přítomnými svědky, ovládajícími touto osobou zvolený komunikační systém neslyšících a hluchoslepých osob, a to v listině, která musí být tlumočena do zvoleného komunikačního systému.
- (5) V listině musí být uvedeno, že zůstavitel nemůže číst nebo psát, kdo listinu napsal a kdo nahlas přečetl a jakým způsobem zůstavitel potvrdil, že listina obsahuje jeho pravou vůli. Obsah listiny musí být po jejím sepsání přetlumočen do zvoleného komunikačního systému neslyšících a hluchoslepých osob; i toto musí být v listině uvedeno. Listinu musí svědci podepsat.

§ 476e

Svědky mohou být pouze osoby, které jsou způsobilé k právním úkonům. Svědky nemohou být osoby nevidomé, neslyšící, němé, ty, které neznají jazyk, ve kterém se projev vůle činí, a osoby, které mají podle závěti dědit.

§ 476f

Závětí povolány, ani zákonný dědic a osoby jim blízké nemohou při pořizování závěti působit jako úřední osoby, svědci, pisatelé, tlumočníci nebo předčitatelé.

§ 477

(1) V závěti zůstavitel ustanoví dědice, popřípadě určí jejich podíly nebo věci a práva, které jim mají připadnout. Nejsou-li podíly více dědiců v závěti určeny, platí, že podíly jsou stejné.

(2) Zůstavitel může závětí zřídit nadaci nebo nadační fond.

§ 478

Jakékoli podmínky připojené k závěti nemají právní následky; ustanovení § 484 odst. 1 věty druhé tím není dotčeno.

§ 479

Nezletilým potomkům se musí dostat aspoň tolik, kolik činí jejich dědický podíl ze zákona, a zletilým potomkům aspoň tolik, kolik činí jedna polovina jejich dědického podílu ze zákona. Pokud závěť tomu odporuje, je v této části neplatná, nedošlo-li k vydědění uvedených potomků.

§ 480

(1) Závěť se zrušuje platnou závětí pozdější, pokud vedle ní nemůže obstát, anebo odvoláním závěti; odvolání musí mít formu, jaké je třeba k závěti.

(2) Zůstavitel zruší závěť také tím, že zničí listinu, na níž byla napsána.

HLAVA ČTVRTÁ

SPRÁVCE DĚDICTVÍ

§ 480a

(1) Správce dědictví vykonává až do skončení projednání dědictví soudem správu dědictví nebo jeho části, jestliže tak zůstavitel stanovil podle § 480d nebo jestliže o tom rozhodl soud v řízení o dědictví.

(2) Správce dědictví při výkonu své funkce vykonává práva a plní povinnosti, které ke svěřenému majetku příslušely zůstaviteli. Úkony přesahující rámec obvyklého hospodaření však může učinit jen se souhlasem dědiců a se svolením soudu. O úkonech přesahujících rámec obvyklého hospodaření rozhodují dědici nadpoloviční většinou. Při rovnosti hlasů nebo nedosáhne-li se většiny, rozhodne na návrh kteréhokoliv dědice soud.

(3) Správce dědictví je povinen vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře. Za škodu, kterou způsobil porušením svých povinností, odpovídá podle § 420.

(4) Dokud správa dědictví trvá, nemohou dědici s majetkem náležejícím do dědictví, který byl svěřen správci dědictví, nakládat nebo s ním činit jiná opatření; jejich oprávnění podle odstavce 2 tím nejsou dotčena. Totéž platí, má-li dědictví připadnout státu podle § 462.

§ 480b

(1) Správcem dědictví může být ustanovena fyzická osoba, která je způsobilá k právním úkonům, nebo právnická osoba. Správce dědictví musí se svým ustanovením do funkce souhlasit. Má-li dědictví připadnout státu podle § 462, může být správcem dědictví ustanoven také stát.

(2) Správce dědictví je povinen podávat soudu zprávy o své činnosti nejméně dvakrát ročně, nerozhodl-li soud jinak.

(3) Po skončení projednání dědictví předloží správce dědictví prostřednictvím soudu dědicům konečnou zprávu o své činnosti.

§ 480c

(1) Správce dědictví má právo na odměnu a na náhradu hotových výdajů; svůj nárok vyúčtuje v konečné zprávě o své činnosti. Výši a způsob určení odměny a náhrady hotových výdajů stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.

(2) Odměnu správce dědictví a náhradu jeho hotových výdajů je povinen zaplatit dědic, který nabyl dědictví, jež není předluženo; je-li více dědiců, zaplatí odměnu a náhradu hotových výdajů podle poměru hodnoty svých dědických podílů. V ostatních případech platí odměnu správce dědictví a náhradu jeho hotových výdajů stát. O odměně správce dědictví, o náhradě jeho hotových výdajů a o tom, kdo správci odměnu a náhradu hotových výdajů zaplatí, rozhodne po předložení zprávy podle § 480b odst. 3 soud.

(3) Na žádost správce dědictví může soud až do skončení projednání dědictví uložit dědicům, aby zaplatili správci dědictví zálohu na odměnu a na jeho hotové výdaje. Je-li však zřejmé, že dědictví je předluženo, může soud uložit zaplacení této zálohy státu.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 neplatí, byl-li správcem dědictví ustanoven stát.

§ 480d

(1) Zůstavitel může stanovit, aby po jeho smrti až do skončení řízení o dědictví spravoval veškerý jeho majetek náležející do dědictví nebo podnik, nemovitost či jinou část jeho majetku náležejícího do dědictví správce dědictví.

(2) Ustanovit správce dědictví podle odstavce 1 může zůstavitel listinou o ustanovení správce dědictví ve formě notářského zápisu. V listině o ustanovení správce dědictví musí být uvedeno, zda správce dědictví má spravovat veškerý majetek zůstavitele nebo jakou jeho část, kdo má funkci správce dědictví vykonávat a jeho souhlas s ustanovením do funkce správce dědictví.

(3) Není-li v tomto zákoně uvedeno jinak, jakékoliv podmínky připojené k listině o ustanovení správce dědictví nemají právní následky.

(4) Listina o ustanovení správce dědictví může být zůstavitelem zrušena jejím odvoláním nebo porušením pozdější listiny o ustanovení správce dědictví, nemůže-li vedle ní obstát. Listina o ustanovení správce dědictví se zrušuje také odvoláním souhlasu s funkcí správce dědictví podle odstavce 6. Odvolání listiny o ustanovení správce dědictví a odvolání souhlasu s funkcí správce dědictví musí mít formu notářského zápisu.

(5) Došlo-li ke zrušení listiny o ustanovení správce dědictví, nejde-li o zrušení odvoláním souhlasu s funkcí správce dědictví, je notář, který vyhotovil příslušný notářský zápis o jejím odvolání nebo o nové listině o ustanovení správce dědictví, povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět toho, kdo byl ustanoven správcem dědictví zrušenou listinou, že tato listina byla zrušena.

(6) Ten, kdo byl zůstavitelem ustanoven správcem dědictví, může za života zůstavitele odvolat svůj souhlas s ustanovením do funkce správce dědictví. Byl-li souhlas odvolán, je notář, který o tom vyhotovil notářský zápis, povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět zůstavitele.

§ 480e

(1) Správce dědictví ustanovený zůstavitelem je povinen ujmout se výkonu své funkce ihned, jakmile se dozví, že zůstavitel zemřel, a vyrozumět o tom soud, který vede dědické řízení podle zvláštního právního předpisu.3b)

(2) Dědici mohou platnost listiny o ustanovení správce dědictví podle § 480d odst. 2 zpochybnit pouze podáním žaloby proti správci dědictví na určení její neplatnosti. Byla-li taková žaloba podána, je správce dědictví oprávněn a povinen vykonávat svou funkci až do právní moci rozhodnutí soudu, kterým bylo určeno, že listina o ustanovení správce dědictví je neplatná, ledaže by jej soud v dědickém řízení funkce správce dědictví zprostil.3c)

Hlava pátá

POTVRZENÍ DĚDICTVÍ A VYPOŘÁDÁNÍ DĚDICŮ

§ 481

Je-li dědic jen jeden, potvrdí mu soud, že dědictví nabyl.

§ 482

(1) Je-li více dědiců, vypořádají se u soudu mezi sebou o dědictví dohodou.

(2) Neodporuje-li dohoda zákonu nebo dobrým mravům, soud ji schválí.

§ 483

Nedojde-li k dohodě, soud potvrdí nabytí dědictví těm, jejichž dědické právo bylo prokázáno.

§ 484

Soud potvrdí nabytí dědictví podle dědických podílů. Při dědění ze zákona se dědici na jeho podíl započte to, co za života zůstavitele od něho bezplatně obdržel, pokud nejde o obvyklá darování; jde-li o dědice uvedeného v ustanovení § 473 odst. 2, započte se kromě toho i to, co od zůstavitele bezplatně obdržel dědicův předek. Při dědění ze závěti je třeba toto započtení provést, jestliže k němu dal zůstavitel příkaz anebo jestliže by jinak obdarovaný dědic byl proti dědici uvedenému v ustanovení § 479 neodůvodněně zvýhodněn.

Hlava šestá

OCHRANA OPRAVNĚNÉHO DĚDICE

§ 485

(1) Zjistí-li se po projednání dědictví, že oprávněným dědicem je někdo jiný, je povinen ten, kdo dědictví nabyl, vydat oprávněnému dědici majetek, který z dědictví má, podle zásad o bezdůvodném obohacení tak, aby neměl majetkový prospěch na újmu pravého dědice.

(2) Nepravý dědic má právo, aby mu oprávněný dědic nahradil náklady, které na majetek z dědictví vynaložil; rovněž mu náleží užítky z dědictví. Jestliže však věděl nebo mohl vědět, že oprávněným dědicem je někdo jiný, má právo jen na náhradu nutných nákladů a je povinen oprávněnému dědici kromě dědictví vydat i jeho užítky.

§ 486

Kdo v dobré víře něco nabyl od nepravého dědice, jemuž bylo dědictví potvrzeno, je chráněn tak, jako by to nabyl od oprávněného dědice.

§ 487

Ustanovení § 485 a 486 platí i tehdy, jestliže dědictví připadlo státu.

ČÁST OSMÁ

ZÁVAZKOVÉ PRÁVO

Hlava první

OBEČNÁ USTANOVENÍ

Oddíl první

§ 488

Závazkový právní vztah

Závazkovým vztahem je právní vztah, ze kterého věřiteli vzniká právo na plnění (pohledávka) od dlužníka a dlužníkovi vzniká povinnost splnit závazek.

Vznik závazku

§ 489

Závazky vznikají z právních úkonů, zejména ze smluv, jakož i ze způsobené škody, z bezdůvodného obohacení nebo z jiných skutečností uvedených v zákoně.

§ 489azrušeno

§ 490

Vznik smluv, kterými se zakládají závazky, se řídí ustanoveními § 43 a násl., pokud dále není stanoveno jinak.

§ 491

(1) Závazky vznikají zejména ze smluv tímto zákonem výslovně upravených; mohou však vznikat i z jiných smluv v zákoně neupravených (§ 51) a ze smíšených smluv obsahujících prvky různých smluv.

(2) Na závazky vznikající ze smluv v zákoně neupravených je třeba použít ustanovení zákona, která upravují závazky jim nejbližší, pokud samotná smlouva nestanoví jinak.

(3) Na závazky ze smíšené smlouvy je třeba přiměřeně použít ustanovení zákona upravující závazky, které se smlouvou zakládají, pokud samotná smlouva nestanoví jinak.

§ 492

Ustanovení o závazcích, které vznikají ze smluv, se použijí přiměřeně i na závazky, vznikající na základě jiných skutečností upravených v zákoně, není-li zvláštní úprava.

§ 493

Závazkový vztah nelze měnit bez souhlasu jeho stran, pokud tento zákon nestanoví jinak.

Obsah závazků

§ 494

Z platného závazku je dlužník povinen něco dát, konat, něčeho se zdržet nebo něco trpět a věřitel je oprávněn to od něj požadovat.

§ 495

Platnosti závazku nebrání, není-li vyjádřen důvod, na základě kterého je dlužník povinen plnit. Věřitel je však povinen prokázat důvod závazku, s výjimkou cenných papírů hromadně vydaných nebo jiných cenných papírů, pro které je zákonem stanoveno, že věřitel tuto povinnost nemá.

§ 496

Není-li jakost výslovně sjednána, je dlužník povinen plnit určité množství věcí určených v průměrné střední jakosti.

§ 497

Každý z účastníků si může vymínit odstoupení od smlouvy a sjednat pro ten případ odstupné. Kdo smlouvu splní alespoň zčásti nebo přijme třeba jen částečné plnění, nemůže již od smlouvy odstoupit, ani poskytne-li odstupné.

Hlava druházrušeno

§ 498

Na to, co bylo dáno před uzavřením smlouvy některým účastníkem, hledí se jako na zálohu.

Odpovědnost za vady

§ 499

Kdo přenechá jinému věc za úplatu, odpovídá za to, že věc v době plnění má vlastnosti výslovně vymíněné nebo obvyklé, že je ji možno použít podle povahy a účelu smlouvy nebo podle toho, co účastníci ujednali, a že věc nemá právní vady.

§ 500

(1) Jde-li o vady zjevné nebo o vady, které lze zjistit z příslušné evidence nemovitostí, nelze uplatňovat nárok z odpovědnosti za vady, ledaže zcizitel výslovně ujistil, že věc je bez jakýchkoliv vad.

(2) Za dluhy váznoucí na věci je odpovědný zcizitel.

§ 501

Přenechá-li se věc jak stojí a leží, neodpovídá zcizitel za její vady, ledaže věc nemá vlastnost, o níž zcizitel prohlásil, že ji má, nebo kterou si nabyvatel výslovně vymínil.

§ 502

(1) Zákon, jeho prováděcí předpis, dohoda účastníků nebo jednostranné prohlášení zcizitele mohou stanovit, ve kterých případech se odpovídá za vady, které se vyskytují do stanovené nebo sjednané doby po splnění.

(2) Účastníci mohou též dohodnout odpovědnost za vady, které se vyskytnou do stanovené nebo sjednané doby od splnění, nebo odpovědnost podle přísnějších zásad, než stanoví zákon. O takové dohodě vydá povinná osoba oprávněné osobě písemné potvrzení (záruční list).

§ 503

Chce-li nabyvatel uplatňovat nárok z odpovědnosti za vady, protože si třetí osoby činí nárok na věc, musí to bez zbytečného odkladu oznámit svému předchůdci. Neučiní-li tak, neztratí

sice svůj nárok z odpovědnosti za vady, ale jeho předchůdce může proti němu uplatnit všechny námitky, které nebyly uplatněny proti třetí osobě.

§ 504

Nabyvatel může uplatňovat nárok z odpovědnosti za vady u soudu jen tehdy, vytkl-li vady bez zbytečného odkladu po té, kdy měl možnost věc prohlédnout. Nabyvatel může vadu vytknout nejpozději do šesti měsíců, pokud zákon nestanoví jinak. Nevytkne-li v této lhůtě vadu, právo zanikne.

§ 505

Jde-li o vady, za které se odpovídá podle § 502, je třeba vadu vytknout nejpozději do uplynutí stanovené záruční doby.

§ 506

(1) Jakmile nabyvatel zjistí vadu převzaté věci, je povinen věc uschovat po přiměřenou dobu, kterou určí zcizitel k přezkoumání vady.

(2) Jde-li o věc podléhající rychlé zkáze, může ji nabyvatel po upozornění zcizitele bez prodloužení prodat.

§ 507

(1) Nelze-li vadu odstranit a nelze-li pro ni věc užívat dohodnutým způsobem nebo řádně, je nabyvatel oprávněn domáhat se zrušení smlouvy. Jinak se může nabyvatel domáhat buď přiměřené slevy z ceny nebo opravy nebo doplnění toho, co chybí.

(2) Práva vyplývající z odpovědnosti za vady mohou být při jednotlivých závazcích upravena zákonem nebo dohodnuta účastníky jinak.

§ 507a - § 507c zrušeno

§ 508

Nárok z odpovědnosti za vady je třeba uplatnit u soudu v obecné promlčecí době (§ 101), která počíná plynout ode dne, kdy nabyvatel vytkl vady u zcizitele.

§ 509

(1) Oprávněný má právo na náhradu nutných nákladů, které mu vznikly v souvislosti s uplatněním práva z odpovědnosti za vady. Toto právo je třeba uplatnit u povinného nejpozději do jednoho měsíce po uplynutí doby, ve které je třeba vytknout vady; jinak právo zanikne.

(2) Na běh promlčecí doby určené k uplatnění práv u soudu se přiměřeně použije § 508.

§ 510

Uplatnění nároku z odpovědnosti za vady nevyklučuje nárok na náhradu škody, která z vady vznikla.

Oddíl druhý

Společné závazky a společná práva

Společné závazky

§ 511

(1) Jestliže je právním předpisem nebo rozhodnutím soudu stanoveno, nebo účastníky

dohodnuto, anebo vyplývá-li to z povahy plnění, že více dlužníků má témuž věřiteli splnit dluh společně a nerozdílně, je věřitel oprávněn požadovat plnění na kterémkoli z nich. Jestliže dluh splní jeden dlužník, povinnost ostatních zanikne.

(2) Není-li právním předpisem nebo rozhodnutím soudu stanoveno, anebo účastníky dohodnuto jinak, jsou podíly na dluhu všech dlužníků ve vzájemném poměru stejné. Dlužník, proti němuž byl uplatněn nárok vyšší, než odpovídá jeho podílu, je povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět o tom ostatní dlužníky a dát jim příležitost, aby uplatnili své námitky proti pohledávce. Může na nich požadovat, aby dluh podle podílů na ně připadajících splnili nebo aby jej v tomto rozsahu dluhu jinak zbavili.

(3) Jestliže dlužník v rozsahu uplatněného nároku dluh sám splnil, je oprávněn požadovat náhradu na ostatních podle jejich podílů. Pokud nemůže některý z dlužníků svůj podíl splnit, rozvrhne se tento podíl stejným dílem na všechny ostatní.

Společná práva

§ 512

(1) Má-li dlužník splnit dluh více věřitelům, a jde-li o plnění dělitelné, může každý věřitel požadovat jen svůj díl; není-li jiné dohody, je dlužník oprávněn plnit každému z věřitelů stejný díl.

(2) Jde-li o plnění více věřitelům, které je nedělitelné, je dlužník oprávněn plnit kterémukoli z věřitelů, nebylo-li dohodnuto něco jiného. Splněním jednomu z věřitelů dluh zanikne. Dlužník však není povinen plnit jednomu ze svých spoluvěřitelů bez souhlasu ostatních spoluvěřitelů. Nedohodnou-li se všichni spoluvěřitelé, může dlužník to, co je dlužen, složit do soudní úschovy.

§ 513

Je-li dlužník zavázán ke stejnému plnění několika věřitelům, kteří jsou podle zákona, podle rozhodnutí soudu nebo podle smlouvy vůči němu oprávněni společně a nerozdílně, může kdokoli z věřitelů žádat celé plnění a dlužník je povinen splnit v celém rozsahu tomu, kdo o plnění požádá první.

§ 514

Splnil-li dlužník celý závazek jednomu z věřitelů, kteří jsou vůči němu oprávněni společně a nerozdílně, nemohou již ostatní od něj nic žádat.

§ 515

(1) Zda spoluvěřitel, který dostal plnění nedělitelné nebo celé plnění, které mohl žádat kterýkoli ze spoluvěřitelů, je ostatním spoluvěřitelům něčím povinen, závisí na poměru mezi spoluvěřiteli.

(2) Obdobně platí, dostal-li spoluvěřitel více, než kolik na něj připadá.

Oddíl třetí

Změny v obsahu závazků

Dohoda stran

§ 516

(1) Účastníci mohou dohodou změnit vzájemná práva a povinnosti.

(2) Nevyplývá-li z dohody nepochybně, že sjednáním nového závazku má dosavadní závazek zaniknout, vzniká nový závazek vedle dosavadního závazku, jsou-li pro jeho vznik splněny zákonem požadované náležitosti.

(3) Zajištění práv, jichž se dohoda týká, trvá nadále. Jestliže však k dohodě došlo bez souhlasu ručitele, může proti věřiteli namítat vše, co by mohl namítat, kdyby dohody nebylo.

Prodlení dlužníka

§ 517

(1) Dlužník, který svůj dluh řádně a včas nesplní, je v prodlení. Jestliže jej nesplní ani v dodatečně přiměřené lhůtě věřitelem mu poskytnuté, má věřitel právo od smlouvy odstoupit; jde-li o plnění dělitelné, může se odstoupení věřitele za těchto podmínek týkat i jen jednotlivých plnění.

(2) Jde-li o prodlení s plněním peněžitého dluhu, má věřitel právo požadovat od dlužníka vedle plnění úroky z prodlení, není-li podle tohoto zákona povinen platit poplatek z prodlení; výši úroků z prodlení a poplatku z prodlení stanoví prováděcí předpis.

(3) Jde-li o prodlení s plněním věci, odpovídá dlužník za její ztrátu, poškození nebo zničení, ledaže by k této škodě došlo i jinak.

§ 518

Byla-li ve smlouvě stanovena přesná doba plnění a ze smlouvy nebo z povahy věci vyplývá, že na opožděném plnění nemůže mít věřitel zájem, musí věřitel oznámit dlužníkovi bez zbytečného odkladu, že na plnění trvá; jestliže tak neučiní, smlouva se od počátku ruší.

§ 519

Právo věřitele na náhradu škody způsobené prodlením dlužníka není dotčeno; při prodlení s plněním peněžitého dluhu lze však náhradu škody požadovat, jen pokud není kryta úroky z prodlení nebo poplatkem z prodlení.

§ 520

K prodlení dlužníka nedojde, jestliže věřitel včas a řádně nabídnuté plnění od něho nepřijme nebo mu neposkytne součinnost potřebnou ke splnění dluhu. Jde-li o plnění věci, nese věřitel nebezpečí její ztráty, zničení nebo poškození.

§ 521

Dojde-li k dohodě o tom, že bude ve splátkách plněn dluh již splatný, a chce-li věřitel, aby dlužník ve splátkách plnil i úroky z prodlení, musí to být výslovně dohodnuto.

Prodlení věřitele

§ 522

Věřitel je v prodlení, jestliže nepřijal řádně nabídnuté plnění nebo neposkytl v době plnění součinnost potřebnou ke splnění dluhu. V takových případech je věřitel zejména povinen nahradit dlužníkovi náklady, které mu tím vznikly. Dále na něj přechází nebezpečí nahodilé zkázy věci. Kromě toho je dlužník oprávněn žádat od věřitele náhradu jiných škod způsobených mu prodlením, lze-li věřiteli přičítat zavinění.

§ 523

Za dobu věřitelova prodlení není dlužník povinen platit úroky.

Oddíl čtvrtý

Změna v osobě věřitele nebo dlužníka

Postoupení pohledávky

§ 524

- (1) Věřitel může svou pohledávku i bez souhlasu dlužníka postoupit písemnou smlouvou jinému.
- (2) S postoupenou pohledávkou přechází i její příslušenství a všechna práva s ní spojená.

§ 525

- (1) Postoupit nelze pohledávku, která zaniká nejpozději smrtí věřitele nebo jejíž obsah by se změnou věřitele změnil. Postoupit nelze ani pohledávku, pokud nemůže být postižena výkonem rozhodnutí.
- (2) Nelze postoupit pohledávku, jestliže by postoupení odporovalo dohodě s dlužníkem.

§ 526

- (1) Postoupení pohledávky je povinen postupitel bez zbytečného odkladu oznámit dlužníkovi. Dokud postoupení pohledávky není oznámeno dlužníkovi nebo dokud postupník postoupení pohledávky dlužníkovi neprokáže, zproští se dlužník závazku plněním postupiteli.
- (2) Oznámí-li dlužníku postoupení pohledávky postupitel, není dlužník oprávněn se dožadovat prokázání smlouvy o postoupení.

§ 527

- (1) Bylo-li sjednáno postoupení pohledávky za úplatu, odpovídá postupitel postupníkovi, jestliže
 - a) postupník se nestal místo postupitele věřitelem pohledávky s dohodnutým obsahem,
 - b) dlužník splnil postupiteli závazek dříve, než byl povinen jej splnit postupníkovi,
 - c) postoupená pohledávka nebo její část zanikla započtením nároku, který měl dlužník vůči postupiteli.
- (2) Za dobytnost postoupené pohledávky postupitel ručí do výše přijaté úplaty spolu s úroky, jen když se k tomu postupníkovi písemně zavázal; toto ručení však zaniká, jestliže postupník nevymáhá postoupenou pohledávku na dlužníkovi bez zbytečného odkladu u soudu.

§ 528

- (1) Jestliže splnění postoupené pohledávky je zajištěno zástavním právem, ručením nebo jiným způsobem, je postupitel povinen o postoupení pohledávky podat zprávu osobě, která zajištění závazku poskytla.
- (2) Postupitel je povinen předat postupníkovi všechny doklady a poskytnout všechny potřebné informace, jež se týkají postoupené pohledávky.

§ 529

(1) Námitky proti pohledávce, které dlužník mohl uplatnit v době postoupení, zůstávají mu zachovány i po postoupení pohledávky.

(2) Dlužník může použít k započtení vůči postupníkovi i své k započtení způsobilé pohledávky, které měl vůči postupiteli v době, kdy mu bylo oznámeno nebo prokázáno postoupení pohledávky (§ 526), jestliže je oznámil bez zbytečného odkladu postupníkovi. Toto právo má dlužník i v případě, že jeho pohledávky v době oznámení nebo prokázání postoupení nebyly ještě splatné.

§ 530

(1) Na žádost postupníka může postupitel vymáhat postoupený nárok sám svým jménem na účet postupníka. Jestliže postoupení pohledávky bylo oznámeno nebo prokázáno dlužníkovi (§ 526), může postupitel pohledávku vymáhat pouze v případě, že ji nevymáhá postupník a postupitel prokáže dlužníkovi souhlas postupníka s tímto vymáháním.

(2) Vymáhá-li postupitel pohledávku, může dlužník použít své k započtení způsobilé pohledávky, jež má dlužník vůči postupiteli v době jejího vymáhání, nikoliv však pohledávky, jež má vůči postupníkovi.

Převzetí dluhu

§ 531

(1) Kdo se dohodne s dlužníkem, že přejímá jeho dluh, nastoupí jako dlužník na jeho místo, jestliže k tomu dá věřitel souhlas. Souhlas věřitele lze dát buď původnímu dlužníku nebo tomu, kdo dluh převzal.

(2) Kdo bez dohody s dlužníkem převezme dluh smlouvou s věřitelem, stane se dlužníkem vedle původního dlužníka.

(3) Smlouva o převzetí dluhu vyžaduje, aby byla uzavřena písemnou formou.

(4) Námitky, které má vůči věřiteli původní dlužník, může uplatnit i osoba, která dluh převzala.

§ 532

Obsah závazku se převzetím dluhu nemění, avšak zajištění dluhu poskytnuté třetími osobami trvá jen tehdy, jestliže tyto osoby souhlasí se změnou v osobě dlužníka.

Přistoupení k závazku

§ 533

Kdo bez souhlasu dlužníka dohodne písemně s věřitelem, že splní za dlužníka jeho peněžitý závazek, stává se dlužníkem vedle původního dlužníka a oba dlužníci jsou zavázáni společně a nerozdílně. Ustanovení § 531 odst. 4 zde platí obdobně.

§ 534

Kdo se s dlužníkem dohodne, že splní jeho závazek vůči jeho věřiteli, má vůči dlužníkovi povinnost poskytovat plnění jeho věřiteli. Věřiteli z toho však přímé právo nevznikne.

Poukázka

§ 535

Poukázkou se opravňuje poukazník vybrat plnění u poukázaného a poukázaný se zmocňuje, aby splnil poukazníkovi na účet poukazatele. Přímý nárok nabude poukazník proti poukázanému jen tehdy, obdrží-li projev poukázaného, že poukázku přijímá.

§ 536

(1) Pokud je poukázaný to, co má plnit, již poukazateli dlužen, je vůči němu povinen poukázce vyhovět. Jeho závazek zanikne, není-li jinak dohodnuto, pouze tím, že splní podle poukázky poukazníkovi. Jestliže se má poukázkou splnit dluh poukazatele u poukazníka, který s tím souhlasil, je poukazník povinen poukázaného vyzvat, aby plnil.

(2) Jestliže nechce poukazník použít poukázku nebo odepírá-li poukázaný poukázku přijmout nebo podle ní plnit, je poukazník povinen oznámit to bez zbytečného odkladu poukazateli.

§ 537

Jestliže přijme poukázaný poukázku vůči poukazníkovi, může uplatnit jen takové námitky, které se týkají platnosti přijetí nebo které vyplývají z obsahu poukázky nebo z jeho vlastních vztahů k poukazníkovi.

§ 538

(1) Dokud poukázaný ještě nepřijal poukázku vůči poukazníkovi, může ji poukazatel odvolat.

(2) Jestliže není mezi poukazatelem a poukázaným jiný právní důvod, platí o právním vztahu mezi oběma ustanovení o příkazní smlouvě; avšak poukázka nezanikne smrtí poukazatele nebo poukázaného. Zda a pokud zrušení poukázky působí i proti poukazníkovi, řídí se právním vztahem mezi ním a poukazatelem.

§ 539

Počala-li ve vztahu mezi poukazatelem a poukazníkem běžet promlčecí doba ohledně závazku, jehož plnění je předmětem poukázky, a to před dobou, kdy poukazníkovi došlo sdělení poukázaného o přijetí poukázky, běží od této doby promlčecí doba ve vztahu mezi poukázaným a poukazníkem.

Poukázka na cenné papíry

§ 540

Peněžní ústav může vystavit na třetí osobu nebo na sebe písemnou poukázku, znějící na plnění cenných papírů, aniž by v ní uvedl důvod závazku.

§ 541

(1) Jestliže zní taková poukázka na řad, může být převedena rubopisem.

(2) Rubopisem přecházejí všechna práva z poukázky na osobu oprávněnou z rubopisu.

§ 542

(1) Kdo přijme poukázku vystavenou peněžním ústavem, je povinen plnit tomu, v jehož prospěch byla vystavena nebo na koho byla převedena.

(2) Osoba zavázaná poukázkou je povinna plnit, jen vydá-li se jí kvitovaná poukázka. Proti osobě oprávněné rubopisem z poukázky může činit pouze takové námitky, které vyplývají z obsahu poukázky nebo z vlastních vztahů k oprávněnému.

§ 543

O náležitostech přijetí rubopisu, jakož i o tom, kdo je z rubopisu oprávněn a jak toto oprávnění prokazuje, platí předpisy o směnkách. Podle těchto ustanovení se rovněž posoudí, od koho může požadovat poukázku ten, kdo o ni přišel.

Oddíl pátý

Zajištění závazků

Smluvní pokuta

§ 544

(1) Sjednají-li strany pro případ porušení smluvní povinnosti smluvní pokutu, je účastník, který tuto povinnost poruší, zavázán pokutu zaplatit, i když oprávněnému účastníku porušením povinnosti nevznikne škoda.

(2) Smluvní pokutu lze sjednat jen písemně a v ujednání musí být určena výše pokuty nebo stanoven způsob jejího určení.

(3) Ustanovení o smluvní pokutě se použijí i na pokutu stanovenou pro porušení smluvní povinnosti právním předpisem (penále).

§ 545

(1) Nevyplývá-li z ujednání o smluvní pokutě něco jiného, je dlužník zavázán plnit povinnost, jejíž splnění bylo zajištěno smluvní pokutou, i po jejím zaplacení.

(2) Věřitel není oprávněn požadovat náhradu škody způsobené porušením povinnosti, na kterou se vztahuje smluvní pokuta, jestliže z ujednání účastníků o smluvní pokutě nevyplývá něco jiného. Věřitel je oprávněn domáhat se náhrady škody přesahující smluvní pokutu, jen když to je mezi účastníky dohodnuto.

(3) Nevyplývá-li z dohody něco jiného, není dlužník povinen smluvní pokutu zaplatit, jestliže porušení povinnosti nezavinil.

Ručení

§ 546

Dohodou účastníků lze zajistit pohledávku ručením. Ručení vzniká písemným prohlášením, jímž ručitel bere na sebe vůči věřiteli povinnost, že pohledávku uspokojí, jestliže ji neuspokojí dlužník.

§ 547

Věřitel je povinen kdykoli a bez zbytečného odkladu sdělit ručiteli na požádání výši své pohledávky.

§ 548

(1) Ručitel je povinen dluh splnit, nesplnil-li jej dlužník, ačkoli byl k tomu věřitelem písemně vyzván.

(2) Ručitel může proti věřiteli uplatnit všechny námitky, které by měl proti věřiteli dlužník.

(3) Uznání dluhu dlužníkem je účinné vůči ručiteli, jen když s ním vysloví souhlas.

§ 549

Ručitel může plnění odepřít, pokud věřitel zavinil, že pohledávka nemůže být uspokojena dlužníkem.

§ 550

Ručitel, který dluh splnil, je oprávněn požadovat na dlužníkovi náhradu za plnění poskytnuté věřiteli.

§ 551

Dohoda o srážkách ze mzdy a jiných příjmů

(1) Uspokojení pohledávky výživného podle zvláštních právních předpisů^{3h}) a jiné pohledávky, o níž tak stanoví zákon, lze zajistit písemnou dohodou mezi věřitelem a dlužníkem o srážkách ze mzdy. Při provádění srážek se postupuje podle zvláštních právních předpisů³ⁱ).

(2) Proti plátcí mzdy nabývá věřitel práva na výplatu srážek okamžikem, kdy byla plátcí dohoda předložena.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí i pro jiné příjmy, s nimiž se při výkonu rozhodnutí nakládá jako se mzdou.

§ 552

Zástavní smlouva

Pohledávku lze zajistit i zástavní smlouvou. Jak se zajišťuje pohledávka zástavou věci nebo práva, je upraveno v části o věcných právech.

§ 553

Zajištění závazků převodem práva

(1) Splnění závazku může být zajištěno převodem práva dlužníka ve prospěch věřitele (zajišťovací převod práva).

(2) Smlouva o zajišťovacím převodu práva musí být uzavřena písemně.

§ 554

Zajištění postoupením pohledávky

Pohledávku lze zajistit i postoupením pohledávky dlužníka nebo pohledávky třetí osoby.

Jistota

§ 555

Závazek dát jistotu lze splnit zejména zřízením zástavního práva nebo způsobilými ručiteli.

§ 556

Nikdo není povinen přijmout věc nebo právo jako jistotu do částky vyšší, než kolik činí dvě třetiny jejich odhadní ceny.

§ 557

Vklady v bankách a spořitelnách (dále jen "peněžní ústav") a státní cenné papíry jsou

způsobitou jistotou do celé své výše.

§ 558

Uznání dluhu

Uzná-li někdo písemně, že zaplatí svůj dluh určený co do důvodu i výše, má se za to, že dluh v době uznání trval. U promlčeného dluhu má takové uznání tento právní následek, jen věděl-li ten, kdo dluh uznal, o jeho promlčení.

Oddíl šestý

Zánik závazků

Splnění dluhu

§ 559

- (1) Splněním dluh zanikne.
- (2) Dluh musí být splněn řádně a včas.

§ 560

Mají-li si ze smlouvy plnit účastníci navzájem, může se domáhat splnění závazku jen ten, kdo sám splnil svůj závazek dříve anebo je připraven jej splnit. I ten, kdo je povinen plnit předem, může své plnění odepřít až do té doby, kdy bude poskytnuto nebo zabezpečeno plnění vzájemné, je-li plnění druhého účastníka ohroženo skutečnostmi, které nastaly u druhého účastníka a které mu nebyly známy, když smlouvu uzavřel.

§ 561

- (1) Lze-li závazek splnit více způsoby, má právo volby dlužník, nebylo-li dohodnuto jinak. Od provedené volby však nelze odstoupit.
- (2) Byla-li nahodilým zánikem některé věci volba zmařena, může účastník, který měl právo volby, od smlouvy odstoupit.

§ 562

Dlužník splní dluh i tehdy, jestliže plní tomu, kdo předloží věřitelovo potvrzení o tom, že je oprávněn přijmout plnění; to však neplatí, jestliže dlužník věděl, že ten, kdo potvrzení předložil, není oprávněn plnění přijmout.

§ 563

Není-li doba splnění dohodnuta, stanovena právním předpisem nebo určena v rozhodnutí, je dlužník povinen splnit dluh prvního dne poté, kdy byl o plnění věřitelem požádán.

§ 564

Je-li doba plnění ponechána na vůli dlužníka, určí ji na návrh věřitele soud podle okolností případu tak, aby to bylo v souladu s dobrými mravy.

§ 565

Jde-li o plnění ve splátkách, může věřitel žádat o zaplacení celé pohledávky pro nesplnění některé splátky, jen bylo-li to dohodnuto nebo v rozhodnutí určeno. Toto právo však může věřitel použít nejpozději do splatnosti nejbližší příští splátky.

§ 566

Věřitel je povinen přijmout i částečné plnění, neodporuje-li to dohodě nebo povaze pohledávky.

§ 567

(1) Dluh se plní na místě určeném dohodou účastníků. Není-li místo plnění takto určeno, je jím bydliště nebo sídlo dlužníka.

(2) Plní-li dlužník peněžité dluh prostřednictvím poskytovatele platebních služeb, je dluh splněn připsáním částky na účet poskytovatele platebních služeb věřitele, není-li dohodnuto jinak.

(3) Plní-li dlužník peněžité dluh poštovním poukazem, je dluh splněn připsáním částky na účet poskytovatele platebních služeb věřitele nebo vyplacením částky věřiteli v hotovosti, není-li dohodnuto jinak.

§ 568

Nemůže-li dlužník splnit svůj závazek věřiteli, protože věřitel je nepřítomen nebo je v prodlení nebo má-li dlužník důvodné pochybnosti, kdo je věřitelem, nebo věřitele nezná, nastávají účinky splnění závazku, jestliže jeho předmět dlužník uloží do úřední úschovy. Vynaložené nutné náklady s tím spojené nese věřitel.

§ 569

(1) Věřitel je povinen vydat dlužníkovi na jeho požádání písemné potvrzení o tom, že dluh byl zcela nebo zčásti splněn.

(2) Dlužník je oprávněn plnění odepřít, nevydá-li mu věřitel zároveň potvrzení.

Dohoda

§ 570

(1) Dohodne-li se věřitel s dlužníkem, že dosavadní závazek se nahrazuje závazkem novým, dosavadní závazek zaniká a dlužník je povinen plnit závazek nový.

(2) Nahrazuje-li se závazek zřízený písemnou formou, musí být dohoda o zřízení nového závazku uzavřena písemně. Totéž platí, je-li nahrazován promlčený závazek.

§ 571

Dosavadní závazek se pokládá za nahrazený pouze v rozsahu, který nepochybně vyplývá z dohody o novém závazku.

§ 572

(1) Ručení a zástavní právo zajišťující závazek zaniklý zajišťují i závazek, který nahrazuje závazek původní. Jestliže však ručitel nebo osoby, vůči nimž mohou být uvedena práva uplatněna, neprojeví souhlas s tím, aby byl zajištěn nový závazek, trvá zajištění jen v rozsahu původního závazku a všechny námitky proti dosavadnímu závazku zůstávají zachovány.

(2) Strany se mohou dohodnout, že nesplněný závazek nebo jeho část se ruší, aniž by vznikl nový závazek. Nevyplývá-li z dohody něco jiného, zrušovaný závazek zaniká, když návrh na jeho zrušení byl přijat druhou stranou.

(3) Dohoda o zrušení závazku musí být uzavřena písemně, jestliže se zrušuje závazek sjednaný písemně.

§ 573

Nevyplývá-li výslovně z písemné dohody o zrušení závazku něco jiného, zaniká současně i závazek druhé strany, a jestliže byl již splněn, má druhá strana nárok na jeho vrácení, a to u peněžitého závazku spolu s úroky. Dohodnou-li se strany na zrušení části závazku, zaniká závazek druhé strany v rozsahu odpovídajícím zrušované části závazku.

§ 574

(1) Věřitel se může s dlužníkem dohodnout, že se vzdává svého práva nebo že dluh promíjí; tato dohoda musí být uzavřena písemně.

(2) Dohoda, kterou se někdo vzdává práv, jež mohou v budoucnosti teprve vzniknout, je neplatná.

Nemožnost plnění

§ 575

(1) Stane-li se plnění nemožným, povinnost dlužníka plnit zanikne.

(2) Plnění není nemožné, zejména lze-li je uskutečnit i za ztížených podmínek, s většími náklady nebo až po sjednaném čase.

(3) Týká-li se nemožnost jen části plnění, zanikne povinnost jen pokud jde o tuto část; věřitel má však právo ohledně zbývajících plnění od smlouvy odstoupit. Jestliže však vyplývá z povahy smlouvy nebo z účelu plnění, jež byl dlužníkovi znám v době uzavření smlouvy, že plnění zbytku závazku nemá pro věřitele žádný hospodářský význam, zaniká závazek v celém rozsahu, ledaže věřitel bez zbytečného odkladu poté, kdy se o nemožnosti části plnění dozvěděl, sdělí dlužníkovi, že na zbytku plnění trvá.

§ 576

Stane-li se uskutečnění jednoho z více volitelných plnění nemožným, omezuje se závazek na plnění zbývajících. Jestliže však nemožnost tohoto plnění je způsobena osobou, která nemá právo volby plnění, může druhá strana od smlouvy odstoupit.

§ 577

(1) Dlužník je povinen bez zbytečného odkladu poté, co se doví o skutečnosti, jež činí plnění nemožným, oznámit to věřiteli, jinak odpovídá za škodu, která vznikne věřiteli tím, že nebyl včas o nemožnosti vyrozuměn.

(2) Právo na vydání bezdůvodného obohacení není dotčeno.

§ 578

Uplynutí doby

Práva i povinnosti zaniknou uplynutím doby, na kterou byly omezeny.

§ 579

Smrt dlužníka nebo věřitele

(1) Smrtí dlužníka povinnost nezanikne, ledaže jejím obsahem bylo plnění, které mělo být provedeno osobně dlužníkem.

(2) Smrtí věřitele právo zanikne, bylo-li plnění omezeno jen na jeho osobu; zanikne i právo na bolestné a na náhradu za ztížení společenského uplatnění.

Započtení

§ 580

Mají-li věřitel a dlužník vzájemné pohledávky, jejichž plnění je stejného druhu, zaniknou započtením, pokud se vzájemně kryjí, jestliže některý z účastníků učiní vůči druhému projev směřující k započtení. Zánik nastane okamžikem, kdy se setkaly pohledávky způsobilé k započtení.

§ 581

(1) Započtení není přípustné proti pohledávce na náhradu škody způsobené na zdraví, ledaže by šlo o vzájemnou pohledávku na náhradu škody téhož druhu. Započtení není přípustné ani proti pohledávkám, které nelze postihnout výkonem rozhodnutí.

(2) Započíst nelze pohledávky promlčené, pohledávky, kterých se nelze domáhat u soudu, jakož i pohledávky z vkladů. Proti splatné pohledávce nelze započíst pohledávku, která ještě není splatná.

(3) Dohodou účastníků lze započtením vyrovnat i pohledávky uvedené v odstavcích 1 a 2.

(4) Započtení proti pohledávkám na výživné upravuje zákon o rodině.

§ 582

Výpověď

(1) Jestliže je sjednána smlouva na dobu neurčitou, jejímž předmětem je závazek k nepřetržité nebo opakované činnosti, nebo závazek zdržet se určité činnosti anebo strpět určitou činnost a nevyplývá-li ze zákona nebo ze smlouvy způsob její výpovědi, lze smlouvu vypovědět ve lhůtě tří měsíců ke konci kalendářního čtvrtletí.

(2) Výpověď je však neúčinná ohledně závazku zdržet se určité činnosti, jestliže z jeho povahy nebo ze smlouvy vyplývá, že závazek je časově neomezen.

§ 583

Neuplatnění práva

(1) K zániku práva proto, že nebylo ve stanovené době uplatněno, dochází jen v případech v zákoně uvedených. K zániku soud přihlídně, i když to dlužník nenamítne.

(2) Doba stanovená k uplatnění práva podle odstavce 1 neběží, pokud ohledně něj probíhá mediace podle zákona o mediaci.

§ 584

Splynutí

Jestliže splyne jakýmkoli způsobem právo s povinností (závazkem) v jedné osobě, zanikne právo i povinnost (závazek), nestanoví-li zákon jinak.

Narovnání

§ 585

(1) Dohodou o narovnání mohou účastníci upravit práva mezi nimi sporná nebo pochybná. Dohoda, kterou mají být mezi účastníky upravena veškerá práva, netýká se práv, na něž účastník nemohl pomýšlet.

(2) Byl-li dosavadní závazek zřízen písemnou formou, musí být dohoda o narovnání uzavřena písemně; totéž platí, týká-li se dohoda promlčeného závazku.

(3) Dosavadní závazek je nahrazen závazkem, který vyplývá z narovnání.

§ 586

(1) Omyl o tom, co je mezi stranami sporné nebo pochybné, nezpůsobuje neplatnost dohody o narovnání. Jestliže však omyl byl vyvolán lstí jedné strany, může se druhá strana neplatnosti dovolat.

(2) Narovnání sjednané v dobré víře nepozbývá platnosti ani v případě, že dodatečně vyjde najevo, že některá ze stran dohodnuté právo v době sjednání narovnání neměla.

§ 587

I když strany prohlásí, že narovnáním jsou mezi nimi upravena veškerá vzájemná práva, týkají se tyto účinky pouze právního vztahu, v němž vznikla mezi nimi spornost nebo pochybnost, ledaže z obsahu narovnání nepochybně vyplývá, že se narovnání týká i jiných vztahů.

Hlava druhá

KUPNÍ A SMĚNNÁ SMLOUVA

Oddíl první

Obecná ustanovení o kupní smlouvě

§ 588

Z kupní smlouvy vznikne prodávajícímu povinnost předmět koupě kupujícímu odevzdat a kupujícímu povinnost předmět koupě převzít a zaplatit za něj prodávajícímu dohodnutou cenu.

§ 589

Cenu je třeba sjednat v souladu s obecně závaznými právními předpisy, jinak je smlouva neplatná podle § 40a.

§ 590

Není-li dohodnuto jinak, přechází na kupujícího nebezpečí nahodilé zkázy a nahodilého zhoršení předmětu koupě, včetně užiteků, současně s nabytím vlastnictví. Jestliže nabude kupující vlastnictví dříve, než dojde k odevzdání předmětu koupě, má prodávající až do odevzdání práva a povinnosti schovatele.

§ 591

Není-li dohodnuto jinak, ani není-li to obvyklé, jsou účastníci povinni plnit bez zbytečného odkladu. Prodávající je oprávněn odevzdání předmětu koupě odepřít, nezaplatí-li kupující cenu včas. Odesílá-li se předmět koupě na místo plnění nebo určení, není kupující povinen zaplatit cenu, dokud nemá možnost si předmět koupě prohlédnout.

§ 592

Je-li kupující v prodlení s převzetím, může prodávající předmět koupě uložit na náklad kupujícího ve veřejném skladišti nebo u jiného schovatele nebo jej může po upozornění

prodat na účet kupujícího. Jde-li o věc podléhající rychlé zkáze a není-li na upozornění čas, upozornění není nutné.

§ 593

Není-li dohodnuto jinak, nese náklady spojené s odevzdáním předmětu koupě, zejména náklady měření, vážení a balení, prodávající a náklady spojené s převzetím kupující; je-li věc odesílána na místo, které není místem splnění, nese náklady odeslání kupující.

§ 594

Má-li prodávající předmět koupě odeslat na místo splnění nebo určení, platí, že věc byla předána v době, kdy byla předána k přepravě, pokud nebylo dohodnuto jinak.

§ 595

Tomu, kdo koupí budoucí užitky nějaké věci úhrnem nebo s nadějí na nejisté budoucí užitky, patří všechny užitky řádně vytěžené. Nese však ztrátu, bylo-li jeho očekávání zmařeno.

§ 596

Má-li věc vady, o kterých prodávající ví, je povinen kupujícího při sjednávání kupní smlouvy na ně upozornit.

§ 597

(1) Jestliže dodatečně vyjde najevo vada, na kterou prodávající kupujícího neupozornil, má kupující právo na přiměřenou slevu ze sjednané ceny odpovídající povaze a rozsahu vady; jde-li o vadu, která činí věc neupotřebitelnou, má též právo od smlouvy odstoupit.

(2) Právo odstoupit od smlouvy má kupující i tehdy, jestliže jej prodávající ujistil, že věc má určité vlastnosti, zejména vlastnosti kupujícím vymíněné, anebo že nemá žádné vady, a toto ujištění se ukáže nepravdivým.

§ 598

Kupující má právo na úhradu nutných nákladů, které mu vznikly v souvislosti s uplatněním práv z odpovědnosti za vady.

§ 599

(1) Vady musí kupující uplatnit u prodávajícího bez zbytečného odkladu. Práva z odpovědnosti za vady se může kupující domáhat u soudu, jen jestliže vady vytkl nejpozději do šesti měsíců, jde-li o vady krmiv do tří týdnů, a jde-li o vady zvířat, do šesti týdnů od převzetí věci.

(2) Právo na náhradu nutných nákladů může kupující uplatnit u soudu, jen jestliže náklady prodávajícímu oznámí ve lhůtě uvedené v odstavci 1.

§ 600

Uplatněním práv z odpovědnosti za vady není dotčeno právo na náhradu škody.

Oddíl druhý

Vedlejší ujednání při kupní smlouvě

§ 601

Výhrada vlastnictví

Má-li vlastnictví k prodané movité věci přejít na kupujícího až po zaplacení ceny, musí být tato výhrada dohodnuta písemně. Nevyplývá-li ze smlouvy něco jiného, přechází nebezpečí nahodilé zkázy a nahodilého zhoršení na kupujícího odevzdáním věci.

Předkupní právo

§ 602

- (1) Kdo prodá věc s výhradou, že mu ji kupující nabídne ke koupi, kdyby ji chtěl prodat, má předkupní právo.
- (2) Takové právo lze dohodnout i pro případ jiného zcizení věci, než prodejem.

§ 603

- (1) Předkupní právo ukládá povinnost pouze tomu, kdo slíbil věc nabídnout ke koupi.
- (2) Předkupní právo lze dohodnout i jako věcné právo, které působí i vůči nástupcům kupujícího. Smlouva se musí uzavřít písemně a předkupní právo se nabyvá vkladem do katastru nemovitostí. Nekoupil-li prodávající věc nabídnutou kupujícím, zůstává mu zachováno předkupní právo i vůči jeho právnímu nástupci.
- (3) Bylo-li předkupní právo porušeno, může se oprávněný buď na nabyvateli domáhat, aby mu věc nabídl ke koupi anebo mu zůstane předkupní právo zachováno.

§ 604

Předkupní právo nepřechází na dědice oprávněné osoby a nelze je převést na jinou osobu.

§ 605

Není-li dohodnuta doba, do kdy má být prodej proveden, musí oprávněná osoba vyplatit movitost do osmi dnů, nemovitost do dvou měsíců po nabídce. Uplyne-li tato doba marně, předkupní právo zanikne. Nabídka se vykoná ohlášením všech podmínek; jde-li o nemovitost, musí být nabídka písemná.

§ 606

Kdo je oprávněn koupit věc, musí zaplatit cenu nabídnutou někým jiným, není-li dohodnuto jinak. Nemůže-li věc koupit nebo nemůže-li splnit podmínky nabídnuté vedle ceny a nelze-li je vyrovnat ani odhadní cenou, předkupní právo zanikne.

Právo zpětné koupě

§ 607

- (1) Kdo prodá movitou věc s výhradou, že má právo žádat vrácení věci do určité doby po koupi, vrátí-li kupujícímu zaplacenou cenu, má právo zpětné koupě.
- (2) Smlouva o právu zpětné koupě musí být uzavřena písemně.

§ 608

- (1) Právo zpětné koupě musí prodávající uplatnit písemnou formou, a není-li dohodnuto jinak, nejpozději do jednoho roku od odevzdání věci kupujícímu, jinak právo zpětné koupě zanikne.
- (2) Využije-li prodávající práva zpětné koupě, musí kupující vrátit věc bez zbytečného odkladu a každá strana má práva a povinnosti, které měla druhá strana z původní kupní smlouvy.

§ 609

(1) Týká-li se právo zpětné koupě věci určené podle druhu, vzniká uplatněním tohoto práva kupujícím závazek vrátit věc téhož druhu.

(2) Týká-li se právo zpětné koupě věci jednotlivě určené, je kupující povinen vrátit tutéž věc, kterou koupil. Smlouva o zcizení věci, již bylo porušeno právo zpětné koupě, je neplatná.

§ 610

Jiná vedlejší ujednání

(1) Účastníci mohou písemnou smlouvou dohodnout i jiná vedlejší ujednání mající povahu výhrad a podmínek připouštějících zánik právního vztahu založeného kupní smlouvou.

(2) Pokud se účastníci nedohodli jinak, zanikají tyto výhrady a podmínky nejpozději uplynutím jednoho roku od uzavření kupní smlouvy, jestliže je prodávající v této lhůtě neuplatnil.

Oddíl třetí

Směnná smlouva

§ 611

Ustanovení o kupní smlouvě se přiměřeně použijí i na smlouvu, podle které si smluvní strany směňují věc za věc, a to tak, že každá ze stran je považována ohledně věci, kterou směnou dává, za stranu prodávající, a ohledně věci, kterou směnou přijímá, za stranu kupující.

Oddíl čtvrtý

Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě

§ 612

(1) Jestliže fyzická nebo právnická osoba prodává zboží jako podnikatel (dále jen "prodávající") v rámci své podnikatelské činnosti, platí kromě obecných ustanovení o kupní smlouvě i následující ustanovení § 613 až 627.

(2) Ustanovení tohoto oddílu se použijí i pro spotřebitelskou smlouvu o zhotovení věci na zakázku.

§ 613

Věci lze prodávat i na objednávku. Proávající je povinen obstarat objednané zboží v dohodnuté lhůtě, a není-li lhůta dohodnuta, ve lhůtě přiměřené okolnostem. Nestane-li se tak, objednatel je oprávněn od smlouvy odstoupit. Odstoupením objednatele od smlouvy není dotčeno jeho právo na náhradu škody.

§ 614

(1) Je-li prodávající podle dohody s kupujícím nebo podle povahy věci povinen dodat věc na místo určené kupujícím, kupující je povinen převzít věc při dodání. V ostatních případech je kupující povinen převzít věc při prodeji, nedohodne-li se s prodávajícím jinak.

(2) Nepřevezme-li kupující věc v době uvedené v odstavci 1, prodávající je oprávněn požadovat poplatek za uskladnění; výši poplatku stanoví zvláštní předpis, popřípadě určuje dohoda mezi účastníky.

(3) Převzetím věci přechází na kupujícího vlastnictví koupené věci. Při zásilkovém prodeji přechází vlastnictví na kupujícího převzetím věci kupujícím na místě dodání jíím určeném. Při samoobslužném prodeji dochází k převodu vlastnictví ke koupené věci okamžikem zaplacení ceny za vybrané zboží. Do tohoto okamžiku může kupující vybrané zboží vrátit na původní místo. Jestliže kupující svým zaviněním poškodí nebo zničí vybrané zboží před převodem vlastnického práva, odpovídá za škodu podle obecných ustanovení o odpovědnosti za škodu.

§ 615

Plnění, která se s prodejem věci obvykle neposkytují, je třeba zvláště dohodnout.

Shoda s kupní smlouvou

§ 616

(1) Prodávající odpovídá kupujícímu za to, že prodávaná věc je při převzetí kupujícím ve shodě s kupní smlouvou, zejména, že je bez vad.⁴⁾

(2) Nestanoví-li tento zákon jinak, shodou s kupní smlouvou podle odstavce 1 se dále rozumí, že prodávaná věc má jakost a užitné vlastnosti smlouvou požadované, prodávajícím, výrobcem nebo jeho zástupcem popisované, nebo na základě jimi prováděné reklamy očekávané, popřípadě jakost a užitné vlastnosti pro věc takového druhu obvyklé, že odpovídá požadavkům právních předpisů, je v tomu odpovídajícím množství, míře nebo hmotnosti a odpovídá účelu, který prodávající pro použití věci uvádí nebo pro který se věc obvykle používá. U potravin musí být vyznačeno datum minimální trvanlivosti, a jde-li o potraviny podléhající rychlé zkáze, datum použitelnosti. Připouští-li to povaha věci, má kupující právo, aby byla věc před ním překontrolována nebo aby její činnost mu byla předvedena.

(3) V případě, že věc při převzetí kupujícím není ve shodě s kupní smlouvou (dále jen "rozpor s kupní smlouvou"), má kupující právo na to, aby prodávající bezplatně a bez zbytečného odkladu věc uvedl do stavu odpovídajícího kupní smlouvě, a to podle požadavku kupujícího buď výměnou věci, nebo její opravou; není-li takový postup možný, může kupující požadovat přiměřenou slevu z ceny věci nebo od smlouvy odstoupit. To neplatí, pokud kupující před převzetím věci o rozporu s kupní smlouvou věděl nebo rozpor s kupní smlouvou sám způsobil.

(4) Rozpor s kupní smlouvou, který se projeví během šesti měsíců ode dne převzetí věci, se považuje za rozpor existující již při jejím převzetí, pokud to neodporuje povaze věci nebo pokud se neprokáže opak.

§ 617

Je-li třeba, aby při užívání věci byla zachována zvláštní pravidla, zejména řídí-li se užívání návodem nebo je upraveno technickou normou, je prodávající povinen kupujícího s nimi seznámit, ledaže jde o pravidla obecně známá. Nesplní-li prodávající tuto povinnost, je povinen nahradit kupujícímu škodu z toho vzniklou.

§ 618

Věci, které mají vady, jež nebrání, aby mohlo být věci užíváno k určenému účelu, musí být prodávány jen za nižší ceny, než je obvyklá cena bezvadné věci; kupujícího je třeba upozornit, že věc má vadu a o jakou vadu jde, není-li to zřejmé již z povahy prodeje.

Odpovědnost za vady prodané věci

§ 619

(1) Nejde-li o věci, které se rychle kazí nebo o věci použité, odpovídá prodávající za vady, které se projeví jako rozpor s kupní smlouvou po převzetí věci v záruční době (záruka).

(2) Záruka se nevztahuje na opotřebení věci způsobené jejím obvyklým užíváním. U věcí prodávaných za nižší cenu se záruka nevztahuje na vady, pro které byla nižší cena sjednána.

(3) Jde-li o věci použité, neodpovídá prodávající za vady odpovídající míře používání nebo opotřebení, které měla věc při převzetí kupujícím.

§ 620

(1) Při prodeji spotřebního zboží je záruční doba 24 měsíců.

(2) U věcí, které jsou určeny k tomu, aby se jich užívalo po delší dobu, může být zvláštním právním předpisem záruční doba prodloužena nad dobu uvedenou v odstavci 1; prodloužení záruční doby se může týkat i jen některé součástky věci.

(3) Na žádost kupujícího je prodávající povinen poskytnout záruku písemnou formou (záruční list). Záruční list musí obsahovat jméno a příjmení, název nebo obchodní firmu prodávajícího, jeho identifikační číslo, sídlo, jde-li o právnickou osobu, nebo bydliště, jde-li o fyzickou osobu. Umožňuje-li to povaha věci, postačuje namísto záručního listu vydat kupujícímu doklad o zakoupení věci obsahující uvedené údaje.

(4) Pokud je to s ohledem na poskytovanou záruku potřebné, prodávající v záručním listě srozumitelným způsobem vysvětlí obsah poskytované záruky, uvede její rozsah, podmínky, dobu platnosti a způsob, jakým je možno uplatnit nároky z ní plynoucí. V záručním listu prodávající zároveň uvede, že poskytnutím záruky nejsou dotčena práva kupujícího, která se ke koupi věci váží. Nesplněním povinností týkajících se vydání záručního listu není platnost záruky dotčena.

(5) Prohlášením v záručním listě vydaném kupujícímu může prodávající poskytnout záruku přesahující rozsah záruky stanovené v tomto zákoně; tato záruka musí být vždy v souladu se záručními podmínkami danými výrobcem a s jakoukoli související reklamou. V takovém případě musí záruční list vždy obsahovat náležitosti a být vydán v souladu s podmínkami podle odstavců 3 a 4.

§ 621

Záruční doby začínají běžet od převzetí věci kupujícím. Má-li koupenou věc uvést do provozu jiný podnikatel než prodávající, začne záruční doba běžet až ode dne uvedení věci do provozu, pokud kupující objednal uvedení do provozu nejpozději do tří týdnů od převzetí věci a řádně a včas poskytl k provedení služby potřebnou součinnost.

§ 622

(1) Jde-li o vadu, kterou lze odstranit, má kupující právo, aby byla bezplatně, včas a řádně odstraněna, a prodávající je povinen vadu bez zbytečného odkladu odstranit. Není-li to vzhledem k povaze vady neúměrné, může kupující požadovat výměnu věci, nebo týká-li se vada jen součásti věci, výměnu součásti. Není-li takový postup možný, může kupující žádat přiměřenou slevu z ceny věci nebo od smlouvy odstoupit.

(2) Jde-li o vadu, kterou nelze odstranit a která brání tomu, aby věc mohla být řádně užívána jako věc bez vady, má kupující právo na výměnu věci nebo má právo od smlouvy

odstoupit. Táž práva přísluší kupujícímu, jde-li sice o vady odstranitelné, jestliže však kupující nemůže pro opětovné vyskytnutí vady po opravě nebo pro větší počet vad věc řádně užívat.

(3) Jde-li o jiné vady neodstranitelné a nepožaduje-li výměnu věci, má kupující právo na přiměřenou slevu z ceny věci nebo může od smlouvy odstoupit.

§ 623

Vada, která vznikla neodbornou montáží nebo jiným neodborným uvedením věci do provozu, bude považována za vadu věci, pokud tato montáž nebo uvedení do provozu byly sjednány v kupní smlouvě a byly provedeny prodávajícím nebo jinou osobou na odpovědnost prodávajícího. To platí rovněž v případě, kdy montáž nebo jiné uvedení věci do provozu provedl kupující a vada vznikla na základě nesprávných pokynů uvedených v návodu k montáži nebo k uvedení věci do provozu.

§ 624

Má-li věc prodávaná za nižší cenu nebo věc použitá vadu, za kterou prodávající odpovídá, má kupující místo práva na výměnu věci právo na přiměřenou slevu.

§ 625

Práva z odpovědnosti za vady se uplatňují u prodávajícího, u kterého věc byla koupena. Je-li však v záručním listě uveden jiný podnikatel určený k opravě, který je v místě prodávajícího nebo v místě pro kupujícího bližším, uplatní kupující právo na opravu u podnikatele určeného k provedení záruční opravy. Podnikatel určený k opravě je povinen opravu provést ve lhůtě dohodnuté při prodeji věci mezi prodávajícím a kupujícím.

§ 626

(1) Práva z odpovědnosti za vady věci, pro které platí záruční doba, zaniknou, nebyla-li uplatněna v záruční době.

(2) Práva z odpovědnosti za vady u věcí, které se rychle kazí, musí být uplatněna nejdéle v den následující po koupi; jinak práva zaniknou.

(3) U věcí použitých práva z odpovědnosti za vady věci zaniknou, nebyla-li uplatněna do 24 měsíců ode dne převzetí věci kupujícím. Prodávající může tuto dobu v dohodě s kupujícím zkrátit, ne však méně než na 12 měsíců; tuto dobu uvede prodávající v dokladu o prodeji věci.

§ 627

(1) Doba od uplatnění práva z odpovědnosti za vady až do doby, kdy kupující po skončení opravy byl povinen věc převzít, se do záruční doby nepočítá. Prodávající je povinen vydat kupujícímu potvrzení o tom, kdy právo uplatnil, jakož i o provedení opravy a o době jejího trvání.

(2) Dojde-li k výměně, začne běžet záruční doba znovu od převzetí nové věci. Totéž platí, dojde-li k výměně součástky, na kterou byla poskytnuta záruka.

(3) Jakákoliv ujednání mezi prodávajícím a kupujícím, uzavřená před uplatněním práva z odpovědnosti za vadu prodané věci, pokud by v jejich důsledku toto právo zaniklo nebo bylo omezeno, jsou neplatná.

Hlava třetí

DAROVACÍ SMLOUVA

§ 628

(1) Darovací smlouvou dárce něco bezplatně přenechává nebo slibuje obdarovanému a ten dar nebo slib přijímá.

(2) Darovací smlouva musí být písemná, je-li předmětem daru nemovitost, a u movité věci, nedojde-li k odevzdání a převzetí věci při darování.

(3) Neplatná je darovací smlouva, podle níž má být plněno až po dárcově smrti.

§ 629

Dárce je povinen při nabídce daru upozornit na vady, o nichž ví. Má-li věc vady, na které dárce neupozornil, je obdarovaný oprávněn věc vrátit.

§ 630

Dárce se může domáhat vrácení daru, jestliže se obdarovaný chová k němu nebo členům jeho rodiny tak, že tím hrubě porušuje dobré mravy.

Hlava čtvrtá

SMLOUVA O DÍLO

Oddíl první

Obecná ustanovení

§ 631

Smlouvou o dílo zavazuje se objednateli ten, komu bylo dílo zadáno (zhotovitel díla), že je za sjednanou cenu provede na své nebezpečí.

§ 632

Nedojde-li ke zhotovení díla na počkání, zhotovitel je povinen vydat objednateli písemné potvrzení o převzetí objednávky. Potvrzení musí obsahovat označení předmětu díla, a dále jeho rozsah, jakost, cenu za provedení díla a dobu jeho zhotovení.

§ 633

(1) Zhotovitel je povinen dílo provést podle smlouvy, řádně a v dohodnuté době. Je-li pro provedení díla stanovena závazná technická norma, musí provedení odpovídat této normě.

(2) Na obsahu smlouvy a povaze díla závisí, zda je zhotovitel povinen provést je osobně nebo zda je oprávněn dát dílo provést na svoji odpovědnost.

§ 634

(1) Není-li výše ceny sjednána smlouvou nebo stanovena zvláštními předpisy, je třeba poskytnout cenu přiměřenou.

(2) Není-li dohodnuto jinak, platí se cena až po skončení díla. Provádí-li se však dílo po částech nebo vyžaduje-li provedení díla značných nákladů, je ten, komu bylo zadáno, oprávněn požadovat již během provádění díla od objednatele přiměřené zálohy.

§ 635

(1) Byla-li cena dohodnuta podle rozpočtu, nesmí být bez souhlasu objednatele zvýšena. Práce a náklady do rozpočtu nezahrnuté lze účtovat pouze tehdy, schválil-li je objednatel písemně nebo jestliže práce dodatečně písemně objednal.

(2) Došlo-li v době od uzavření smlouvy do jejího splnění ke změně cenového předpisu, podle kterého byla cena dohodnuta, je zhotovitel na to povinen objednatele bez prodlení písemně upozornit a oznámit mu novou cenu.

(3) Objednatel je oprávněn po oznámení nové ceny od smlouvy odstoupit; neodstoupí-li bez zbytečného odkladu od smlouvy, je povinen zaplatit zhotoviteli cenu novou, ledaže ke zvýšení ceny došlo po překročení dohodnuté doby provedení díla.

(4) Odstoupí-li objednatel od smlouvy, je povinen zaplatit zhotoviteli částku připadající na provedenou práci a vzniklé náklady podle původně dohodnuté ceny, pouze měl-li z částečného plnění smlouvy majetkový prospěch.

§ 636

(1) Nelze-li cenu při uzavření smlouvy sjednat pevnou částkou, musí se určit alespoň odhadem. Zjistí-li zhotovitel dodatečně, že bude třeba cenu určenou odhadem podstatně překročit, je povinen na to objednatele bez prodlení písemně upozornit a oznámit mu nově určenou cenu; jinak nemá právo na zaplacení rozdílu v ceně.

(2) Objednatel je oprávněn po oznámení nově určené ceny od smlouvy odstoupit; odstoupí-li od smlouvy, je povinen zaplatit zhotoviteli částku připadající na provedenou práci a vzniklé náklady podle původně určené ceny, jen pokud měl z částečného plnění smlouvy majetkový prospěch. Odstoupením od smlouvy není dotčeno právo objednatele na náhradu škody.

(3) Neodstoupí-li objednatel od smlouvy bez zbytečného odkladu, je povinen zaplatit za poskytnutou službu nově určenou vyšší cenu.

§ 637

(1) Má-li objednatelem dodaný materiál nedostatky, které brání řádnému vyhotovení díla, zhotovitel je povinen na to objednatele bez zbytečného odkladu upozornit. Stejnou povinnost má zhotovitel i tehdy, žádá-li objednatel, aby dílo bylo provedeno podle pokynů, které jsou nevhodné.

(2) Trvá-li objednatel přes upozornění zhotovitele na objednavce, zhotovitel může od smlouvy odstoupit.

§ 638

(1) Je-li k provedení díla nutná součinnost objednatele, je zhotovitel oprávněn určit k tomu přiměřenou lhůtu a po jejím marném uplynutí může od smlouvy odstoupit, upozorní-li na takový následek.

(2) Totéž platí, provádí-li se dílo u objednatele a ten nevykoná potřebná zdravotní a bezpečnostní opatření pro osoby provádějící dílo.

§ 639

Poskytne-li objednatel řádně a včas potřebnou součinnost, avšak zhotovitel v určenou dobu nepřistoupí k provedení díla, náleží mu právo na náhradu nutných nákladů, které mu tím vznikly. Toto právo musí uplatnit u zhotovitele nejpozději do jednoho měsíce od převzetí věci; odstoupí-li z tohoto důvodu od smlouvy, musí je uplatnit nejpozději do jednoho měsíce od

odstoupení; jinak právo zanikne.

§ 640

Bylo-li dílo zmařeno náhodou před dobou splnění, ztrácí zhotovitel nárok na odměnu.

§ 641

(1) I když dílo nebylo provedeno, náleží zhotoviteli sjednaná cena, byl-li ochoten dílo provést a zabránily-li mu v tom okolnosti na straně objednatele. Je však povinen dát si započíst to, co ušetřil neprovedením díla, co vydělal jinak, nebo co úmyslně zameškal vydělat.

(2) Byl-li zhotovitel zdržen v provádění díla okolnostmi na straně objednatele, náleží mu za to přiměřená náhrada.

§ 642

(1) Až do zhotovení díla může objednatel od smlouvy odstoupit; je však povinen zaplatit zhotoviteli částku, která připadá na práce již vykonané, pokud zhotovitel nemůže jejich výsledek použít jinak, a nahradit mu účelně vynaložené náklady.

(2) Objednatel je oprávněn odstoupit od smlouvy i tehdy, je-li zřejmé, že dílo nebude včas hotovo nebo nebude provedeno řádně, a jestliže zhotovitel neučiní nápravu ani v poskytnuté přiměřené lhůtě.

§ 643

(1) Záleží-li provedení díla ve zvláštních osobních vlastnostech zhotovitele, ruší se smlouva jeho smrtí. Dědici zhotovitele se mohou domáhat pouze zaplacení upotřebitelné hmoty připravené na dílo a části odměny přiměřené upotřebitelným výsledkům vykonané práce.

(2) Smrt objednatele sama o sobě smlouvu neruší.

Oddíl druhý

Zvláštní ustanovení o zhotovení věci na zakázku

§ 644

Jde-li o zhotovení věci na zakázku, vznikne objednateli právo, aby mu zhotovitel podle jeho objednávky věc zhotovil, a povinnost zaplatit zhotoviteli cenu za zhotovení věci.

§ 645

(1) Zhotovitel odpovídá za vady, které má věc na zakázku zhotovená při převzetí objednatelem, jakož i za vady, které se vyskytnou po převzetí věci v záruční době. Stejně odpovídá za to, že věc má vlastnosti objednatelem při zakázce vymíněné.

(2) Zhotovitel odpovídá za vady provedené zakázky, jejichž příčinou je vadnost materiálu dodaného objednatelem či nevhodnost jeho pokynů, jestliže objednatel na vadnost materiálu či nevhodnost jeho pokynů neupozornil.

§ 646

(1) Záruční doba je šest měsíců.

(2) U věcí, které jsou určeny k tomu, aby se jich užívalo po delší dobu, stanoví zvláštní předpisy záruční dobu delší než šest měsíců; záruční doba přesahující šest měsíců se může týkat i jen některé součástky. Zhotovitel je povinen vydat objednateli záruční list s vyznačením záruční doby.

(3) U zhotovení stavby je záruční doba tři roky. Prováděcí předpis může stanovit, že u některých částí staveb může být záruční doba kratší, nejméně však osmnáct měsíců.

§ 647

Záruční doba začíná běžet ode dne převzetí věci. Převzal-li objednatel věc až po dni, do kterého měl povinnost ji převzít, běží záruční doba již ode dne, kdy měl tuto povinnost.

§ 648

(1) Jde-li o vadu, kterou lze odstranit, je objednatel oprávněn požadovat bezplatné odstranění vady. Zhotovitel je povinen odstranit vadu bez zbytečného odkladu.

(2) Jde-li o vadu, kterou nelze odstranit a která brání tomu, aby věc mohla být podle objednávky řádně užívána jako věc bez vady, má objednatel právo na zrušení smlouvy. Totéž právo mu přísluší u vad odstranitelných, jestliže pro opětovné vyskytnutí vady po opravě nebo pro větší počet vad nemůže věc řádně užívat. Jde-li o vadu neodstranitelnou, která však nebrání řádnému užívání věci podle objednávky, má objednatel právo na přiměřenou slevu.

§ 649

Práva z odpovědnosti za vady musí být uplatněna u zhotovitele v záruční době; jinak práva zaniknou. Doba od uplatnění práva ze záruky až do provedení opravy se do záruční doby nepočítá. Zhotovitel je povinen vydat objednavateli potvrzení o tom, kdy právo uplatnil, jakož i o provedení opravy a době jejího trvání.

§ 650

(1) Objednavatel je povinen převzít věc nejpozději do jednoho měsíce od uplynutí doby, kdy věc měla být zhotovena, a byla-li věc zhotovena později, do jednoho měsíce od jejího zhotovení. Neučiní-li tak, je povinen zaplatit dohodnutý poplatek za uskladnění.

(2) Po uplynutí šesti měsíců ode dne, kdy byla věc zhotovena, může zhotovitel s věcí volně nakládat. Pokud se mu nepodaří věc zpeněžit nebo jiným způsobem s ní účelně naložit, má zhotovitel právo, aby mu objednatel zaplatil cenu zhotovení díla. Objednatel má právo na vrácení ceny za použitý materiál, který dodal na zhotovení věci. V případě zhotovení stavby má zhotovitel vždy právo na zaplacení ceny za zhotovenou stavbu.

§ 651

Zhotovuje-li se objednateli stavba na objednávku, odpovídá zhotovitel za poškození nebo zničení stavby až do převzetí zhotovené stavby, ledaže by ke škodě došlo i jinak.

Oddíl třetí

Zvláštní ustanovení o smlouvě o opravě a úpravě věci

§ 652

(1) Jde-li o opravu nebo úpravu věci, vznikne objednateli právo, aby mu zhotovitel podle jeho objednávky provedl opravu nebo úpravu věci; zhotoviteli vznikne právo, aby mu objednatel zaplatil cenu za opravu nebo úpravu věci.

(2) Opravou věci je činnost, kterou se zejména odstraňují vady věci, následky jejího poškození nebo účinky jejího opotřebení. Úpravou věci je činnost, kterou se zejména mění povrch věci nebo její vlastnosti.

§ 653

(1) Zhotovitel odpovídá za vady, které má provedená oprava nebo úprava při převzetí věci objednatelem, jakož i za vady, které se vyskytnou po převzetí věci v záruční době.

(2) Zhotovitel odpovídá také za vady, jejichž příčinou je vadnost věci, která má být opravena nebo upravena, či nevhodnost pokynů objednatele, jestliže ho na vadnost věci či nevhodnost pokynů neupozornil.

§ 654

(1) Záruční doba je tři měsíce, není-li sjednána nebo zvláštními předpisy stanovena jinak; u stavebních prací je záruční doba nejméně osmnáct měsíců.

(2) Jestliže účelem opravy nebo úpravy je, aby věc mohla být i nadále po delší dobu užívána, stanoví zvláštní předpisy pro opravu nebo úpravu věci záruční dobu delší než tři měsíce, nebylo-li sjednáno jinak. Záruční doba přesahující tři měsíce se může týkat i jen některé součástky. Zhotovitel je povinen vydat objednateli záruční list s vyznačením záruční doby.

(3) Prohlášením v záručním listě vydaném objednateli může zhotovitel poskytnout záruku přesahující rozsah záruky stanovené v tomto zákoně. V záručním listě určí zhotovitel podmínky a rozsah této záruky.

§ 655

(1) Je-li věc opravena nebo upravena vadně, má objednatel právo na bezplatné odstranění vady. Zhotovitel je povinen vadu odstranit nejdéle v dohodnuté lhůtě. Nelze-li vadu odstranit nebo neodstraní-li ji zhotovitel v dohodnuté lhůtě, anebo vyskytne-li se vada znovu, má objednatel právo na zrušení smlouvy nebo na přiměřené snížení ceny opravy nebo úpravy.

(2) Práva z odpovědnosti za vady musí být uplatněna u zhotovitele v záruční době; jinak zaniknou. Doba od uplatnění práva až po provedení opravy nebo úpravy se do záruční doby nepočítá. Zhotovitel je povinen vydat objednateli potvrzení o tom, kdy právo uplatnil, jakož i o provedení opravy nebo úpravy a o době jejího trvání.

§ 656

(1) Objednatel je povinen vyzvednout si věc nejpozději do jednoho měsíce od uplynutí doby, kdy oprava nebo úprava měla být provedena, a byla-li provedena později, do jednoho měsíce od vyrozumění o jejím provedení. Neučiní-li tak, je povinen zaplatit poplatek za uskladnění.

(2) Nevyzvedne-li si objednatel věc ve lhůtě šesti měsíců ode dne, kdy byl povinen ji vyzvednout, má zhotovitel právo věc prodat. Je-li zhotoviteli známa adresa objednatele a jde-li o věc větší hodnoty, je zhotovitel povinen o zamýšleném prodeji objednatele předem vyrozumět a poskytnout mu přiměřenou dodatečnou lhůtu k vyzvednutí věci.

(3) Dojde-li k prodeji nevyzvednuté věci, vyplatí zhotovitel objednateli výtěžek prodeje po odečtení ceny opravy nebo úpravy, poplatku za uskladnění a nákladů prodeje. Právo na výtěžek prodeje musí objednatel uplatnit u zhotovitele.

Hlava pátá

SMLOUVA O PŮJČCE

§ 657

Smlouvou o půjčce přenechává věřitel dlužníkovi věci určené podle druhu, zejména peníze, a dlužník se zavazuje vrátit po uplynutí dohodnuté doby věci stejného druhu.

§ 658

- (1) Při půjčce peněžité lze dohodnout úroky.
- (2) Při půjčce nepeněžité lze ujednat místo úroků plnění přiměřeného většího množství nebo věci lepší jakosti, zpravidla téhož druhu.

Hlava šestá

SMLOUVA O VÝPŮJČCE

§ 659

Smlouvou o výpůjčce vznikne vypůjčitelovi právo věc po dohodnutou dobu bezplatně užívat.

§ 660

Půjčitel je povinen předat vypůjčitelovi věc ve stavu způsobilém k řádnému užívání. Ustanovení § 617 platí přiměřeně i pro užívání věci.

§ 661

- (1) Vypůjčitel je oprávněn užívat věc řádně a v souladu s účelem, který byl ve smlouvě dohodnut nebo kterému obvykle slouží; je povinen chránit ji před poškozením, ztrátou nebo zničením.
- (2) Není-li dohodnuto jinak, nesmí vypůjčitel přenechat věc k užívání jinému.

§ 662

- (1) Vypůjčitel je povinen věc vrátit, jakmile ji nepotřebuje, nejpozději však do konce stanovené doby zapůjčení.
- (2) Půjčitel může požadovat vrácení věci i před skončením stanovené doby zapůjčení, jestliže vypůjčitel věc neužívá řádně nebo jestliže ji užívá v rozporu s účelem, kterému slouží.

Hlava sedmá

NÁJEMNÍ SMLOUVA

Oddíl první

Obecná ustanovení

§ 663

Nájemní smlouvou pronajímatel přenechává za úplatu nájemci věc, aby ji dočasně (ve sjednané době) užíval nebo z ní bral i užítky.

§ 664

Pronajímatel je povinen přenechat pronajatou věc nájemci ve stavu způsobilém smluvenému užívání, nebo nebyl-li způsob užívání smluven, užívání obvyklému, a v tomto stavu ji svým nákladem udržovat.

§ 665

- (1) Nájemce je oprávněn užívat věc způsobem stanoveným ve smlouvě; nebylo-li dohodnuto jinak, přiměřeně povaze a určení věci. Pronajímatel je oprávněn požadovat přístup k věci za účelem kontroly, zda nájemce užívá věc řádným způsobem.

(2) Nájemce je povinen věc užívat pouze v případě, že tak bylo smlouveno, nebo že neužíváním by byla věc znehodnocena více než jejím užíváním.

§ 666

(1) Nájemce je oprávněn dát pronajatou věc do podnájmu, nestanoví-li smlouva jinak.

(2) Dá-li nájemce věc do podnájmu v rozporu se smlouvou, pronajímatel má právo odstoupit od smlouvy.

§ 667

(1) Změny na věci je nájemce oprávněn provádět jen se souhlasem pronajímatele. Úhradu nákladů s tím spojených může nájemce požadovat jen v případě, že se k tomu pronajímatel zavázal. Nestanoví-li smlouva jinak, je oprávněn požadovat úhradu nákladů až po ukončení nájmu po odečtení znehodnocení změn, k němuž v mezidobí došlo v důsledku užívání věci. Dal-li pronajímatel souhlas se změnou, ale nezavázal se k úhradě nákladů, může nájemce požadovat po skončení nájmu protihodnotu toho, o co se zvýšila hodnota věci.

(2) Provede-li nájemce změny na věci bez souhlasu pronajímatele, je povinen po skončení nájmu uvést věc na své náklady do původního stavu. Hrozí-li v důsledku prováděných změn na věci pronajímateli značná škoda, je pronajímatel oprávněn odstoupit od smlouvy.

§ 668

(1) Nájemce je povinen oznámit pronajímateli bez zbytečného odkladu potřeby oprav, které má provést pronajímatel. Při porušení této povinnosti odpovídá nájemce za škodu tím způsobenou a nemá nároky, které by mu jinak příslušely pro nemožnost nebo omezenou možnost užívat věc pro vady věci, jež nebyly včas pronajímateli oznámeny.

(2) Nájemce je povinen snášet omezení v užívání pronajaté věci v rozsahu nutném pro provedení oprav a udržování věci.

§ 669

Jestliže nájemce vynaložil na věc náklady při opravě, ke které je povinen pronajímatel, má nárok na náhradu těchto nákladů, jestliže oprava byla provedena se souhlasem pronajímatele nebo jestliže pronajímatel bez zbytečného odkladu opravu neobstaral, ačkoli mu byla oznámena její potřeba. Jinak může nájemce požadovat jen to, o co se pronajímatel obohatil.

§ 670

Nájemce je povinen pečovat o to, aby na věci nevznikla škoda. Je povinen dát věc pojistit, jen jestliže to stanoví smlouva.

Oddíl druhý

Nájemné

§ 671

(1) Nájemce je povinen platit nájemné podle smlouvy, jinak nájemné obvyklé v době uzavření smlouvy s přihlédnutím k hodnotě pronajaté věci a způsobu jejího užívání.

(2) Není-li dohodnuto nebo zvláštními předpisy stanoveno jinak, platí se nájemné ze zemědělských nebo lesních pozemků půlročně pozadu 1. dubna a 1. října, při ostatních nájmech měsíčně pozadu.

§ 672

(1) Na zajištění nájemného má pronajímatel nemovitosti zástavní právo k movitým věcem, které jsou na pronajaté věci a patří nájemci nebo osobám, které s ním žijí ve společné domácnosti, s výjimkou věcí vyloučených z výkonu rozhodnutí.

(2) Zástavní právo zanikne, jsou-li věci odstraněny dříve, než byly sepsány soudním vykonavatelem, ledaže by byly odstraněny na úřední příkaz a pronajímatel ohlásí svá práva u soudu do osmi dnů po výkonu. Stěhuje-li se nájemce nebo jsou-li odstraňovány věci, přestože nájemné není zapláceno nebo zajištěno, může pronajímatel zadržet věci na vlastní nebezpečí, do osmi dnů však musí žádat o soupis soudním vykonavatelem, nebo musí věci vydat.

§ 673

Nájemce není povinen platit nájemné, pokud pro vady věci, které nezpůsobil, nemohl pronajatou věc užívat způsobem dohodnutým, nebo nebyl-li způsob užívání dohodnut přiměřeně povaze a určení věci, anebo nemohl-li z uvedených příčin při nájmu zemědělských nebo lesních pozemků docílit žádný výnos.

§ 674

Může-li nájemce užívat pronajatou věc z důvodů uvedených v § 673 pouze omezeně nebo jestliže při nájmu zemědělských nebo lesních pozemků užitky z věci klesly z uvedených důvodů pod polovinu běžného výnosu, má nájemce nárok na přiměřenou slevu z nájemného. Pronajímatel si však musí započíst náklad, který ušetřil, a cenu výhod, které měl z toho, že nájemce věc užíval jen omezeně.

§ 675

Právo na prominutí nebo na poskytnutí slevy z nájemného musí být uplatněno u pronajímatele bez zbytečného odkladu. Právo zanikne, nebude-li uplatněno do šesti měsíců ode dne, kdy došlo ke skutečnostem toto právo zakládajícím.

Oddíl třetí

Skončení nájmu

§ 676

(1) Nájem skončí uplynutím doby, na kterou byl sjednán, nedohodne-li se pronajímatel s nájemcem jinak.

(2) Užívá-li nájemce věci i po skončení nájmu a pronajímatel proti tomu nepodá návrh na vydání věci nebo na vyklizení nemovitosti u soudu do 30 dnů, obnovuje se nájemní smlouva za týchž podmínek, za jakých byla sjednána původně. Nájem sjednaný na dobu delší než rok se obnovuje vždy na rok, nájem sjednaný na dobu kratší se obnovuje na tuto dobu.

§ 677

(1) Zrušit nájemní smlouvu sjednanou na neurčitou dobu lze, nedojde-li k dohodě pronajímatele s nájemcem, pouze výpovědí.

(2) Nájemní smlouvu lze vypovědět při nájmech pozemků patřících do zemědělského půdního fondu nebo lesního půdního fondu⁵) v jednoroční lhůtě, a to ke dni 1. října běžného roku; při nájmech jiných nemovitostí v tříměsíční lhůtě, při nájmu movitých věcí v jednoměsíční lhůtě.

§ 678

Ustanovení o výpovědní době, vyklizení a odevzdání platí pouze tehdy, není-li smlouvou nebo

zvláštními předpisy stanoveno jinak.

§ 679

(1) Nájemce je oprávněn odstoupit od smlouvy kdykoliv, byla-li pronajatá věc předána ve stavu nezpůsobilém ke smluvenému nebo obvyklému užívání, anebo stane-li se později - aniž by nájemce porušil svoji povinnost - nezpůsobilou ke smluvenému nebo obvyklému užívání, stane-li se neupotřebitelnou anebo bude-li mu odňata taková část věci, že by tím byl zmařen účel smlouvy.

(2) Jsou-li místnosti, které byly pronajaty k obývání nebo k tomu, aby se v nich zdržovali lidé, zdraví závadné, má nájemce toto právo i tehdy, věděl-li o tom při uzavření smlouvy. Práva odstoupit od smlouvy se nelze předem vzdát.

(3) Pronajímatel může kdykoli odstoupit od smlouvy, užívá-li nájemce přes písemnou výstrahu pronajatou věc nebo trpí-li užívání věci takovým způsobem, že pronajímateli vzniká škoda, nebo že mu hrozí značná škoda. Nejde-li o byt nebo nebytový prostor, může pronajímatel také odstoupit od smlouvy, jestliže nájemce, ač upomenut, nezaplatil splatné nájemné ani do splatnosti dalšího nájemného, a je-li tato doba kratší než tři měsíce do tří měsíců, nebo jestliže s ohledem na pravomocné rozhodnutí příslušného orgánu je třeba pronajatou věc vyklidit.

§ 680

(1) Zničením pronajaté věci nájemní smlouva zaniká.

(2) Dojde-li ke změně vlastnictví k pronajaté věci, vstupuje nabyvatel do právního postavení pronajímatele a nájemce je oprávněn zprostit se svých závazků vůči dřívějšímu vlastníku, jakmile mu byla změna oznámena nebo nabyvatelem prokázána.

(3) Dojde-li ke změně vlastnictví k nemovité věci, může z tohoto důvodu vypovědět nájemní smlouvu pouze nájemce, a to i tehdy, byla-li smlouva uzavřena na dobu určitou; výpověď však musí podat v nejbližším výpovědním období, pokud je zákonem nebo dohodou stanoveno. Při změně vlastnictví k movité věci může smlouvu vypovědět i nabyvatel.

§ 681

Po podané výpovědi nebo tři měsíce před skončením nájmu a předáním věci je nájemce nemovité věci povinen, není-li dohodnuto jinak, umožnit zájemci o pronajmutí její prohlídku v přítomnosti pronajímatele nebo jeho zástupce. Nájemce nesmí být prohlídkou zbytečně obtěžován.

§ 682

Skončí-li nájem, je nájemce povinen vrátit pronajatou věc ve stavu odpovídajícím sjednanému způsobu užívání věci; nebyl-li způsob užívání výslovně smluven, ve stavu, v jakém ji převzal, s přihlédnutím k obvyklému opotřebení.

§ 683

(1) Došlo-li k poškození nebo nadměrnému opotřebení pronajaté věci v důsledku jejího zneužití, odpovídá nájemce i za škody způsobené osobami, kterým umožnil k pronajaté věci přístup, za náhodu však neodpovídá.

(2) Domáhat se náhrady lze pouze do šesti měsíců od vrácení pronajaté věci; jinak nárok zanikne.

§ 684

Uplatňuje-li třetí osoba k věci práva, jež jsou neslučitelná s právy nájemce, je pronajímatel povinen učinit potřebná právní opatření k jeho ochraně. Jestliže tak pronajímatel v přiměřené lhůtě neučiní, nebo nejsou-li jeho opatření úspěšná, může nájemce odstoupit od smlouvy.

Oddíl čtvrtý

Zvláštní ustanovení o nájmu bytu

§ 685

- (1) Nájem bytu vzniká nájemní smlouvou, kterou pronajímatel přenechává nájemci za nájemné byt do užívání, a to na dobu určitou nebo bez určení doby užívání. Nájemní smlouvu lze sjednat také na dobu výkonu určité práce nájemce.
- (2) U družstevního bytu lze nájemní smlouvu mezi bytovým družstvem a členem bytového družstva uzavřít pouze za podmínek upravených ve stanovách bytového družstva.
- (3) Nájem bytu je chráněn; pronajímatel jej může vypovědět jen z důvodů stanovených v zákoně.
- (4) Byty zvláštního určení jsou byty zvlášť upravené pro bydlení zdravotně postižených osob a byty v domech zvláštního určení.

§ 686

- (1) Nájemní smlouva musí obsahovat označení bytu, jeho příslušenství, rozsah jejich užívání a způsob výpočtu nájemného a úhrady za plnění spojená s užíváním bytu nebo jejich výši. Nájemní smlouva musí mít písemnou formu.
- (2) Není-li doba nájmu dohodnuta, má se za to, že smlouva o nájmu byla uzavřena na dobu neurčitou.

§ 686a

- (1) Pronajímatel je oprávněn při sjednání nájemní smlouvy požadovat, aby nájemce složil peněžní prostředky k zajištění nájemného a úhrady za plnění poskytovaná v souvislosti s užíváním bytu a k úhradě jiných svých závazků v souvislosti s nájmem.
- (2) Výše složených peněžních prostředků nesmí přesáhnout trojnásobek měsíčního nájemného a zálohy na úhradu za plnění poskytovaná v souvislosti s užíváním bytu.
- (3) Nedohodnou-li se pronajímatel s nájemcem jinak, je pronajímatel oprávněn tyto prostředky použít k úhradě pohledávek na nájemném a k úhradě za plnění poskytovaná v souvislosti s užíváním bytu nebo k úhradě jiných dluhů nájemce v souvislosti s nájmem, přiznaných vykonatelným rozhodnutím soudu nebo nájemcem písemně uznaných. Nájemce je povinen po písemné výzvě pronajímatele doplnit peněžní prostředky na původní výši, pokud pronajímatel tyto peněžní prostředky oprávněně čerpal, a to do jednoho měsíce.
- (4) Po skončení nájmu vrátí pronajímatel nájemci nevyčerpané peněžní prostředky s příslušenstvím, a to nejdéle do jednoho měsíce ode dne, kdy nájemce byt vyklidil a předal pronajímateli, nedohodnou-li se jinak.
- (5) Na vyplacení peněžních prostředků má jinak právo strana, které svědčí rozhodnutí soudu nebo jiného veřejného úřadu se stejnými účinky.

Práva a povinnosti z nájmu bytu

§ 687

- (1) Pronajímatel je povinen předat nájemci byt ve stavu způsobilém k řádnému užívání a zajistit nájemci plný a nerušený výkon práv spojených s užíváním bytu.
- (2) V nájemní smlouvě lze sjednat předání bytu ve stavu nezpůsobilém pro řádné užívání, pokud si nájemce s pronajímatelem současně vymezí práva a povinnosti z toho plynoucí, zejména výši a způsob úhrady nákladů na provedení úpravy.
- (3) Nedohodnou-li se pronajímatel s nájemcem jinak, drobné opravy v bytě související s jeho užíváním a náklady spojené s běžnou údržbou hradí nájemce. Pojem drobných oprav a nákladů spojených s běžnou údržbou bytu upravuje zvláštní právní předpis.
- (4) Práva a povinnosti nájemce, který je členem bytového družstva, při opravách a údržbě družstevního bytu a hrazení nákladů s tím spojených, upravují stanovy družstva.

§ 688

- (1) Nájemce má vedle práva užívat byt i právo užívat společné prostory a zařízení domu, jakož i požívat plnění, jejichž poskytování je s užíváním bytu spojeno.
- (2) Nájemce je povinen řádně užívat byt, společné prostory a zařízení domu a řádně požívat plnění, jejichž poskytování je s užíváním bytu spojeno.

§ 689

- (1) Pronajímatel má právo požadovat, aby v bytě žil jen takový počet osob, který je přiměřený velikosti bytu a nebrání tomu, aby všechny osoby mohly řádně užívat byt a žít v hygienicky vyhovujících podmínkách.
- (2) Pronajímatel má právo vyhradit si v nájemní smlouvě souhlas s přijetím další osoby do bytu. To neplatí, jedná-li se o osobu blízkou anebo o další případy zvláštního zřetele hodné.
- (3) Nájemce oznámí pronajímateli písemně a bez zbytečného odkladu změny v počtu, jménech, příjmeních a datech narození osob v bytě, v případě, že lze mít za to, že tato změna potrvá déle než 2 měsíce; nájemce je rovněž povinen oznámit pronajímateli uzavření manželství nebo přechod nájmu. Neučiní-li to nájemce ani do 2 měsíců ode dne, kdy změna nastala, má se za to, že hrubě porušil svoji povinnost.
- (4) Jestliže nájemce ví předem o své dlouhodobé nepřítomnosti v bytě spojené se složitou dosažitelností své osoby, oznámí tuto skutečnost pronajímateli. Současně označí osobu, která po tuto dobu zajistí možnost vstupu do bytu v případě, kdy to bude nezbytně nutné.

§ 690

Nájemci jsou povinni při výkonu svých práv dbát na to, aby v domě bylo vytvořeno prostředí zajišťující ostatním uživatelům domu nerušený výkon jejich práv.

§ 691

Nesplní-li pronajímatel svoji povinnost odstranit závady bránící řádnému užívání bytu nebo jimiž je výkon nájemcova práva ohrožen, má nájemce právo po předchozím upozornění pronajímatele závady odstranit v nezbytné míře a požadovat od něj náhradu účelně vynaložených nákladů. Právo na náhradu musí uplatnit u pronajímatele bez zbytečného odkladu. Právo zanikne, nebylo-li uplatněno do šesti měsíců od odstranění závad.

§ 692

(1) Nájemce je povinen oznámit bez zbytečného odkladu pronajímateli potřebu těch oprav v bytě, které má nést pronajímatel, a umožnit jejich provedení; jinak odpovídá za škodu, která nesplněním této povinnosti vznikla.

(2) Nepostará-li se nájemce o včasné provedení drobných oprav a běžnou údržbu bytu, má pronajímatel právo učinit tak po předchozím upozornění nájemce na svůj náklad sám a požadovat od něj náhradu.

(3) Nájemce je povinen po předchozí písemné výzvě umožnit pronajímateli nebo jím pověřené osobě, aby provedl instalaci a údržbu zařízení pro měření a regulaci tepla, teplé a studené vody, jakož i odpočet naměřených hodnot. Stejně je povinen umožnit přístup k dalším technickým zařízením, pokud jsou součástí bytu a patří pronajímateli.

§ 693

Nájemce je povinen odstranit závady a poškození, které způsobil v domě sám nebo ti, kdo s ním bydlí. Nestane-li se tak, má pronajímatel právo po předchozím upozornění nájemce závady a poškození odstranit a požadovat od nájemce náhradu.

§ 694

Nájemce nesmí provádět stavební úpravy ani jinou podstatnou změnu v bytě bez souhlasu pronajímatele, a to ani na svůj náklad. V případě porušení této povinnosti je pronajímatel oprávněn požadovat, aby nájemce provedené úpravy a změny bez odkladu odstranil.

§ 695

Pronajímatel je oprávněn provádět stavební úpravy bytu a jiné podstatné změny v bytě pouze se souhlasem nájemce. Tento souhlas lze odepřít jen z vážných důvodů. Provádí-li pronajímatel takové úpravy na příkaz příslušného orgánu státní správy, je nájemce povinen jejich provedení umožnit; jinak odpovídá za škodu, která nesplněním této povinnosti vznikla.

Nájemné a úhrada za plnění poskytovaná s užíváním bytu

§ 696

(1) Nájemné při uzavírání nájemní smlouvy nebo změna nájemného v průběhu trvání nájemního vztahu se sjednává dohodou mezi pronajímatelem a nájemcem, nestanoví-li tento zákon nebo zvláštní právní předpis jinak.

(2) Nedošlo-li ke sjednání nájemného dohodou, může pronajímatel písemně navrhnout nájemci zvýšení nájemného. Souhlasí-li nájemce s návrhem na zvýšení nájemného, zvyšuje se nájemné počínaje třetím kalendářním měsícem od doručení návrhu. Nesdělí-li nájemce pronajímateli písemně do dvou měsíců od doručení návrhu, že se zvýšením nájemného souhlasí, má pronajímatel právo navrhnout ve lhůtě dalších tří měsíců, aby výši nájemného určil soud. Soud na návrh pronajímatele rozhodne o určení nájemného, které je v místě a čase obvyklé. Výši nájemného soud určí ke dni podání návrhu soudu.

(3) Soud může rozhodnout podle odstavce 2 také v případě nájmu, kde bylo nájemné sjednáno dohodou, a jde o nájem na dobu neurčitou, jestliže došlo k podstatné změně okolností, z nichž při sjednávání nájemného pronajímatel nebo nájemce vycházel.

(4) Navrhuje-li nájemce snížení nájemného, použijí se ustanovení odstavců 2 a 3 obdobně.

(5) Ustanovení odstavců 2 až 4 se nepoužije pro určení nájemného u družstevního bytu.

(6) Nedohodne-li se pronajímatel s nájemcem jinak, způsob výpočtu úhrady za plnění poskytovaná s užíváním bytu a způsob jejich placení stanoví zvláštní právní předpis.

§ 697

Nezaplatí-li nájemce nájemné nebo úhradu za plnění poskytovaná s užíváním bytu do pěti dnů po její splatnosti, je povinen zaplatit pronajímateli poplatek z prodlení.

§ 698

(1) Nájemce má právo na přiměřenou slevu z nájemného, dokud pronajímatel přes jeho upozornění neodstraní v bytě nebo v domě závadu, která podstatně nebo po delší dobu zhoršuje jejich užívání. Právo na přiměřenou slevu z nájemného má nájemce i tehdy, jestliže nebyla poskytována plnění spojená s užíváním bytu nebo byla poskytována vadně, a jestliže se v důsledku toho užívání bytu zhoršilo.

(2) Stejně právo má nájemce, jestliže stavebními úpravami v domě se podstatně nebo po delší dobu zhorší podmínky užívání bytu nebo domu.

(3) Nájemce má právo na přiměřenou slevu z úhrady za plnění poskytovaná s užíváním bytu, pokud je pronajímatel řádně a včas neposkytuje.

§ 699

Právo na slevu z nájemného nebo z úhrady za plnění poskytovaná s užíváním bytu je třeba uplatnit u pronajímatele bez zbytečného odkladu. Právo zanikne, nebylo-li uplatněno do šesti měsíců od odstranění závad.

Společný nájem bytu

§ 700

(1) Byt může být ve společném nájmu více osob. Společní nájemci mají stejná práva a povinnosti.

(2) Společný nájem vzniká též dohodou mezi dosavadním nájemcem, další osobou a pronajímatelem.

(3) U družstevního bytu může společný nájem vzniknout jen mezi manžely.

§ 701

(1) Běžné věci, týkající se společného nájmu bytu, může vyřizovat každý ze společných nájemců. V ostatních věcech je třeba souhlasu všech; jinak je právní úkon neplatný.

(2) Z právních úkonů týkajících se společného nájmu bytu jsou oprávněni a povinni všichni společní nájemci společně a nerozdílně.

§ 702

(1) Dojde-li mezi společnými nájemci k neshodě o právech a povinnostech vyplývajících ze společného nájmu bytu, rozhodne na návrh některého z nich soud.

(2) Soud může v případech zvláštního zřetele hodných na návrh společného nájemce zrušit právo společného nájmu bytu, vznikne-li jím nezaviněný stav, který brání společnému užívání bytu společnými nájemci. Zároveň určí, který ze společných nájemců nebo kteří z nich budou byt dále užívat.

Společný nájem bytu manžely

§ 703

(1) Jestliže se za trvání manželství manželé nebo jeden z nich stanou nájemci bytu, vznikne společný nájem bytu manžely.

(2) Vznikne-li jen jednomu z manželů za trvání manželství právo na uzavření smlouvy o nájmu družstevního bytu, vznikne se společným nájmem bytu manžely i společné členství manželů v družstvu; z tohoto členství jsou oba manželé oprávněni a povinni společně a nerozdílně.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 neplatí, jestliže manželé spolu trvale nežijí.

§ 704

(1) Stal-li se některý z manželů nájemcem bytu před uzavřením manželství, vznikne oběma manželům společný nájem bytu uzavřením manželství.

(2) Totéž platí, vzniklo-li před uzavřením manželství některému z manželů právo na uzavření smlouvy o nájmu družstevního bytu.

§ 705

(1) Nedohodnou-li se rozvedení manželé o nájmu bytu, soud na návrh jednoho z nich rozhodne, že se zrušuje právo společného nájmu bytu. Současně určí, který z manželů bude byt dále užívat jako nájemce.

(2) Nabyli-li práva na uzavření smlouvy o nájmu družstevního bytu jeden z rozvedených manželů před uzavřením manželství, zanikne právo společného nájmu bytu rozvodem; právo byt užívat zůstane tomu z manželů, který nabyl práva na nájem bytu před uzavřením manželství. V ostatních případech společného nájmu družstevního bytu rozhodne soud, nedohodnou-li se rozvedení manželé, na návrh jednoho z nich o zrušení tohoto práva, jakož i o tom, kdo z nich bude jako člen družstva dále nájemcem bytu; tím zanikne i společné členství rozvedených manželů v družstvu.

(3) Při rozhodování o dalším nájmu bytu vezme soud zřetel zejména na zájmy nezletilých dětí a stanovisko pronajímatele.

§ 705a

Vztahy k nájemnímu bytu v registrovaném partnerství

(1) Osoba, která uzavřela registrované partnerství^{1a}) (dále jen "partnerství"), má po dobu trvání partnerství právo užívat byt, jenž je v nájmu druhého partnera a práva s tím spojená (§ 688).

(2) Uzavřením partnerství nevzniká společný nájem bytu (družstevního bytu), jehož nájemcem je jeden z partnerů. Stejně tak společný nájem bytu nevzniká, pokud se stane jeden z partnerů^{1a}) nájemcem bytu (družstevního bytu) za trvání partnerství. Ustanovení umožňující vznik společného nájmu bytu dohodou (§ 700) tím nejsou dotčena.

(3) Zrušením, popřípadě vyslovením neplatnosti nebo neexistence partnerství, zaniká právo partnera^{1a}), který není nájemcem bytu, tento byt nadále užívat.

Přechod nájmu bytu

§ 706

(1) Zemře-li nájemce a nejde-li o společný nájem bytu, přejdou práva a povinnosti z nájmu na osobu, která žila v bytě s nájemcem ke dni jeho smrti ve společné domácnosti a nemá vlastní byt. Je-li touto osobou někdo jiný než nájemcův manžel, partner, rodič, sourozenec, zeť, snacha, dítě nebo vnuk, přejdou na ni práva a povinnosti z nájmu, jen pokud pronajímatel s jejím bydlením v bytě souhlasil. Pro souhlas se vyžaduje písemná forma.

(2) Nájem bytu po jeho přechodu podle odstavce 1 skončí nejpozději uplynutím 2 let od okamžiku přechodu nájmu. Toto ustanovení se nepoužije v případě, že osoba, na kterou nájem přešel, dosáhla k okamžiku přechodu nájmu věku 70 let. Stejně tak se toto ustanovení nepoužije v případě, že osoba, na kterou nájem přešel, nedosáhla k okamžiku přechodu nájmu věku 18 let; v takovém případě skončí nájem nejpozději dnem, kdy tato osoba dosáhne věku 20 let, pokud se pronajímatel s nájemcem nedohodnou jinak.

(3) Splňuje-li více osob podmínky pro přechod nájmu, přejdou práva a povinnosti z nájmu na všechny společně a nerozdílně. Je-li však mezi těmito osobami nájemcovo dítě, přejdou práva a povinnosti z nájmu na ně.

(4) Každá osoba splňující podmínky pro přechod nájmu může do jednoho měsíce od smrti nájemce písemně oznámit pronajímateli, že v nájmu nechce pokračovat; dnem oznámení její nájem zaniká.

(5) Jestliže zemře nájemce družstevního bytu a nejde-li o byt ve společném nájmu manželů, přechází smrtí nájemce jeho členství v družstvu a nájem bytu na toho dědice, kterému připadl členský podíl.

§ 707

(1) Zemře-li jeden z manželů, kteří byli společnými nájemci bytu, stane se jediným nájemcem pozůstalý manžel.

(2) Jde-li o byt družstevní, zanikne smrtí jednoho z manželů společný nájem bytu manžely. Bylo-li právo na družstevní byt nabyto za trvání manželství, zůstává členem družstva pozůstalý manžel a jemu náleží členský podíl; k tomu přihlédne soud v řízení o dědictví. Jestliže zemřel manžel, který nabyl právo na družstevní byt před uzavřením manželství, přechází jeho smrtí členství v družstvu a nájem družstevního bytu na toho dědice, jemuž připadl členský podíl. Jde-li o více předmětů nájmu, může členství zůstavitele přejít na více dědiců.

(3) Zemře-li jeden ze společných nájemců, přechází jeho právo na ostatní společné nájemce.

§ 708

Ustanovení § 707 odst. 1 a 3 platí i v případě, jestliže nájemce opustí trvale společnou domácnost.

§ 709

Ustanovení § 703 až 707 neplatí pro byty zvláštního určení.

Zánik nájmu bytu

§ 710

(1) Nájem bytu zanikne písemnou dohodou mezi pronajímatelem a nájemcem, písemnou výpovědí nebo jiným způsobem stanoveným tímto zákonem.

(2) V písemné výpovědi musí být uvedena lhůta, kdy má nájem skončit. Výpovědní lhůta nesmí být kratší než tři měsíce a musí skončit ke konci kalendářního měsíce. Výpovědní lhůta začne běžet prvním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž byla výpověď doručena druhému účastníkovi, pokud není dále stanoveno jinak.

(3) V případě, že nájem bytu byl sjednán na dobu určitou, skončí také uplynutím této doby. Pokud smlouva nestanoví jinak, na nájem bytu nelze použít ustanovení o obnovení nájmu (§ 676 odst. 2).

(4) Nájem bytu, který byl sjednán na dobu výkonu určité práce, skončí posledním dnem kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž nájemce přestal tyto práce vykonávat, aniž k tomu měl vážný důvod.

(5) Přestane-li nájemce vykonávat určité práce, na které je vázán nájem bytu, z důvodů spočívajících v jeho věku nebo zdravotním stavu nebo z jiného vážného důvodu, skončí nájem bytu uplynutím dvou let ode dne, kdy nájemce přestal určité práce vykonávat.

§ 711

(1) Pronajímatel může vypovědět nájem pouze z důvodů uvedených v zákoně.

(2) Pronajímatel může vypovědět nájem bez přivolení soudu:

a) jestliže nájemce nebo ti, kdo s ním bydlí, přes písemnou výstrahu hrubě porušují dobré mravy v domě;

b) jestliže nájemce hrubě porušuje své povinnosti vyplývající z nájmu bytu, zejména tím, že nezaplatil nájemné a úhradu za plnění poskytovaná s užíváním bytu ve výši odpovídající trojnásobku měsíčního nájemného a úhrady za plnění poskytovaná s užíváním bytu nebo nedoplnil peněžní prostředky podle § 686a odst. 3;

c) má-li nájemce dva nebo více bytů, vyjma případů, že na něm nelze spravedlivě požadovat, aby užíval pouze jeden byt;

d) neužívá-li nájemce byt bez vážných důvodů nebo byt bez vážných důvodů užívá jen občas;

e) jde-li o byt zvláštního určení a nájemce není zdravotně postižená osoba; toto ustanovení se nepoužije, pokud nájemce dovršil 70 let věku.

(3) Výpověď musí být nájemci doručena. V písemné výpovědi musí být uveden důvod výpovědi, výpovědní lhůta (§ 710 odst. 2) a poučení nájemce o možnosti podat do 60 dnů žalobu na určení neplatnosti výpovědi k soudu. Nájemce je povinen byt vyklidit do 15 dnů ode dne zajištění přístřeší.

(4) Nájemce není povinen byt vyklidit, pokud podá ve lhůtě šedesáti dnů ode dne doručení výpovědi žalobu na určení neplatnosti výpovědi a řízení není ukončeno pravomocným rozhodnutím soudu.

§ 711a

(1) Pronajímatel může vypovědět nájem pouze s přivolením soudu v těchto případech:

a) potřebuje-li pronajímatel byt pro sebe, manžela, pro své děti, vnuky, zetě nebo snachu, své rodiče nebo sourozence;

b) je-li potřebné z důvodu veřejného zájmu s bytem nebo s domem naložit tak, že byt nelze užívat nebo vyžaduje-li byt nebo dům opravy, při jejichž provádění nelze byt nebo

dům delší dobu užívat;

c) jde-li o byt, který souvisí stavebně s prostory určenými k provozování obchodu nebo jiné podnikatelské činnosti a nájemce nebo vlastník těchto nebytových prostorů chce tento byt užívat.

(2) Písemná výpověď pronajímatele musí být doručena nájemci. V písemné výpovědi musí být uveden důvod výpovědi a výpovědní lhůta (§ 710 odst. 2). Jestliže soud přivolí k výpovědi z nájmu bytu, určí současně délku výpovědní lhůty a rozhodne o povinnosti byt vyklidit. Výpovědní lhůta počne běžet až prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po právní moci rozhodnutí soudu.

(3) V případě výpovědi dané z důvodů uvedených v odstavci 1 je pronajímatel povinen uhradit nájemci nezbytné stěhovací náklady, pokud nedojde k jiné dohodě.

(4) Jestliže pronajímatel bez vážných důvodů nevyužil vyklizeného bytu k účelu, pro který vypověděl nájem bytu, může soud na návrh nájemce rozhodnout, že pronajímatel je povinen dodatečně uhradit nájemci, který byt uvolnil, stěhovací náklady a další náklady spojené s potřebnou úpravou náhradního bytu. Soud může dále uložit pronajímateli, aby nájemci uhradil rozdíl ve výši nájemného z dosavadního bytu a z bytu náhradního, až za dobu pěti let, počínaje měsícem, v němž se nájemce přestěhoval do náhradního bytu, nejdéle však do doby, kdy nájemce ukončil nájem náhradního bytu. Právo nájemce na úhradu rozdílu v nájemném se v období pěti let nepromlčí. Jiné nároky nájemce tím nejsou dotčeny. Dále soud může na návrh toho, kdo poskytl bytovou náhradu, uložit pronajímateli, aby mu uhradil přiměřenou náhradu.

(5) Má-li nájemce právo na bytovou náhradu, je povinen byt vyklidit do 15 dnů po zajištění odpovídající bytové náhrady.

§ 712

(1) Bytovými náhradami jsou náhradní byt a náhradní ubytování.

(2) Náhradním bytem je byt, který podle velikosti a vybavení zajišťuje lidsky důstojné ubytování nájemce a členů jeho domácnosti. Skončí-li nájemní poměr výpovědí pronajímatele z důvodů podle § 711a odst. 1 písm. a), b) a c), má nájemce právo na náhradní byt, který je podle místních podmínek zásadně rovnocenný bytu, který má vyklidit (přiměřený náhradní byt). Soud může na návrh pronajímatele z důvodů zvláštního zřetele hodných rozhodnout, že nájemce má právo na náhradní byt o menší podlahové ploše než vyklizovaný byt.

(3) V případech podle § 705 odst. 2 věty první postačí rozvedenému manželovi, který je povinen byt vyklidit, poskytnout náhradní ubytování; soud však z důvodů zvláštního zřetele hodných rozhodne, že rozvedený manžel má právo na náhradní byt. V případech podle § 705 odst. 1 a odst. 2 věta druhá má rozvedený manžel právo na náhradní byt; soud může, jsou-li proto důvody zvláštního zřetele hodné, rozhodnout, že rozvedený manžel má právo jen na náhradní ubytování.

(4) Náhradním ubytováním se rozumí byt o jedné místnosti nebo pokoj ve svobodárně nebo podnájem v zařízené nebo nezařízené části bytu jiného nájemce.

(5) Skončí-li nájemní poměr výpovědí pronajímatele podle § 711, stačí při vyklizení poskytnout přístřeší. Přístřeším se rozumí dočasné ubytování do doby, než si nájemce opatří řádné ubytování a prostor k uskladnění jeho bytového zařízení a ostatních věcí

domácí a osobní potřeby, nejdéle však na dobu 6 měsíců.

(6) Společní nájemci mají nárok jen na jednu bytovou náhradu.

§ 712a

V období mezi skončením nájemního poměru a posledním dnem lhůty k vyklizení bytu mají pronajímatel a osoba, jejíž nájemní poměr skončil, práva a povinnosti v rozsahu odpovídajícím ustanovením § 687 až 699 a přiměřeně § 700 až § 702 odst. 1.

§ 713

(1) Jestliže byt zvláštního určení po smrti nájemce nebo po rozvodu jeho manželství užívají dále manžel, bývalý manžel nebo osoby uvedené v § 706 odst. 1, nejsou povinny se z bytu vystěhovat, dokud jim není zajištěna přiměřená bytová náhrada.

(2) Jestliže byt, ke kterému byl sjednán nájem na dobu výkonu určité práce, užívá po smrti nájemce osoba blízká, má právo v bytě bydlet. Vyzve-li ji však pronajímatel, aby byt vyklidila, je povinna tak učinit do tří měsíců ode dne doručení této výzvy. V případě smrti nájemce, k níž došlo v souvislosti s výkonem této práce, není tato osoba povinna se vystěhovat, dokud jí není zajištěna přiměřená bytová náhrada.

(3) Povinnost zajištění bytové náhrady podle odstavců 1 a 2 zaniká po uplynutí 2 let od smrti nájemce nebo po rozvodu jeho manželství a osoby užívající byt jsou povinny byt vyklidit.

(4) Pokud byt zvláštního určení užívá osoba zdravotně postižená nebo osoba, která dovršila 70 let věku, ustanovení odstavce 3 se nepoužije.

§ 714

Zánikem členství osoby v bytovém družstvu zanikne její nájem bytu. Osoba, jejíž nájem bytu zanikl, není povinna se z bytu vystěhovat, pokud jí není zajištěna bytová náhrada za podmínek uvedených v § 712 odst. 2 a 3, popřípadě poskytnuto přístřeší za podmínek uvedených v § 712 odst. 5. Vrácení členského podílu se může člen domáhat teprve po vystěhování z bytu, a to ve lhůtě dané stanovami družstva.

Úprava práv nájemců při vzájemné výměně bytu

§ 715

Se souhlasem pronajímatelů se mohou nájemci dohodnout o výměně bytu. Souhlas i dohoda musí mít písemnou formu.

§ 716

(1) Právo na splnění dohody o výměně bytu musí být uplatněno u soudu do tří měsíců ode dne, kdy byl s dohodou vysloven souhlas; jinak právo zanikne.

(2) Nastanou-li dodatečně u některého z účastníků takové závažné okolnosti, že není možno splnění dohody na něm spravedlivě požadovat, může od dohody odstoupit; musí však tak učinit bez zbytečného odkladu. Povinnost k náhradě škody tím není dotčena.

Oddíl pátý

Nájem obytných místností v zařízeních určených k trvalému bydlení

§ 717

(1) V zařízeních určených k trvalému bydlení vzniká nájem obytné místnosti nájemní smlouvou uzavřenou mezi pronajímatelem a nájemcem.

(2) Jsou-li na užívání téže místnosti uzavřeny nájemní smlouvy s více nájemci, je každý z nich samostatným nájemcem, a to v rozsahu, který mu byl v dohodě vymezen.

§ 718

Je-li nájemce povinen se z obytné místnosti vystěhovat, stačí mu poskytnout náhradní ubytování, pokud nájemní smlouvou nebylo účastníky dohodnuto něco jiného. V případě, že nájem obytné místnosti skončil z důvodů, pro které lze vypovědět nájem bytu podle § 711 odst. 2, stačí při vyklizení poskytnout přístřeší.

Oddíl šestý

Podnájem bytu (části bytu)

§ 719

(1) Pronajatý byt nebo jeho část lze jinému přenechat do podnájmu na dobu určenou ve smlouvě o podnájmu nebo bez určení doby jen s písemným souhlasem pronajímatele. Není-li splněna tato podmínka, je smlouva neplatná. Porušení této povinnosti se považuje za porušení povinnosti nájemce podle § 711 odst. 2 písm. b). Smlouva o podnájmu musí mít písemnou formu. Nebylo-li dohodnuto jinak, platí, že podnájem lze vypovědět bez uvedení důvodů ve lhůtě podle § 710 odst. 2.

(2) Podnájem sjednaný bez určení doby skončí nejpozději se zánikem nájmu. Byl-li podnájem sjednán na určitou dobu, skončí také uplynutím této doby.

(3) Po skončení podnájmu nemá podnájemce právo na náhradní podnájem.

Oddíl sedmý

Nájem a podnájem nebytových prostor

§ 720

Nájem a podnájem nebytových prostor je upraven zvláštním zákonem.⁶⁾

Oddíl osmý

Zvláštní ustanovení o podnikatelském nájmu věcí movitých

§ 721

(1) Má-li věc, která byla pronajata, vady, pro které ji nelze řádně užívat, nebo které takové užívání ztěžují, má nájemce právo, aby mu byla poskytnuta jiná věc sloužící témuž účelu. Kromě toho má právo na prominutí nájemného nebo na slevu z nájemného za dobu, po kterou věc nemohl pro její vadu řádně užívat buď vůbec, nebo jen za ztížených podmínek.

(2) Právo na prominutí nebo na slevu z nájemného musí být uplatněno u pronajímatele nejpozději do konce doby, na kterou byl nájem sjednán.

§ 722

(1) Za opotřebení věci způsobené řádným užíváním nájemce neodpovídá.

(2) Vzniklé poškození, ztrátu nebo zničení věci je nájemce povinen ohlásit pronajímateli bez zbytečného odkladu. Povinnost nájemce nahradit škodu se řídí ustanoveními tohoto zákona o

odpovědnosti za škodu; nájemce však neodpovídá za škodu, která vznikla tím, že ten, kdo věc pronajal, nesplnil povinnost uloženou ustanovením § 617.

§ 723

(1) Vráti-li nájemce věc po době dohodnuté ve smlouvě, je povinen platit nájemné až do vrácení věci. Je-li nájemce s vrácením věci v prodlení, je povinen zaplatit též poplatek z prodlení.

(2) Jestliže se věc ztratila nebo byla zničena, je nájemce povinen platit nájemné a poplatek z prodlení, bylo-li jeho placení dohodnuto, dokud ztrátu nebo zničení věci pronajímateli neohlásil nebo dokud se o tom pronajímatel jinak nedozvěděl.

Hlava osmá

PŘÍKAZNÍ SMLOUVA

Oddíl první

Obecná ustanovení

§ 724

Příkazní smlouvou se zavazuje příkazník, že pro příkazce obstará nějakou věc nebo vykoná jinou činnost.

Povinnosti příkazníka

§ 725

Příkazník je povinen jednat při plnění příkazu podle svých schopností a znalostí. Od pokynů příkazcových se příkazník může odchýlit jen tehdy, je-li to nezbytné v zájmu příkazce a nemůže-li včas obdržet jeho souhlas; jinak odpovídá za škodu.

§ 726

Příkazník je povinen provést příkaz osobně. Svěřil-li provedení příkazu jinému, odpovídá, jako by příkaz prováděl sám; dovolil-li však příkazce, aby si ustanovil zástupce, nebo byl-li tento nezbytně nutný, odpovídá příkazník pouze za zavinění při volbě zástupce.

§ 727

Příkazník je povinen podat příkazci na jeho žádost všechny zprávy o postupu plnění příkazu a převést na příkazce všechny užitek z provedeného příkazu; po provedení příkazu předloží příkazci vyúčtování.

Povinnosti příkazce

§ 728

Příkazce je povinen, není-li jinak dohodnuto, poskytnout příkazníkovi předem na jeho žádost přiměřené prostředky nezbytné ke splnění příkazu a nahradit příkazníkovi potřebné a užitečné náklady vynaložené při provádění příkazu, a to i když se výsledek nedostavil.

§ 729

(1) Příkazce je dále povinen nahradit příkazníkovi kromě zaviněné škody i tu škodu, která

vznikla v souvislosti s výkonem příkazu.

(2) Utrpí-li příkazník při výkonu příkazu škodu jen náhodou, může se domáhat náhrady pouze tehdy, zavázal-li se provést příkaz bezplatně; nedostane však více, než by mu náleželo jako obvyklá odměna, kdyby byla sjednána.

§ 730

(1) Příkazce je povinen poskytnout příkazníkovi odměnu pouze tehdy, jestliže byla dohodnuta nebo je obvyklá, zejména vzhledem k povolání příkazníka.

(2) Příkazce je povinen poskytovat odměnu, i když výsledek nenastal, ledaže nezdar jednání byl způsoben porušením povinnosti příkazníka.

Zánik příkazní smlouvy

§ 731

Pro zánik příkazní smlouvy se použijí přiměřeně ustanovení o zániku plné moci (§ 33b).

§ 732

Zanikla-li příkazní smlouva odvoláním, je příkazce povinen nahradit příkazníku náklady vzniklé do odvolání, utrpěnou škodu a přísluší-li příkazníkovi odměna, i její část odpovídající provedené práci. To platí i tehdy, bylo-li dokončení příkazního jednání zmařeno náhodou, ke které nedal příkazník podnět.

Oddíl druhý

Smlouva o obstarání věci

§ 733

Smlouvou o obstarání věci se obstaratel zavazuje objednateli obstarat určitou věc. Obstaratel má právo věc obstarat i prostřednictvím jiné osoby. Objednatel je povinen obstarateli za obstarání věci poskytnout odměnu.

§ 734

O uzavření smlouvy musí obstaratel vydat objednateli písemné potvrzení, ve kterém musí být uveden předmět obstarání, jeho cena a doba obstarání.

§ 735

Objednatel může až do obstarání věci od smlouvy odstoupit; musí však obstarateli nahradit účelně vynaložené náklady a jinou újmu vzniklou obstarateli, pokud jí obstaratel nemohl zabránit. Tím není dotčen nárok na uplatnění práv vyplývajících z prodlení nebo z vadného plnění obstaratele.

§ 736

Obstaratel je povinen při obstarávání dbát pokynů objednatele; odchýlit se od nich může pouze tehdy, je-li to v zájmu objednatele nevyhnutelné a nemůže-li včas dosáhnout jeho souhlasu.

Oddíl třetí

Smlouva o obstarání prodeje věci

§ 737

Smlouvou o obstarání prodeje věci vznikne objednateli právo, aby obstaratel převzal od něj do prodeje svěřenou věc a učinil potřebná opatření k prodeji.

§ 738

Smlouva musí být uzavřena písemně. Musí obsahovat zejména předmět prodeje, cenu, za kterou má být předmět prodán, odměnu obstaratele za obstarání prodeje a poplatek pro případ odstoupení od smlouvy před dohodnutou dobou určenou k prodeji věci.

§ 739

(1) Obstaratel má právo na odměnu pouze, byla-li svěřená věc prodána.

(2) Objednatel má právo, aby mu obstaratel vyplatil po srážce odměny částku, za kterou věc prodal.

§ 740

Neprodá-li obstaratel věc do tří měsíců ode dne, kdy mu byla věc svěřena do prodeje, smlouva se ruší, nebylo-li mezi objednatel a obstaratelem dohodnuto jinak. Účastníci se mohou dohodnout, že se po uplynutí stanovené doby prodá věc za nižší cenu.

§ 741

(1) Při prodeji věci svěřené do prodeje odpovídá obstaratel prodeje kupujícímu za vady prodané věci; obstaratel prodeje odpovídá i za to, že prodaná věc má vlastnosti, které obstaratel při prodeji uvedl.

(2) Jinak pro tuto odpovědnost platí obdobně ustanovení týkající se prodeje použitých věcí.

Hlava devátá

JEDNATELSTVÍ BEZ PŘÍKAZU

§ 742

Obstará-li někdo, aniž je k tomu oprávněn, cizí záležitost, aby odvrátil hrozící škodu, je ten, jehož záležitost byla obstarána, povinen nahradit jednateli bez příkazu nutný náklad, i když se výsledek bez zavinění jednajícího nedostavil.

§ 743

(1) Nejde-li o odvrácení hrozící škody, musí ten, kdo chce obstarat záležitost jiného, zpravit jej o tom a vyčkat jeho souhlasu.

(2) Neučiní-li tak a jde-li o záležitost k prospěchu jiného, má jednatel bez příkazu nárok na náhradu nákladů, kterými byl ten, v jehož zájmu jednal, v době skončení jednání obohacen.

§ 744

(1) Kdo zasáhne do záležitostí jiného, aniž by šlo o odvrácení hrozící škody, odpovídá za vzniklou škodu; v rámci této odpovědnosti odpovídá i za náhodu, ledaže by vznikla i bez jeho zásahu.

(2) Totéž platí, zasáhne-li někdo do záležitostí jiného proti jeho projevené vůli.

§ 745

Nemá-li jednatel bez příkazu nárok na náhradu nákladů, je oprávněn vzít si, pokud je to možné, co pořídil svým nákladem.

§ 746

Jednatel bez příkazu je povinen dokončit jednání, podat o něm vyúčtování a převést vše, co při tom získal, na toho, jehož záležitost obstaral.

Hlava desátá

SMLOUVA O ÚSCHOVĚ

§ 747

(1) Smlouvou o úschově vznikne složiteli právo, aby schovatel movitou věc od něj do úschovy převzatou řádně opatroval. Smlouvu o úschově lze uzavřít i tak, že odevzdání i převzetí věci bude zajištěno mechanickými prostředky.

(2) Ve smlouvě lze dohodnout, že schovatel může věc odevzdat do úschovy dalšímu schovateli.

§ 748

Složitel je povinen nahradit schovateli nezbytné náklady, které na věc při jejím opatrování vynaložil; odměnu za úschovu je povinen zaplatit jen tehdy, dohodl-li se tak nebo odpovídá-li to předmětu podnikání schovatele anebo zvyklostem.

§ 749

(1) Schovatel je povinen převzatou věc opatrovat dohodnutým způsobem, a nebyla-li dohoda o způsobu úschovy uzavřena, je povinen ji opatrovat pečlivě, zejména je povinen dát ji pojistit, je-li to obvyklé, a po uplynutí doby úschovy převzatou věc vrátit spolu s tím, co k ní přibylo.

(2) Schovatel je povinen vrátit věc složiteli na požádání i před uplynutím sjednané doby úschovy, ale sám není oprávněn vrátit ji dříve, ledaže věc nemůže pro nepředvídatelnou okolnost bezpečně nebo bez vlastní škody opatrovat.

§ 750

Není-li ujednáno a ani z okolností zřejmé, jak dlouho má být věc v úschově, může složitel kdykoli žádat vrácení věci a schovatel může věc kdykoli vrátit.

§ 751

Použije-li schovatel převzatou věc, umožní-li její použití jinému, dá-li ji bez svolení složitela nebo bez nezbytné potřeby někomu jinému do úschovy, anebo je-li v prodlení s jejím vrácením, odpovídá i za náhodnou škodu, ledaže by tato škoda postihla uschovanou věc i jinak.

§ 752

Složitel je povinen, není-li účastníky dohodnuto jinak, nahradit schovateli škodu vzniklou mu úschovou, jakož i náklad, který schovatel na věc vynaložil pro splnění své povinnosti.

§ 753

Vzájemných práv z úschovy se lze domáhat pouze do šesti měsíců po vrácení věci; jinak zaniknou.

Hlava jedenáctá

SMLOUVA O UBYTOVÁNÍ

§ 754

(1) Ze smlouvy o ubytování vznikne objednateli právo, aby mu ubytovatel poskytl přechodné ubytování na dobu dohodnutou nebo na dobu vyplývající z účelu ubytování v zařízení k tomu určeném (hotely, noclehárny, ubytovny a jiná zařízení).

(2) Za ubytování a služby s ním spojené je objednatel povinen zaplatit ubytovateli cenu ve lhůtách stanovených ubytovacími řády.

§ 755

Ubytovaný má právo užívat prostory, které mu byly k ubytování vyhrazeny, jakož i užívat společné prostory ubytovacího zařízení a používat služeb, jejichž poskytování je s ubytováním spojeno.

§ 756

Ubytovatel je povinen odevzdat ubytovanému prostory vyhrazené mu k ubytování ve stavu způsobilém pro řádné užívání a zajistit mu nerušený výkon jeho práv spojených s ubytováním.

§ 757

Ubytovaný je povinen užívat prostory vyhrazené mu k ubytování a plnění s ubytováním spojená řádně; v těchto prostorách nesmí ubytovaný bez souhlasu ubytovatele provádět žádné podstatné změny.

§ 758

O odpovědnosti ubytovatele za věci vnesené do ubytovacích prostor ubytovaným nebo pro něj platí ustanovení § 433 a 436.

§ 759

(1) Ubytovaný může odstoupit od smlouvy před uplynutím dohodnuté doby; újmu vzniklou ubytovateli předčasným zrušením ubytování je ubytovaný povinen nahradit, pouze nemohl-li ubytovatel újmu zabránit.

(2) Ubytovatel může od smlouvy před uplynutím dohodnuté doby odstoupit, jestliže ubytovaný v ubytovacím zařízení i přes výstrahu hrubě porušuje dobré mravy nebo jinak hrubě porušuje své povinnosti ze smlouvy.

Hlava dvanáctá

SMLOUVY O PŘEPRAVĚ

Oddíl první

Smlouva o přepravě osob

§ 760

Smlouvou o přepravě osob vzniká cestujícimu, který za stanovené jízdné použije dopravní prostředek, právo, aby ho dopravce přepravil do místa určení řádně a včas.

§ 761

Doprovce je povinen starat se při přepravě zejména o bezpečnost a pohodlí cestujících a při hromadné přepravě jim umožnit používání společenských a kulturních zařízení. Podrobnosti upraví přepravní řády.

§ 762

(1) Má-li cestující zavazadlo, přepravuje je dopravce buď společně s ním a pod jeho dohledem, nebo odděleně.

(2) Je-li zavazadlo přepravováno odděleně, je dopravce povinen dbát, aby bylo přepraveno do místa určení nejpozději ve stejnou dobu s cestujícím.

Odpovědnost

§ 763

(1) Při pravidelné přepravě osob stanoví přepravní řády, jaká práva má cestující vůči dopravci, jestliže přeprava nebyla provedena včas.

(2) Při nepravidelné přepravě osob je dopravce povinen nahradit škodu vzniklou cestujícímu tím, že přeprava nebyla provedena včas; podmínky a rozsah náhrady stanoví přepravní řády.

(3) Práva podle odstavců 1 a 2 musí cestující uplatnit u dopravce bez zbytečného odkladu; nebyla-li práva uplatněna nejpozději do šesti měsíců, zaniknou.

§ 764

(1) Vznikne-li cestujícímu za přepravy škoda na zdraví nebo škoda na zavazadlech přepravovaných společně s ním či na věcech, které měl u sebe, odpovídá za ni dopravce podle ustanovení o odpovědnosti za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků (§ 427 až 431).

(2) Za škodu způsobenou na zavazadlech přepravovaných odděleně od cestujících odpovídá dopravce podle ustanovení o odpovědnosti při nákladní přepravě.

Oddíl druhý

Smlouva o přepravě nákladu

§ 765

(1) Smlouvou o přepravě nákladu vzniká odesílateli právo, aby mu dopravce za přepravné zásilku přepravil do určeného místa a vydal ji určenému příjemci.

(2) Odesílatel je povinen dopravci na požádání objednávku přepravy písemně potvrdit.

(3) Dopravce je povinen na požádání odesílatele převzetí zásilky písemně potvrdit.

§ 766

(1) Až do vydání zásilky má odesílatel právo dávat za podmínek stanovených přepravními řády dopravci nové příkazy.

(2) Kdy a za jakých podmínek právo dávat dopravci nové příkazy přísluší příjemci, stanoví přepravní řády.

§ 767

Dopravce je povinen provést přepravu s odbornou péčí a ve stanovené lhůtě.

§ 768

(1) Dopravce může užít k provedení přepravy i jiných fyzických nebo právnických osob; přitom odpovídá, jako by přepravu provedl sám.

(2) Provádí-li přepravu společně několik dopravců podle přepravního řádu jako přepravu

sduženou, stanoví přepravní řády, který z dopravců a za jakých podmínek za tuto přepravu odpovídá.

Odpovědnost

§ 769

(1) Dopravce odpovídá za škodu, která vznikla na přepravované zásilce v době od převzetí k přepravě až do vydání, ledaže škoda byla způsobena odesílatelem nebo příjemcem, vadností zásilky, jejího obalu nebo balení, zvláštní povahou zásilky, anebo okolností, kterou nemohl dopravce odvrátit.

(2) Přepravní řády mohou stanovit, za jakých podmínek se má za to, že škoda vznikla některou z příčin uvedených v odstavci 1.

(3) Na škody vzniklé na přepravovaných zásilkách se nevztahují ustanovení § 427 až 431.

§ 770

(1) Při ztrátě nebo zničení zásilky je dopravce povinen nahradit cenu, kterou měla ztracená nebo zničená zásilka v době, kdy byla převzata k přepravě. Kromě toho je povinen nést účelně vynaložené náklady vzniklé v souvislosti s přepravou ztracené nebo zničené zásilky. Při poškození nebo částečné ztrátě zásilky hradí dopravce částku, o kterou byla zásilka znehodnocena; je-li účelné provést opravu, hradí dopravce náklady opravy.

(2) Za jiné škody z nákladní přepravy, než jsou škody na přepravované zásilce, odpovídá dopravce, jen byly-li způsobeny překročením dodací lhůty; podmínky a rozsah náhrady stanoví přepravní řády.

§ 771

Právo na náhradu škody musí odesílatel uplatnit u dopravce do šesti měsíců od vydání zásilky příjemci, nebo jestliže k vydání zásilky nedošlo, do šesti měsíců od převzetí zásilky k přepravě; jinak právo zanikne.

Oddíl třetí

Společná ustanovení ke smlouvám o přepravě

§ 772

Podrobnější úpravu osobní a nákladní přepravy stanoví zvláštní předpisy, zejména přepravní řády a tarify. V rámci této úpravy mohou přepravní řády též převzít ustanovení platná v mezinárodní přepravě pro přepravu vnitrostátní; odpovědnost za škodu na zdraví stanovená tímto zákonem nesmí být omezena.

§ 773

(1) O nevyzvednutých (neodebraných) zásilkách platí ustanovení § 656 odst. 2 a 3.

(2) Přepravní řády mohou stanovit pro vyzvednutí (odebrání) některých zásilek, zejména věcí nebezpečné povahy nebo věcí, které se rychle kazí, lhůty kratší než 6 měsíců.

Hlava třináctá

SMLOUVA ZPROSTŘEDKOVATELSKÁ

§ 774

Zprostředkovatelskou smlouvou se zprostředkovatel zavazuje obstarat zájemci za odměnu uzavření smlouvy a zájemce se zavazuje zprostředkovateli poskytnout odměnu tehdy, byl-li výsledek dosažen přičiněním zprostředkovatele.

§ 775

Zprostředkovateli patří odměna v dohodnuté výši; odměnu je třeba sjednat v souladu s obecně závaznými právními předpisy, jinak je smlouva neplatná podle § 40a.

§ 776

Zprostředkovateli patří kromě odměny náhrada nákladů pouze tehdy, je-li to výslovně dohodnuto; v pochybnostech jen, jestliže mu vznikl nárok na odměnu.

§ 777

Zájemce a zprostředkovatel jsou povinni oznamovat si navzájem všechny důležité okolnosti související se zprostředkováním, zejména okolnosti, které mohou ovlivnit rozhodnutí zájemce uzavřít zprostředkovávanou smlouvu. Zprostředkovatel je oprávněn za zájemce jednat nebo přijímat cokoliv, jen byl-li k tomu zmocněn písemnou plnou mocí.

Hlava čtrnáctá

VKLADY

Obecná ustanovení

§ 778

Smlouva o vkladu vzniká mezi fyzickou nebo právnickou osobou (dále jen "vkladatel") a peněžním ústavem složením vkladu u peněžního ústavu a jeho přijetím peněžním ústavem.

§ 779

Vkladatel má právo na úroky nebo jiné majetkové výhody stanovené peněžním ústavem v souladu s opatřením podle zvláštních předpisů.⁷⁾

§ 780

(1) Vkladatel, a v zákonem stanovených případech i jiná oprávněná osoba, má právo s vkladem nakládat.

(2) Vkladatel může v dohodě s peněžním ústavem vázat (vinkulovat) výplatu vkladu na sdělení hesla nebo na splnění jiné podmínky.

(3) Nezná-li vkladatel heslo, musí prokázat, že mu vklad náleží.

Vklady na vkladních knížkách

§ 781

(1) Přijetí vkladu potvrdí peněžní ústav vkladní knížkou upravenou tak, aby z ní byla zřejmá výše vkladu, jeho změny a konečný stav.

(2) Není-li prokázána jiná výše vkladu, je rozhodný zápis ve vkladní knížce.

§ 782

Vkladní knížka může být vystavena pouze na jméno.

§ 783

- (1) Bez předložení vkladní knížky nelze s vkladem nakládat.
- (2) S vkladem na vkladní knížce na jméno je oprávněn nakládat ten, na jehož jméno, příjmení, adresu a datum narození nebo identifikační znak právnické osoby je vkladní knížka vystavena. S vkladem na cestovní vkladní knížce je však ve stanovených případech oprávněn nakládat každý, kdo předloží vkladní knížku a průkazní lístek.

§ 784

- (1) Při ztrátě nebo zničení vkladní knížky může vkladatel s vkladem nakládat, jen prohlásí-li peněžní ústav na jeho návrh či na návrh toho, kdo má na tom právní zájem, vkladní knížku za umořenou.
- (2) Po umoření vydá peněžní ústav vkladateli novou vkladní knížku nebo na požádání vyplatí celý vklad.
- (3) Prováděcí předpis stanoví postup při umořování vkladních knížek a případy, kdy může peněžní ústav provést výplatu vkladu nebo vydat novou vkladní knížku i bez umoření původní vkladní knížky, je-li oprávněný znám.

§ 785

Jestliže vkladatel po dvacet let s vkladem nenakládal ani nepředložil vkladní knížku na doplnění záznamů, ruší se vkladový vztah uplynutím této doby; vkladatel má právo na výplatu zůstatku zrušeného vkladu.

§ 786

Vkladní listy

- (1) Vkladní list je potvrzením peněžního ústavu o pevném jednorázovém vkladu. Výše vkladu je uvedena na vkladním listu. Jinak se na vkladní list vztahují přiměřeně ustanovení tohoto zákona o vkladních knížkách.
- (2) Vkladní list může být vystaven pouze na jméno.

§ 787

Další formy vkladů

- (1) Peněžní ústav může sjednat s vkladatelem i jiné formy vkladů.
- (2) Pokud není sjednáno něco jiného, vztahují se na tyto jiné formy vkladů přiměřeně ustanovení o vkladních knížkách a vkladních listech.
- (3) Jiné formy vkladů mohou být sjednány pouze na jméno.

Hlava patnáctá zrušeno

Oddíl první zrušeno

§ 788 - § 791 zrušeno

Oddíl druhý zrušeno

§ 792 - § 794 zrušeno

Oddíl třetí zrušeno

§ 795 - § 799 zrušeno

Oddíl čtvrtý zrušeno

§ 800 - § 804 zrušeno

Oddíl pátý zrušeno

§ 805 zrušeno

Oddíl šestý zrušeno

§ 806 - § 815 zrušeno

Oddíl sedmý zrušeno

§ 816 - § 821 zrušeno

Oddíl osmý zrušeno

§ 822 - § 828 zrušeno

Hlava šestnáctá

SMLOUVA O SDRUŽENÍ

§ 829

(1) Několik osob se může sdružit, aby se společně přičinily o dosažení sjednaného účelu.

(2) Sdružení nemají způsobilost k právům a povinnostem.

§ 830

Každý z účastníků je povinen vyvíjet činnost k dosažení sjednaného účelu způsobem stanoveným ve smlouvě a zdržet se jakékoli činnosti, jež by mohla znemožnit nebo ztížit dosažení tohoto účelu.

§ 831

Vedle pracovní činnosti mohou být účastníci sdružení podle smlouvy povinni poskytnout pro účely sdružení peníze nebo jiné věci. Není-li ve smlouvě určena výše, má se za to, že účastníci jsou povinni poskytnout stejné hodnoty.

§ 832

(1) Majetkové hodnoty je účastník povinen poskytnout pro účely smlouvy v době stanovené ve smlouvě, jinak bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy.

(2) Pokud není pověřen některý účastník správou věcí uvedených v odstavci 1, nakládá s nimi za účelem dosažení účelu smlouvy účastník, který je poskytl; je však povinen je oddělit od ostatního svého majetku dohodnutým způsobem nebo způsobem, který sdělí ostatním účastníkům smlouvy o sdružení.

§ 833

Poskytnuté peníze nebo jiné věci určené podle druhu jsou ve spoluvlastnictví všech účastníků v poměru k jejich výši, a to sdělením o jejich oddělení od ostatního majetku účastníka nebo předáním pověřenému účastníku. Věci jednotlivě určené jsou v bezplatném užívání všech účastníků.

§ 834

Majetek získaný při výkonu společné činnosti se stává spoluvlastnictvím všech účastníků.

§ 835

(1) Podíly na majetku získaném společnou činností jsou stejné, není-li smlouvou určeno jinak.

(2) Ze závazků vůči třetím osobám jsou účastníci zavázáni společně a nerozdílně.

§ 836

(1) Není-li ve smlouvě stanoveno jinak, rozhodují účastníci o obstarávání společných věcí jednomyslně.

(2) Má-li podle smlouvy rozhodovat většina hlasů, patří každému účastníku jeden hlas; velikost podílu nerozhoduje.

§ 837

Každý účastník, i když nevykonává správu, má právo přesvědčit se o hospodářském stavu sdružení. Ustanovení smlouvy tomu odporující jsou neplatná.

§ 838

(1) Každý účastník může ze sdružení vystoupit, ne však v nevhodné době a k újmě ostatních účastníků sdružení. Z vážných důvodů však může ze sdružení vystoupit kdykoli, a to i když byla dohodnuta výpovědní lhůta.

(2) Z vážných důvodů lze účastníka ze sdružení vyloučit, a to pouze jednomyslným usnesením ostatních účastníků sdružení, nestanoví-li smlouva jinak.

§ 839

Účastníkovi, který vystoupil nebo byl vyloučen, se vrátí věci vnesené do sdružení. Podíl majetku podle stavu v den vystoupení nebo vyloučení se mu vyplatí v penězích.

§ 840

Účastník, který vystoupil nebo který byl vyloučen, se nezproštuje odpovědnosti za závazky z činnosti sdružení, které vznikly do dne vystoupení nebo vyloučení.

§ 841

Při rozpuštění sdružení mají účastníci nárok na vrácení hodnot poskytnutých k účelu sdružení a vypořádají se mezi sebou o majetek získaný výkonem společné činnosti sdružení způsobem stanoveným ve smlouvě, jinak rovným dílem.

Hlava sedmnáctá

SMLOUVA O DŮCHODU

§ 842

Smlouvou o důchodu se zakládá někomu na doživotně nebo na jinak stanovenou dobu neurčitého trvání právo na vyplácení určitého důchodu.

§ 843

Smlouva o důchodu musí být uzavřena písemně.

§ 844

Právo na důchod nelze převést na jiného. Splatné dávky lze však postoupit.

Hlava osmnáctá

SÁZKA A HRA

§ 845

(1) Výhry ze sázek a her nelze vymáhat; vymáhat nelze ani pohledávky z půjček poskytnutých vědomě do sázky nebo hry. Takové výhry a pohledávky nelze ani platně zajistit.

(2) Los se posuzuje jako sázka nebo hra.

§ 846

Ustanovení § 845 neplatí, jde-li o výherní podnik, který provozuje stát nebo který byl úředně povolen.

Hlava devatenáctá

VEŘEJNÁ SOUTĚŽ

§ 847

Vyhlásí-li fyzická nebo právnická osoba (dále jen "vyhlašovatel soutěže") veřejnou soutěž na určité dílo nebo výkon, musí ve vyhlášení uvést přesné vymezení předmětu a lhůty soutěže, výši cen a ostatní soutěžní podmínky; rovněž musí vyhlásit, kdo, v jaké lhůtě a podle jakých měřítek posoudí splnění podmínek soutěže a provede ocenění.

§ 848

(1) Vyhlašovatel soutěže je povinen poskytnout ceny vyhlášené veřejnou soutěží těm, kteří podle provedeného ocenění splnili podmínky soutěže určené pro udílení cen.

(2) Bylo-li dosaženo výsledku činností několika soutěžících, rozdělí se cena, nebyl-li vyhlášen jiný postup a jestliže nedojde k dohodě, podle toho, v jakém poměru se každý na dosaženém výsledku podílel.

§ 849

(1) Veřejnou soutěž lze odvolat jen ze závažných důvodů. Odvolání se musí provést stejným způsobem, jakým došlo k vyhlášení soutěže, nebo jiným stejně účinným způsobem.

(2) Dojde-li k odvolání veřejné soutěže, vyhlašovatel soutěže je povinen poskytnout přiměřené odškodnění soutěžícím, kteří před odvoláním soutěže její podmínky převážně nebo zčásti již splnili. Na toto právo musí vyhlašovatel soutěže soutěžící při odvolání soutěže upozornit.

Hlava dvacátá

VEŘEJNÝ PŘÍSLIB

§ 850

Veřejným příslibem se zavazuje ten, kdo veřejně prohlásí, že zaplatí odměnu nebo poskytne jiné plnění jednomu nebo několika z blíže neomezeného počtu osob, které splní podmínky stanovené ve veřejném příslibu.

§ 851

Nestanoví-li podmínky veřejného příslibu jinak, obdrží odměnu ten, kdo je nejdříve splní.

§ 852

Splní-li podmínky veřejného příslibu současně několik osob a z jejich obsahu vyplývá, že odměnu má dostat jenom jedna osoba, rozdělí se odměna mezi ně rovným dílem.

Hlava dvacátá první

CESTOVNÍ SMLOUVA

§ 852a

(1) Cestovní smlouvou se provozovatel cestovní kanceláře (dále jen "cestovní kancelář") zavazuje, že zákazníkovi poskytne zájezd⁸) a zákazník se zavazuje, že zaplatí smlouvenou cenu.

(2) Návrh cestovní smlouvy předkládá zákazníkovi cestovní kancelář. Jedno vyhotovení cestovní smlouvy je po jejím uzavření cestovní kancelář povinna předat zákazníkovi. Spolu s cestovní smlouvou je cestovní kancelář povinna předat zákazníkovi doklad o pojištění⁹) vystavený pojišťovnou.

§ 852b

(1) Cestovní smlouva musí být písemná a musí obsahovat

a) označení smluvních stran,

b) vymezení zájezdu, zejména termín jeho zahájení a ukončení, uvedení všech poskytovaných služeb cestovního ruchu, které jsou zahrnuty do ceny zájezdu, místo a dobu jejich trvání; vymezení zájezdu může být nahrazeno odkazem na číslo zájezdu nebo jiné označení v katalogu¹⁰) jen v případě, že katalog obsahuje všechny tyto informace a byl zákazníkovi předán,

c) cenu zájezdu, včetně časového rozvrhu plateb a výši zálohy.

(2) Cestovní smlouva musí rovněž obsahovat

a) způsob, jakým má zákazník uplatnit své nároky plynoucí z porušení právní povinnosti cestovní kanceláře,

b) výši odstupného, které je povinen zákazník cestovní kanceláři uhradit při odstoupení od cestovní smlouvy v případech stanovených tímto zákonem.

(3) Cestovní smlouva musí dále obsahovat,

a) jsou-li součástí zájezdu i další platby za služby, jejichž cena není zahrnuta v ceně zájezdu, údaje o počtu a výši těchto dalších plateb,

b) je-li součástí zájezdu ubytování, jeho polohu, kategorii, stupeň vybavenosti a hlavní charakteristické znaky,

c) je-li součástí zájezdu doprava, druh, charakteristiku a kategorii dopravního prostředku, údaje o trase cesty,

d) je-li součástí zájezdu stravování, jeho způsob a rozsah,

e) je-li realizace zájezdu podmíněna dosažením minimálního počtu zákazníků, výslovné uvedení této skutečnosti a současně lhůtu, ve které nejpozději musí cestovní kancelář zákazníka písemně informovat o zrušení zájezdu z důvodu nedosažení minimálního počtu

zákazníků,

f) jsou-li důvody pro stanovení podmínek, které musí účastník zájezdu splňovat, uvedení těchto podmínek a lhůtu, ve které může zákazník oznámit, že se zájezdu místo něho zúčastní jiná osoba, pokud jsou důvody pro její stanovení.

§ 852c

(1) V cestovní smlouvě lze dohodnout, že cestovní kancelář je oprávněna jednostranným úkonem zvýšit cenu zájezdu, jestliže je zároveň přesně stanoven způsob výpočtu zvýšení ceny. Cena zájezdu uvedená v cestovní smlouvě však nesmí být jednostranně zvýšena během 20 dnů před zahájením zájezdu.

(2) Cenu zájezdu podle odstavce 1 lze zvýšit jen v případě, že dojde ke zvýšení

a) ceny za dopravu včetně cen pohonných hmot, nebo

b) plateb spojených s dopravou, např. letištních a přístavních poplatků, které jsou zahrnuty v ceně zájezdu, nebo

c) směnného kursu české koruny použitého pro stanovení ceny zájezdu v průměru o více než 10 %,

pokud k této změně dojde do jednadvacátého dne před zahájením zájezdu.

(3) Písemné oznámení o zvýšení ceny musí být zákazníkovi odesláno nejpozději 21 dní před zahájením zájezdu, jinak cestovní kanceláři nevznikne právo na zaplacení rozdílu v ceně zájezdu.

§ 852d

(1) Cestovní kancelář je povinna nejpozději 7 dnů před zahájením zájezdu poskytnout zákazníkovi písemně další podrobné informace o všech skutečnostech, které jsou pro zákazníka důležité a které jsou jí známy, pokud nejsou obsaženy již v cestovní smlouvě nebo v katalogu, který byl zákazníkovi předán, zejména

a) upřesnění údajů uvedených v § 852b odst. 3 písm. a) až d), které jsou cestovní kanceláři známy a nejsou obsaženy v cestovní smlouvě nebo v katalogu, který byl zákazníkovi předán,

b) podrobnosti o možnosti kontaktu s nezletilou osobou nebo zástupcem cestovní kanceláře v místě pobytu nezletilé osoby, jde-li o zájezd, jehož účastníkem je nezletilá osoba,

c) jméno, adresa a telefonní číslo osoby, na kterou se zákazník v nesnázích v průběhu zájezdu může obrátit s žádostí o pomoc, zejména místního zástupce cestovní kanceláře a adresu a telefonní číslo zastupitelského úřadu,

d) informace o možnosti uzavřít pojištění pro případ, že zákazníkovi vzniknou náklady v souvislosti s jeho odstoupením od cestovní smlouvy, pokud toto pojištění není zahrnuto v ceně zájezdu.

(2) Je-li cestovní smlouva uzavřena v době kratší než 7 dnů před zahájením zájezdu, musí cestovní kancelář svoji povinnost podle odstavce 1 splnit již při uzavření cestovní smlouvy.

§ 852e

(1) Je-li cestovní kancelář nucena z objektivních důvodů před zahájením zájezdu změnit podmínky smlouvy, může navrhnout zákazníkovi změnu cestovní smlouvy. Pokud navrhovaná změna cestovní smlouvy vede i ke změně ceny zájezdu, musí být v návrhu nová cena uvedena.

(2) Navrhne-li cestovní kancelář změnu cestovní smlouvy podle odstavce 1, má zákazník právo

rozhodnout, zda bude se změnou cestovní smlouvy souhlasit, nebo zda od cestovní smlouvy odstoupí. Pokud zákazník ve lhůtě určené cestovní kanceláří, která nesmí být kratší než 5 dnů od doručení návrhu na změnu cestovní smlouvy zákazníkovi, od smlouvy neodstoupí, má se za to, že s její změnou souhlasí.

§ 852f

(1) Před zahájením zájezdu může zákazník písemně oznámit cestovní kanceláři, že se zájezdu místo něho zúčastní jiná osoba v oznámení uvedená. Dnem doručení oznámení se osoba v něm uvedená stává zákazníkem. Oznámení musí obsahovat prohlášení nového zákazníka, že souhlasí s uzavřenou cestovní smlouvou. V případě, že cestovní smlouva stanoví lhůtu a podmínky podle § 852b odst. 3 písm. f), může tak zákazník učinit jen ve stanovené lhůtě a oznámení musí obsahovat i prohlášení nového zákazníka, že splňuje veškeré podmínky stanovené pro poskytnutí zájezdu.

(2) Původní a nový zákazník společně a nerozdílně odpovídají za zaplacení ceny zájezdu a úhradu nákladů, pokud takové náklady cestovní kanceláři v souvislosti se změnou zákazníka vzniknou.

§ 852g

(1) Zákazník může před zahájením zájezdu od cestovní smlouvy odstoupit. Cestovní kancelář může před zahájením zájezdu od cestovní smlouvy odstoupit jen z důvodu zrušení zájezdu nebo z důvodu porušení povinností zákazníkem.

(2) Odstoupil-li zákazník od cestovní smlouvy podle § 852e odst. 2 nebo odstoupila-li cestovní kancelář od cestovní smlouvy z důvodu zrušení zájezdu před jeho zahájením, má zákazník právo požadovat, aby mu cestovní kancelář na základě nové cestovní smlouvy poskytla jiný zájezd nejméně v kvalitě odpovídající původní cestovní smlouvě, může-li cestovní kancelář takový zájezd nabídnout.

(3) Při uzavření cestovní smlouvy podle odstavce 2 se platby uskutečněné na základě původní cestovní smlouvy považují za platby podle nové cestovní smlouvy. Je-li cena nového zájezdu nižší než již uskutečněné platby podle předchozí věty, je cestovní kancelář povinna tento rozdíl bez zbytečného odkladu zákazníkovi vrátit.

(4) Zruší-li cestovní kancelář zájezd ve lhůtě kratší než 20 dnů před termínem jeho zahájení, je povinna uhradit zákazníkovi pokutu ve výši 10 % z ceny zájezdu. Právo zákazníka na náhradu škody tím není dotčeno.

(5) Cestovní kancelář se může zprostit odpovědnosti za škodu podle odstavce 4 nebo povinnosti zaplatit pokutu jen tehdy, prokáže-li, že ke zrušení zájezdu došlo

a) v souladu s § 852b odst. 3 písm. e),

b) v důsledku neodvratitelné události, které nemohla zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na ni rozumně požadovat.

§ 852h

(1) Není-li důvodem odstoupení zákazníka porušení povinnosti cestovní kanceláře stanovené cestovní smlouvou nebo tímto zákonem nebo odstoupí-li cestovní kancelář od cestovní smlouvy před zahájením zájezdu z důvodu porušení povinnosti zákazníkem, je zákazník povinen zaplatit cestovní kanceláři odstupné ve výši stanovené podle § 852b odst. 2 písm. b) a cestovní kancelář je povinna vrátit zákazníkovi vše, co od něho obdržela na úhradu ceny zájezdu podle zrušené

cestovní smlouvy.

(2) Je-li důvodem odstoupení zákazníka od cestovní smlouvy porušení povinnosti cestovní kanceláře stanovené cestovní smlouvou nebo tímto zákonem nebo nedojde-li k uzavření nové cestovní smlouvy podle § 852g odst. 2, je cestovní kancelář povinna bez zbytečného odkladu vrátit zákazníkovi vše, co od něho obdržela na úhradu ceny zájezdu podle zrušené cestovní smlouvy, aniž by byl zákazník povinen platit cestovní kanceláři odstupné. Právo zákazníka na náhradu škody tím není dotčeno.

§ 852i

(1) Cestovní kancelář odpovídá zákazníkovi za porušení závazků vyplývajících z uzavřené cestovní smlouvy bez ohledu na to, zda tyto závazky mají být splněny cestovní kanceláří nebo jinými dodavateli služeb cestovního ruchu poskytovaných v rámci zájezdu.

(2) Nesplní-li cestovní kancelář své povinnosti vyplývající z cestovní smlouvy nebo tohoto zákona řádně a včas, musí zákazník uplatnit své právo u cestovní kanceláře bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 3 měsíců od skončení zájezdu, nebo v případě, že se zájezd neuskutečnil, ode dne, kdy měl být zájezd ukončen podle cestovní smlouvy, jinak právo zaniká.

(3) Je-li uzavření cestovní smlouvy zprostředkováno jinou cestovní kanceláří nebo cestovní agenturou,¹¹⁾ je lhůta podle odstavce 2 zachována, i pokud tak zákazník učinil řádně a včas u zprostředkující cestovní kanceláře nebo cestovní agentury.

§ 852j

(1) Cestovní kancelář se může odpovědnosti za škodu způsobenou odstoupením od cestovní smlouvy podle § 852g odst. 2 zprostit jen tehdy, prokáže-li, že ke zrušení zájezdu došlo

a) v souladu s § 852b odst. 3 písm. e), nebo

b) v důsledku neodvratitelné události, které nemohla cestovní kancelář zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat.

(2) Cestovní kancelář se může odpovědnosti za škodu způsobenou porušením právní povinnosti zprostit jen tehdy, prokáže-li, že tuto škodu nezavinila ona ani jiní dodavatelé služeb cestovního ruchu poskytovaných v rámci zájezdu a škoda byla způsobena

a) zákazníkem,

b) třetí osobou, která není spojena s poskytováním zájezdu, pokud tuto skutečnost nebylo možné předpokládat nebo byla nevyhnutelná, nebo

c) neodvratitelnou událostí, které nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat.

(3) V případech, kdy vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, umožňuje omezení výše náhrady škody vzniklé z porušení závazku z cestovní smlouvy a toto omezení je uvedeno v cestovní smlouvě v souladu s touto mezinárodní smlouvou, není cestovní kancelář povinna nahradit škodu, za kterou odpovídá, ve výši přesahující omezení uvedené v cestovní smlouvě.

§ 852k

(1) V případech podle § 852j odst. 2 písm. b) a c) je cestovní kancelář povinna poskytnout zákazníkovi v nesnázích rychlou pomoc.

(2) Jestliže po zahájení zájezdu cestovní kancelář neposkytne zákazníkovi služby cestovního

ruchu nebo jejich podstatnou část řádně a včas nebo zjistí, že mu všechny služby cestovního ruchu nebo jejich podstatnou část nebude moci řádně a včas poskytnout, třebaže se k tomu cestovní smlouvou zavázala, je povinna bez zbytečného odkladu a bezplatně provést taková opatření, aby mohl zájezd pokračovat.

(3) Pokud nelze pokračování zájezdu zajistit jinak než prostřednictvím služeb cestovního ruchu nižší kvality než uvedené v cestovní smlouvě, je cestovní kancelář povinna vrátit zákazníkovi rozdíl v ceně.

(4) Jestliže opatření podle odstavce 2 nelze učinit nebo je zákazník nepřijme, musí cestovní kancelář bez zbytečného odkladu vrátit zákazníkovi rozdíl v ceně. V případě, že součástí zájezdu je i doprava, je cestovní kancelář povinna poskytnout zákazníkovi dopravu zpět na místo odjezdu nebo na jiné místo návratu, s nímž zákazník souhlasil, včetně nezbytného náhradního ubytování a stravování. Pokud je doprava uskutečněna jiným dopravním prostředkem, než kterým měla být uskutečněna podle cestovní smlouvy, je cestovní kancelář v případě, že

- a) doprava je uskutečněna za nižší náklady, povinna vrátit rozdíl v ceně, nebo
- b) doprava je uskutečněna za vyšší náklady, povinna rozdíl v ceně uhradit z vlastních prostředků.

ČÁST DEVÁTÁ

ZÁVĚREČNÁ, PŘECHODNÁ A ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

Hlava první

Obecná ustanovení

§ 853

Občanskoprávní vztahy, pokud nejsou zvláště upraveny ani tímto, ani jiným zákonem, se řídí ustanoveními tohoto zákona, která upravují vztahy obsahem i účelem jim nejbližší.

Hlava druhá

Přechodná a zrušovací ustanovení k úpravám účinným od 1. dubna 1964 (zákon č. 40/1964 Sb.)

§ 854

Pokud dále není uvedeno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní vztahy vzniklé před 1. dubnem 1964; vznik těchto právních vztahů, jakož i nároky z nich vzniklé před 1. dubnem 1964 se však posuzují podle dosavadních předpisů.

§ 855

- (1) Občané, kteří byli podle dosavadních předpisů zcela zbaveni svéprávnosti, se po 31. březnu 1964 považují za osoby zbavené podle tohoto zákona způsobilosti k právním úkonům.
- (2) Občané, kteří byli podle dosavadních předpisů částečně zbaveni svéprávnosti, jsou i napříště způsobilí k právním úkonům v rozsahu stanoveném dosavadními předpisy, pokud soud nerozhodne o rozsahu jejich způsobilosti podle ustanovení § 10 odst. 2.

§ 856

(1) Majetková společenství mezi manžely vzniklá podle dřívějších předpisů zanikají dnem 1. dubna 1964. Tímto dnem vznikne bezpodílové spoluvlastnictví manželů ke všemu, co podle tohoto zákona do jejich bezpodílového spoluvlastnictví patří.

(2) Byly-li v zaniklém majetkovém společenství věci, jež nejsou předmětem osobního vlastnictví, vztahují se na ně přiměřeně ustanovení o bezpodílovém spoluvlastnictví manželů.

(3) Pokud zákon č. 140/1961 Sb. (trestní zákon) stanoví, že výrokem o propadnutí majetku zaniká zákonné společenství majetkové, rozumí se tím od 1. dubna 1964 zánik bezpodílového spoluvlastnictví manželů.

§ 857

Nabyli-li před 1. dubnem 1964 právo užívat byt jeden z manželů, vznikne tímto dnem právo společného užívání bytu oběma manželům. Toto právo však nevznikne, jestliže manželé spolu trvale nežijí.

§ 858

(1) Byly-li smlouvy o pojištění osob uzavřeny před účinností tohoto zákona ve prospěch majitele nebo doručitele pojistky, má od 1. dubna 1964 právo na plnění pojištěný (§ 355 odst. 1 ve znění zákona č. 40/1964 Sb.); je-li pojistnou událostí smrt pojištěného, vznikne právo na plnění osobám uvedeným v § 372 ve znění zákona č. 40/1964 Sb.

(2) Pokud se ustanovení § 61 zákona č. 47/1956 Sb., o civilním letectví, dovolává pro pojištění proti následkům odpovědnosti ustanovení § 58 až 60 téhož zákona, rozumí se tím od 1. dubna 1964 ustanovení § 427 až 431 ve znění zákona č. 40/1964 Sb.

§ 859

(1) Při dědění se užije práva platného v den smrti zůstavitele; byla-li však závěť zřízena před 1. dubnem 1964, posuzuje se její platnost podle dosavadních předpisů.

(2) Dnem 1. dubna 1964 zanikají všechna omezení vyplývající ze svěrečnického náhradnictví.

(3) Pokud zákon nestanoví jinak, dědí pozůstalý manžel, který žil se zůstavitelem v době jeho smrti ve společné domácnosti, vedle svého podílu nedoplatky zůstavitelovy odměny za práci a opětvajících se důchodů až do výše jednoměsíčního příjmu.

§ 860

Podle dosavadních předpisů se až do svého zakončení posuzují lhůty a promlčecí doby, které počaly běžet před 1. dubnem 1964.

§ 861

Jde-li o právo na náhradu škody způsobené úmyslně nebo o právo na vrácení neoprávněného majetkového prospěchu získaného úmyslně, platí desetiletá promlčecí doba počítaná ode dne, kdy počala běžet lhůta původní; tohoto ustanovení nelze použít, jde-li o právo, které se již před 1. dubnem 1964 promlčelo podle dosavadních předpisů.

§ 862

Práva a povinnosti ze zástavních práv vzniklých před 1. dubnem 1964 se řídí ustanovením § 495 ve znění zákona č. 40/1964 Sb., pokud nejsou upraveny zvláštními předpisy. To platí i o zástavních právech vzniklých ze smlouvy.

§ 863

Majetkové vypořádání společností zrušených ustanovením § 563 odst. 2 zákona č. 141/1950 Sb. (občanského zákoníku) se řídí nadále těmi předpisy, kterými se řídilo dosud.

§ 864

Zrušují se:

1. občanský zákoník č. 141/1950 Sb. s výjimkou ustanovení § 12 odst. 2, pokud upravuje uzavírání pracovních smluv, a § 22 a 352;
2. zákon č. 126/1946 Sb., o úpravě zemědělských pachtovních poměrů;
3. zákon č. 139/1947 Sb., o rozdělení pozůstalostí se zemědělskými podniky a o zamezení drobení zemědělské půdy;
4. zákon č. 45/1948 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 139/1947 Sb., o rozdělení pozůstalostí se zemědělskými podniky a o zamezení drobení zemědělské půdy;
5. zákon č. 207/1948 Sb., o ochraně pachtýřů zemědělských podniků a pachtýřů zemědělských pozemků;
6. zákon č. 189/1950 Sb., o pojistné smlouvě;
7. zákon č. 63/1951 Sb., o odpovědnosti za škody způsobené dopravními prostředky;
8. zákon č. 65/1951 Sb., o převodech nemovitostí a pronájmech zemědělské a lesní půdy;
9. ustanovení § 18 odst. 2 a § 20 zákona č. 84/1952 Sb., o organizaci peněžnictví;
10. ustanovení § 95 a 96 zákona č. 115/1953 Sb., o právu autorském;
11. ustanovení § 55 odst. 2 písm. a), § 58, § 59 odst. 1 a § 60 zákona č. 47/1956 Sb., o civilním letectví;
12. ustanovení § 50 odst. 6 zákona č. 41/1957 Sb., o využití nerostného bohatství (horního zákona);
13. ustanovení § 32 zákona č. 150/1961 Sb., o náhradách při úrazech a nemocech z povolání;
14. vládní nařízení č. 366/1940 Sb., o plovárnách a koupalištích;
15. vládní nařízení č. 183/1947 Sb., jímž se určují zemědělské výrobní oblasti;
16. vládní nařízení č. 53/1955 Sb., kterým se doplňuje a mění vládní nařízení č. 183/1947 Sb., jímž se určují zemědělské výrobní oblasti;
17. nařízení ministra spravedlnosti č. 157/1950 Sb., kterým se provádějí některá ustanovení občanského zákoníku, ve znění nařízení ministra spravedlnosti č. 37/1955 Sb.;
18. nařízení ministra spravedlnosti č. 179/1950 Sb., o důležitých důvodech k výpovědi chráněných nájmu nebo k jejich zrušení bez výpovědi;
19. vládní vyhláška č. 113/1956 Ú. l., o vybírání nedoplatků nájemného, s výjimkou ustanovení § 5 až 7;
20. vládní vyhláška č. 211/1957 Ú. l., o provádění drobných oprav v bytech;
21. příloha vyhlášky ministerstva financí č. 157/1954 Ú. l., kterou se vydávají pojistné podmínky pro rodinné důchodové pojištění;
22. přílohy 1 až 11 vyhlášky ministerstva financí č. 237/1955 Ú. l., o pojistných podmínkách pro

pojištění majetku a osob sjednávána se Státní pojišťovnou;

23. vyhláška ministra financí č. 206/1957 Ú. l., o vkladních knížkách;

24. vyhláška ministerstva financí č. 33/1958 Ú. l., o pojistných podmínkách pro pojištění majetku a osob sjednávána se Státní pojišťovnou;

25. ustanovení čl. 22 až 25 vyhlášky ministerstva vnitřního obchodu č. 125/1959 Ú. l., o základních předpisech pro práci prodejen.

Hlava třetí

Přechodná ustanovení k úpravám účinným od 1. dubna 1983 (zákon č. 131/1982 Sb.)

§ 865

(1) Pokud není uvedeno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní vztahy vzniklé v době od 1. dubna 1964 do 1. dubna 1983.

(2) Na právní vztahy z bezpodílového spoluvlastnictví manželů, zaniklého v době od 1. dubna 1964 do 1. dubna 1983, užije se ustanovení § 149 odst. 4, pokud k vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví nedošlo dohodou uzavřenou do tří let od 1. dubna 1983, nebo rozhodnutím soudu na návrh podaný do tří let od 1. dubna 1983.

(3) Do doby uvedené v ustanovení § 135a ve znění zákona č. 131/1982 Sb. se započítá i doba, po kterou občan nebo jeho právní předchůdce měl věc nepřetržitě v držbě (§ 135a odst. 1) nebo nepřetržitě vykonával právo odpovídající věcnému břemenu (§ 135a odst. 2) před 1. dubnem 1983; tato doba však neskončí dříve než uplynutím jednoho roku od tohoto dne.

(4) Jde-li o právo dovolat se neplatnosti právního úkonu z důvodu uvedeného v ustanovení § 40a ve znění zákona č. 131/1982 Sb., k němuž došlo před 1. dubnem 1983, neskončí se promlčecí doba dříve, než uplynutím tří let od tohoto dne.

(5) Jde-li o právo na náhradu škody nebo o právo na vydání neoprávněně získaného majetkového prospěchu, platí dvouletá promlčecí doba počítaná ode dne, kdy počala běžet lhůta původní; tohoto ustanovení nelze použít, jde-li o právo, k němuž promlčecí doba uplynula podle dosavadních předpisů.

(6) Na práva a povinnosti z věcných břemen vzniklých před 1. dubnem 1964 vztahují se obdobně ustanovení § 135b a § 135c odst. 3 až 7 ve znění zákona č. 131/1982 Sb.

§ 866

Zvýšení základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí a stanovení hranice, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení, k nimž dojde počínaje 1. dubnem 1983, nedotýká se dohod o srážkách ze mzdy a jiných příjmů (§ 57 ve znění zákona č. 40/1964 Sb.) uzavřených před tímto dnem.

Hlava čtvrtá

Přechodná ustanovení k úpravám účinným od 1. ledna 1989 (zákon č. 188/1988 Sb.)

§ 867

Nárok na náhradu za ztrátu na důchodu, který vznikl před 1. lednem 1989, se posuzuje podle dosavadních předpisů.

Hlava pátá

Přechodná ustanovení k úpravám účinným od 1. ledna 1992 (zákon č. 509/1991 Sb.)

§ 868

Pokud dále není uvedeno jinak, řídí se ustanoveními tohoto zákona i právní vztahy vzniklé před 1. lednem 1992; vznik těchto právních vztahů, jakož i nároky z nich vzniklé před 1. lednem 1992, se však posuzují podle dosavadních předpisů.

§ 869

Odporovat lze právním úkonům učiněným v době tří let před účinností tohoto zákona, pokud důvod odporovatelnosti trval i po účinnosti tohoto zákona; toto právo je však třeba uplatnit do jednoho roku po účinnosti tohoto zákona, jinak zanikne.

§ 870

Podle dosavadních předpisů se až do svého zakončení posuzují lhůty a promlčecí doby, které počaly běžet před účinností tohoto zákona.

§ 871

- (1) Právo osobního užívání bytu a právo užívání jiných obytných místností a místností nesloužících k bydlení vzniklé podle dosavadních předpisů, které trvá ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, se mění dnem účinnosti tohoto zákona na nájem. Společné užívání bytu a společné užívání bytu manžely se mění na společný nájem.
- (2) Právo užívání části bytu se mění na podnájem s tím, že jej nelze vypovědět po dobu jednoho roku od účinnosti tohoto zákona.
- (3) Obdobně to platí u osobního užívání jiných obytných místností a místností nesloužících k bydlení.
- (4) Osobní užívání bytů sloužících k trvalému ubytování pracovníků organizace se mění na nájem služebního bytu, pokud tyto byty splňují kritéria stanovená zákonem pro služební byty; pokud tyto podmínky nejsou splněny, mění se takové osobní užívání na nájem.

§ 872

- (1) Právo osobního užívání pozemku, vzniklé podle dosavadních předpisů, které trvá ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, mění se dnem účinnosti tohoto zákona na vlastnictví fyzické osoby. Ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, tím není dotčeno.
- (2) Vzniklo-li právo osobního užívání stejného nezastavěného pozemku více občanům společně (společným uživatelům), stávají se s účinností tohoto zákona podílovými spoluvlastníky se stejnými podíly.
- (3) Vzniklo-li právo osobního užívání stejného zastavěného pozemku více občanům společně (společným uživatelům zastavěného pozemku), stávají se s účinností tohoto zákona podílovými spoluvlastníky s podíly, jejichž velikost je stejná jako velikost jejich spoluvlastnických podílů ke

stavbě postavené na pozemku ve společném osobním užívání. V případě pochybností určí velikost spoluvlastnických podílů dohoda spoluvlastníků, a nedojde-li k ní, soud na návrh některého z nich.

(4) Vzniklo-li právo osobního užívání k zastavěnému nebo nezastavěnému pozemku manželům, stávají se dnem účinnosti tohoto zákona bezpodílovými spoluvlastníky pozemku, pokud jejich bezpodílové spoluvlastnictví trvá; zaniklo-li, stávají se podílovými spoluvlastníky rovným dílem.

(5) Vzniklo-li přede dnem účinnosti tohoto zákona občanovi právo, aby s ním byla uzavřena dohoda o osobním užívání pozemku, avšak do účinnosti tohoto zákona již nedošlo k dohodě, popřípadě k její registraci pravomocným rozhodnutím státního notářství, vzniká oprávněnému právo na uzavření kupní smlouvy k pozemku, jehož se týkalo rozhodnutí o přidělení pozemku do osobního užívání. Neuplatní-li oprávněný své právo do jednoho roku od účinnosti tohoto zákona, právo zanikne. Nedojde-li k uzavření kupní smlouvy, není dotčeno právo na vydání bezdůvodného obohacení (§ 451 a násl.).

(6) Jde-li o vydržení vlastnického práva k pozemku podle tohoto zákona, kde na základě dosavadních předpisů bylo možné nabýt jen právo na uzavření dohody o osobním užívání pozemků, může si oprávněná osoba započítat dobu, po kterou její právní předchůdce měl pozemek nepřetržitě v držbě i před účinností tohoto zákona.

(7) Vzniklo-li občanovi (občanům) za podmínek uvedených v zákoně č. 52/1966 Sb., o osobním vlastnictví k bytům, ve znění zákona č. 30/1978 Sb., osobní vlastnictví k bytu, mění se dnem účinnosti tohoto zákona osobní vlastnictví na vlastnictví fyzické osoby (fyzických osob); rovněž právo společného osobního užívání pozemku, na němž stojí obytný dům s bytem (byty) ve vlastnictví občana (občanů), mění se dnem účinnosti tohoto zákona na podílové spoluvlastnictví fyzických osob.

(8) Za podmínek stanovených v zákoně č. 52/1966 Sb., o osobním vlastnictví k bytům, ve znění zákona č. 30/1978 Sb., mohou od účinnosti tohoto zákona nabývat byty a nebytové prostory do vlastnictví i právnické osoby.

§ 873

Při dědění se použije právo platné v den smrti zůstavitele. Byla-li však závěť pořízena před účinností tohoto zákona, posuzuje se její platnost podle dosavadních předpisů. To platí i o platnosti vydědění.

§ 874

Práva a povinnosti z omezení převodu nemovitosti, jež vzniklo před účinností tohoto zákona, se řídí dosavadními předpisy.

§ 875

(1) Zájmová sdružení, jež vznikla podle § 360b hospodářského zákoníku, zájmové organizace, jež vznikly podle § 42 zákona č. 162/1990 Sb., o zemědělském družstevnictví, a zájmové organizace a společné zájmové organizace, jež vznikly podle § 35 a 36 zákona č. 176/1990 Sb., o bytovém, spotřebním, výrobním a jiném družstevnictví, se považují za sdružení podle § 20f tohoto zákona. Tato sdružení jsou povinna se registrovat podle § 20i do šesti měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona.

(2) Dosavadní nadace se považují za nadace podle § 20b až 20e tohoto zákona.

§ 876

(1) Vztahy trvalého užívání podle § 70 zákona č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, se posuzují podle dosavadních předpisů až do doby vydání zvláštního zákona.

(2) Hospodářské smlouvy o dočasném užívání majetku za úplatu podle § 348 hospodářského zákoníku se mění od účinnosti tohoto zákona na nájemní smlouvy. Je-li užívání majetku podle § 348 hospodářského zákoníku sjednáno bezúplatně, mění se ode dne účinnosti tohoto zákona na smlouvu o výpůjčce.

§ 877

(1) Ceny, úplaty a jiná peněžitá plnění, která jsou předmětem úpravy podle tohoto zákona a na něž se vztahuje obecně závazný právní předpis o cenách, se považují za ceny podle tohoto předpisu.

(2) Pokud se v tomto zákoně používá pojmu "obecně závazný právní předpis o cenách", rozumí se tím zákon č. 526/1990 Sb., o cenách.

§ 878

Zrušují se:

1. ustanovení § 22 zákona č. 141/1950 Sb. (občanský zákoník);

2. zákon č. 41/1964 Sb., o hospodaření s byty;

3. ustanovení § 4, 6, § 9 odst. 2 a § 10 odst. 2 zákona č. 52/1966 Sb., o osobním vlastnictví k bytům, ve znění zákona č. 30/1978 Sb.

Hlava šestá

§ 879

(1) Vlastnické vztahy k nemovitostem vyskytujícím se jen na území České republiky nebo Slovenské republiky (zejména např. tzv. osadnické vztahy, urbariáty a komposesoráty) upraví zákon národní rady příslušné republiky.

(2) Zákony národních rad stanoví, kdo a jakým způsobem zajišťuje bytové náhrady (náhradní byty a náhradní ubytování).

§ 879a

Podrobnější předpisy k provedení občanského zákoníku vydají příslušná ministerstva a ostatní ústřední orgány státní správy. Vláda České republiky a vláda Slovenské republiky mohou vydat podrobnější předpisy k provedení občanského zákoníku, jde-li o věci, které patří do působnosti České republiky a do působnosti Slovenské republiky.

Hlava sedmá

PŘECHODNÁ USTANOVENÍ K ÚPRAVÁM ÚČINNÝM OD 1. LEDNA 1995 (zákon č. 267/1994 Sb.)

§ 879b

(1) Smlouvy o nájmu bytů uzavřené platně i v jiné než písemné formě jsou platné i nadále.

(2) Ustanovení § 712 odst. 2 čtvrté věty se vztahují na nájemní smlouvy uzavřené po účinnosti tohoto zákona.

Hlava osmá

Přechodná ustanovení k úpravám účinným od 1. července 2000 (zákon č. 103/2000 Sb.)

§ 879c

(1) Právo trvalého užívání pozemku podle § 70 zákona č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, zastavěného budovou nebo stavbou ve vlastnictví osoby, v jejíž prospěch bylo právo trvalého užívání zřízeno, a pozemku na něj navazujícího, jestliže takový pozemek souvisí s provozem této budovy nebo stavby, které trvá ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, se mění uplynutím jednoho roku ode dne účinnosti tohoto zákona na vlastnictví právnické osoby, v jejíž prospěch bylo toto právo zřízeno.

(2) Ustanovení odstavce 1 se vztahuje obdobně i na právo výpůjčky nebo nájmu, kterými bylo nahrazeno právo trvalého užívání pozemku, pokud bylo zřízeno ve prospěch bytového družstva nebo ve prospěch toho, komu byl převeden byt nebo nebytový prostor do vlastnictví podle § 23 zákona o vlastnictví bytů.

(3) Bylo-li právo trvalého užívání zřízeno k jednomu pozemku společně více osobám, stávají se podle odstavce 1 tyto osoby spoluvlastníky se stejnými podíly.

(4) Pokud právnická osoba, v jejíž prospěch bylo toto právo zřízeno, nepožádá stát o změnu tohoto práva na vlastnictví ve lhůtě jednoho roku ode dne účinnosti tohoto zákona, ke změně práva podle odstavce 1 nebo 2 na vlastnictví nedojde a právo trvalého užívání zaniká uplynutím lhůty jednoho roku ode dne účinnosti tohoto zákona.

Hlava devátá

Přechodná ustanovení k úpravám účinným od 1. ledna 2001 (zákon č. 367/2000 Sb.)

§ 879d

Osobou, v jejíž prospěch bylo právo trvalého užívání zřízeno, se pro účely § 879c rozumí i bytové družstvo nebo sdružení občanů, které vzniklo anebo se považuje za vzniklé podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, pokud na takovéto bytové družstvo, případně sdružení občanů přešlo právo trvalého užívání uvedené v § 879c odst. 1.

§ 879e

Ustanovení § 879c odst. 1 se vztahuje obdobně i na právo výpůjčky nebo nájmu podle § 879c odst. 2 zřízené nejpozději do 31. prosince 2000 ve prospěch toho, komu byl převeden byt nebo nebytový prostor do vlastnictví podle § 23 zákona o vlastnictví bytů. Změna takového práva výpůjčky nebo nájmu na vlastnictví nastává dnem 1. července 2001.

Přechodné ustanovení zavedeno zákonem č. 363/1999 Sb. § 45

Ustanovením § 800 odst. 3 občanského zákoníku ve znění § 44 tohoto zákona se řídí i právní vztahy vzniklé před účinností tohoto zákona.

Přechodná ustanovení zavedena zákonem č. 317/2001 Sb. Čl. IV

1. Ustanoveními čl. I tohoto zákona se řídí i právní vztahy vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto

zákona; vznik těchto právních vztahů, jakož i nároky z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

2. Řízení o soudním prodeji zástavy podle dosavadních § 200y, 200z a 200aa občanského soudního řádu a řízení o výkon rozhodnutí o prodeji zástavy zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

Přechodné ustanovení zavedeno zákonem č. 136/2002 Sb. Čl. III

1. Promlčení práva na náhradu škody v případech uvedených v části první čl. I bodu 4 a v části druhé čl. II, která vznikla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí dosavadními právními předpisy.

2. Práva z odpovědnosti za vady věci při prodeji v obchodě, u níž záruční doba počala běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí dosavadními právními předpisy.

3. Práva z odpovědnosti za vady u věcí použitých při jejich prodeji v obchodě se řídí dosavadními právními předpisy, pokud k převzetí věci kupujícím došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

4. Pro spotřební zboží, které bylo vyrobeno do data účinnosti tohoto zákona, se při prodeji v obchodě mohou použít ustanovení o záruční době podle dosavadních právních předpisů, nejdéle však do 31. prosince 2003. Tato skutečnost musí být výslovně uvedena na záručním listu nebo na dokladu o zakoupení věci a kupující na to musí být upozorněn.

Přechodné ustanovení zavedeno zákonem č. 56/2006 Sb. Čl. VIII

Smlouvy o službách bankovních, platebních, úvěrových a pojistných, smlouvy týkající se penzijního připojištění, smlouvy týkající se poskytování investičních služeb a smlouvy týkající se obchodů na trhu s investičními nástroji, při jejichž uzavření byly použity prostředky komunikace na dálku a které byly uzavřeny přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí dosavadními právními předpisy.

Přechodná ustanovení k části druhé zavedena zákonem č. 107/2006 Sb. § 6

(1) Ustanovení § 706 odst. 2 věta třetí se u nájemních smluv, které byly uzavřeny před účinností tohoto zákona, nevztahuje na osoby, které nájemce přijal do společné domácnosti před účinností tohoto zákona.

(2) Výpovědi nájmu bytu podané před účinností tohoto zákona podle § 711 se řídí dosavadními právními předpisy.

(3) Ustanovení § 719 odst. 1 věta třetí se vztahuje na podnájemní smlouvy uzavřené po účinnosti tohoto zákona.

Přechodné ustanovení zavedeno zákonem č. 264/2006 Sb. Čl. XLIV

Srážky se mzdy na základě dohod o srážkách ze mzdy a z jiných příjmů uzavřené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se provádějí podle dosavadních právních předpisů; pohledávky zajištěné těmito dohodami nelze ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona zvyšovat, jestliže je není možné podle něj zajistit dohodou o srážkách ze mzdy a z jiných příjmů.

Přechodná ustanovení zavedena zákonem č. 132/2011 Sb. Čl. II

1. Ustanoveními občanského zákoníku, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí i právní vztahy vzniklé podle občanského zákoníku a zákona č. 102/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související s vydáním zákona č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník, přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Vznik těchto právních vztahů a nároky z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů.

2. Jestliže služební byt podle občanského zákoníku, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona a zákona č. 102/1992 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, užívá nájemce, který přestal vykonávat práci pro pronajímatele, může pronajímatel nájem vypovědět způsobem uvedeným v § 711a. Pokud nájemce přestal vykonávat práci pro pronajímatele bez vážných důvodů, stačí při vyklizení poskytnout přístřeší. V ostatních případech má nájemce právo na přiměřenou bytovou náhradu. Povinnost zajištění bytové náhrady zaniká po uplynutí 2 let ode dne účinnosti tohoto zákona.

3. Jestliže služební byt podle občanského zákoníku, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona a zákona č. 102/1992 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, užívá po smrti nájemce osoba blízká, má právo v bytě bydlet. Vyzve-li ji však pronajímatel, aby byt vyklidila, je povinna tak učinit do tří měsíců ode dne doručení této výzvy. V případě smrti nájemce, k níž došlo v souvislosti s výkonem práce pro pronajímatele, není tato osoba povinna se vystěhovat, dokud jí není zajištěna přiměřená bytová náhrada. Povinnost zajištění bytové náhrady zaniká po uplynutí 2 let ode dne účinnosti tohoto zákona.

4. Pokud pronajímatel vyzve nájemce do dvou měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona, aby mu oznámil údaje, které se týkají osob v bytě, u nichž lze mít za to, že v bytě setrvávají déle než 2 měsíce, zejména jejich jména, příjmení, data narození a dále uzavření manželství nebo přechod nájmu bytu, je nájemce povinen tak učinit nejpozději do 4 měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona.

5. U bytů v hlavním městě Praze, v obcích Středočeského kraje s počtem obyvatel k 1. lednu 2009 vyšším než 9999 a městech České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Olomouc a Zlín se ustanovení § 696 odst. 2 až 4 občanského zákoníku, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, použije od 1. ledna 2013.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Lenárt v. r.

Poznámky pod čarou

1) Např. § 261 odst. 2 obchodního zákoníku.

1a) Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

2) Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

2a) Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech.

2b) Směrnice Rady 85/577/EHS ze dne 20. prosince 1985 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory. Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/65/ES ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES. Směrnice

Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES ze dne 14. ledna 2009 o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně.

2c) § 2, § 3 písm. bb), § 23 a 66 zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě).

2d) § 3 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění zákona č. 56/2006 Sb.

2e) § 162a odst. 1 trestního zákona.

2f) Zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem. Zákon SNR č. 266/1992 Sb., o katastru nemovitostí Slovenské republiky.

2e) Zákon ČNR č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění zákona č. 89/1996 Sb.

2e) § 2 písm. c) zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů (zákon o některých službách informační společnosti).

2e) Například § 14 odst. 7, § 15 odst. 3, § 715a odst. 3 obchodního zákoníku.

2e) Například zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu a o změně zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů.

3) Např. zákon č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku.

3a) § 5 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

3b) § 175a až 175z občanského soudního řádu.

3c) § 175f odst. 4 občanského soudního řádu.

3h) § 85 a násl. zákona č. 94/1963 Sb., o rodině.

3i) § 147 až 150 zákoníku práce. § 276 až 302 občanského soudního řádu.

4) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES, o určitých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na spotřební zboží.

5) § 1 zákona č. 53/1966 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění zákona č. 75/1976 Sb. § 2 zákona č. 61/1977 Sb., o lesích.

6) Zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor.

7) § 11 odst. 3 zákona č. 158/1989 Sb., o bankách a spořitelnách.

8) § 1 odst. 1 a 2 zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

9) § 6 zákona č. 159/1999 Sb.

10) § 10 odst. 1 zákona č. 159/1999 Sb.

11) § 3 zákona č. 159/1999 Sb.